

**Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta**

Tereza Hamplová

Zpřístupňování informací o podnikatelích

Diplomová práce

Olomouc 2011

Obsah

1	Úvod.....	8
2	Obchodní rejstřík	10
2.1	Historie obchodního rejstříku	10
2.2	Pojem obchodní rejstřík	12
2.3	Účel a vedení obchodního rejstříku	13
2.4	Členění obchodního rejstříku.....	14
2.5	Publicita	15
2.5.1	Princip formální publicity.....	15
2.5.2	Princip materiální publicity	16
2.6	Právní povaha zápisů	17
2.6.1	Konstitutivní zápisy	17
2.6.2	Deklaratorní zápisy.....	17
2.7	Předmět zápisů	19
2.7.1	Zapisované osoby	19
2.7.2	Zapisované údaje	20
2.8	Sbírka listin	21
2.9	Elektronizace obchodního rejstříku	24
2.9.1	Právní úprava elektronizace obchodního rejstříku	24
2.9.2	Obchodní rejstřík přístupný na internetu	26
2.10	Řízení ve věcech obchodního rejstříku	26
2.10.1	Zahájení řízení na návrh	27
2.10.2	Zahájení řízení bez návrhu	31
2.10.3	Účastníci rejstříkového řízení	32
2.10.4	Průběh řízení.....	32
2.10.5	Rozhodnutí	34
2.10.6	Opravné prostředky	36
2.10.7	Poplatková povinnost	37

2.11	Obchodní věstník	38
2.12	Právní úprava obchodního rejstříku uvnitř EU	40
2.12.1	Právní úprava obchodního rejstříku.....	40
2.12.2	Pojem obchodní rejstřík.....	41
2.12.3	Zápisy do obchodního rejstříku a přístupnost zapisovaných údajů.....	42
2.13	Závěr	44
3	Živnostenský rejstřík	46
3.1	Pojem živnostenský rejstřík	46
3.2	Změny provedené v roce 2008, nahlížení a výpisy.....	46
3.3	Předmět zápisů	48
3.4	Závěr	49
4	Insolvenční rejstřík	50
4.1	Obecně o insolvenčním rejstříku	50
4.2	Obsah insolvenčního rejstříku	51
4.3	Nahlížení a výpisy.....	52
4.4	Závěr	53
5	Katastr nemovitostí	55
5.1	Vlastnické právo	56
5.2	Věcné břemeno	57
5.3	Zástavní právo.....	58
5.4	Předkupní právo	59
5.5	Nahlížení do katastru nemovitostí	59
5.6	Dálkový přístup k údajům katastru nemovitostí	60
5.7	Výpisy	61
5.8	Nepeněžitý vklad v podobě nemovitosti do základního kapitálu	61
5.9	Závěr	62

6	Rejstřík zástav	64
	Vznik zástavního práva k motorovým vozidlům	65
6.1	Zánik zástavního práva	67
6.2	Závěr	67
7	Závěr	69
	Seznam použité literatury	72
	Shrnutí	80
	Seznam klíčových slov	82

Prohlášení

Já, níže podepsaná Tereza Hamplová, autorka diplomové práce na téma „Zpřístupňování informací o podnikatelích“, která je literárním dílem ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, dávám tímto jako subjekt údajů svůj souhlas ve smyslu § 4 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, správci:

Univerzita Palackého v Olomouci
Křížkovského 8
Olomouc 771 47, Česká republika

ke zpracování osobních údajů v rozsahu: jméno a příjmení v informačním systému, a to včetně zařazení do katalogů, a dále ke zpřístupnění jména a příjmení v katalogích v informačních systémech Univerzity Palackého, a to včetně neadresného zpřístupnění pomocí metod dálkového přístupu. Údaje mohou být takto zpřístupněny uživatelům služeb Univerzity Palackého. Realizace zpřístupnění zajišťuje ke dni tohoto prohlášení vnitřní složka Univerzity Palackého, kterou je Informační centrum Univerzity Palackého.

Souhlas se poskytuje na dobu ochrany autorského díla dle zákona č. 121/2000 Sb.

Prohlašuji, že moje osobní údaje výše uvedené jsou pravdivé.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 29.3.2011

.....

Tereza Hamplová

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala Mgr. Michalu Černému, Ph.D., vedoucímu mé diplomové práce, za odborné vedení, cenné rady a připomínky při jejím zpracování.

Seznam použitých zkratek

ObchZ - zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

ObčZ - zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

OSŘ - zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

s.r.o. - společnost s ručením omezeným

a.s. - akciová společnost

1 Úvod

Jako téma své diplomové práce jsem zvolila „Zveřejňování informací o podnikatelích“, toto téma považuji v současné době za velice diskutovatelné a díky existenci internetové sítě snadno přístupné i široké veřejnosti. Díky mé praxi v advokátní kanceláři jsem si uvědomila, jak hojně jsou registry využívanou službou. Cílem této práce je, aby čtenář získal obecné informace o zdrojích, kde může dané informace o podnikatelích získat. Mým úkolem bude rozebrat jednotlivé registry, a to rejstřík obchodní, živnostenský, insolvenční, zaměřím se také na důležité informace o podnikatelích vedených v katastru nemovitostí a také rozeberu jeden neveřejný registr, kterým je rejstřík zástav. Z výše uvedeného vyplývá, že veškeré registry, kterými se budu zabývat, kromě rejstříku zástav, jsou registry veřejnými. Termínem veřejný registr můžeme rozumět určitý zdroj informací, ke kterému má přístup kdokoli, aniž by byl nucen prokazovat svůj právní zájem, naproti tomu neveřejný registr bude přístupný jen zákonem vymezené skupině osob.

V první a nejrozsáhlejší kapitole se budu zabývat problematikou obchodního rejstříku, který je u nás v České republice nejhojněji používaným registrem. Obchodní rejstřík představuje nezastupitelnou roli, neboť právní subjektivita určitých právnických osob vzniká právě zápisem do tohoto rejstříku. V úvodní části se zaměřím na historii, dále rozeberu jak úpravu hmotněprávní, tak procesněprávní. Celou problematikou obchodního rejstříku se bude prolínat novela z roku 2005.¹ Na závěr této části se zaměřím na komparaci právních úprav obchodního rejstříku uvnitř Evropské unie. V tomto srovnávání se budu věnovat právní úpravě dvou sousedících evropských zemí, a to úpravě na Slovensku a v Polsku.

Druhou kapitolou bude představovat rejstřík živnostenský, který se budu snažit přiblížit z podobných hledisek jako rejstřík obchodní, avšak ne v takovém rozsahu. Třetí částí mé práce bude problematika insolvenčního rejstříku, který je institutem velice mladým (od r. 2008). Dále provedu analýzu právní úpravy katastru nemovitostí, především se zaměřením na zapisovaná práva.

Toto téma jsem si také vybrala z důvodu, že jsem ho nikde nenalezla komplexně zpracováno v knižní podobě. V odborných publikacích nalezneme informace o tom, či onom registru, avšak společně zpracování k dispozici není. Podle mého názoru je to škoda, protože

¹ Zákon č. 216/2005 Sb, kterým se mění zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, zákon č. 189/1994 Sb., o vyšších soudních úřednících a zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti

spousta občanů ani netuší, kde všude může snadno získat informace nejen o svých smluvních partnerech.

Ve své práci budu vycházet z právních předpisů, odborných publikací, článků, soudních rozhodnutí a z elektronických zdrojů. Čerpat budu nejen z monografií zaměřených na daný registr, ale i z publikací věnujících se obecně obchodnímu právu. Z autorů, kteří se věnují problematice obchodního rejstříku a jejich publikace jsou stěžejní pro mou práci, mohu jmenovat zejména I. Štenglovou, J. Holejšovského a kolektiv autorek M. Vacková, N. Reichlová a L. Broučková. Publikační činnost v odborných článcích týkajících se obchodního rejstříku představuje velice bohatý pramen, ze které budu čerpat, především odborné články M. Bartošíkové a S. Myslila. Informace o ostatních registrech budu získávat především z odborných článků, uvádět zde jejich autory považuji za nelogické, neboť jich je nepřeberné množství, snad jen ohledně katastru nemovitostí zde uvedu hlavní dva autory, z jejichž publikací a článků jsem čerpala, a to B. Kubu a P. Baudyš. Právní předpisy a judikaturu budu získávat především z právních informačních systémů ASPI a CODEXIS.

Díky rozsáhlosti daného tématu a nepřekročitelnosti maximálního rozsahu se nemohu zabývat každým institutem do takové hloubky, kterou by si jistě zasloužil, avšak i tak doufám, že bude daná problematika dostatečně osvětlena. Byla bych ráda, kdyby má práce přinesla čtenáři něco nového, avšak uvědomuji si, že v nynějším světě plném informací bude velice těžké čtenáře touto prací zaujmout a překvapit něčím novým.

Při psaní této práce využiji analýzu právního textu, dále metodu systematickou, deskriptivně - analytickou, v části věnující se historii obchodního rejstříku také metodu historickou a při srovnávání samozřejmě metodu komparativní.

Tato práce je zpracována podle stavu ke dni 31.3.2011

2 Obchodní rejstřík

2.1 Historie obchodního rejstříku

Současný obchodní zákoník vychází ze zákona č. 1/1863 ř. z., **všeobecný zákoník obchodní** (AHGB) s účinností od 1.7.1863, tento zákon obsahoval 431 článků ve 4 knihách a právní úprava obchodního rejstříku byla obsažena v Knize prvé. Rejstřík byl veden u obchodních soudů, byl veřejný, tedy kdokoli do něj mohl v úředních hodinách nahlédnout (čl. 12 z. č. 1/1863 ř.z., všeobecný zákoník obchodní). Zákon také zakotvoval účinnost vzniku obchodní společnosti vůči třetím osobám, ke které došlo zápisem do obchodního rejstříku či okamžikem, kdy společnost začala vykonávat svoji činnost (čl. 110 z. č. 1/1863, ř.z., všeobecný zákoník obchodní). Velice významným se stalo nařízení ministerstva obchodu a spravedlnosti č. 27/1863 ř.z., které upravovalo postupy při vedení obchodního rejstříku. „Se vznikem Československa byla převzata² i tato právní úprava obchodního rejstříku, samozřejmě nějaké úpravy provedeny byly, ale z velké části zůstala úprava shodná.“³

Tento zákon v českých zemích platil do roku 1950, kdy byl přijat zákon č. 141/1950 Sb., občanský zákoník a zákon č. 100/1950 Sb., **o podnikovém rejstříku**.⁴ Do podnikového rejstříku se zapisovaly národní podniky, státní podniky, komunální podniky, lidová družstva a akciové společnosti. Rejstřík se skládal z rejstříkové knihy a z rejstříkových spisů a vedl ho okresní soud v sídle krajského soudu pro podniky, které měly sídlo v obvodu tohoto soudu. Rejstřík byl specifický tím, že „soud mohl podle svého uvážení zapsat i jiné skutečnosti, než které byly vyjmenovány v zákoně, vyžadoval-li to účel, jemuž slouží veřejnost podnikového rejstříku.“ Zápisy do podnikového rejstříku byly prováděny na návrh nebo z moci úřední, aby bylo dosaženo shody stavu rejstříkového se stavem skutečným. Velice mě zaujalo, že v případě zápisu na návrh, nesplnila-li povinná osoba povinnost podat návrh na zápis ani po výzvě, mohla být donucena ke splnění povinnosti pokutou ve výši až 50.000 Kčs (§ 1-9 z. č. 100/1950 Sb., o podnikovém rejstříku). Tato suma za nesplnění povinnosti podat návrh na zápis mi přijde na tu dobu přehnaně vysoká, přece jen i dnes by tato částka představovala citelný zásah do majetkového sféry povinného, natož před 60 lety.

V roce 1964 byl přijat zákon č. 109/1964 Sb., **hospodářský zákoník**, který převzal právní úpravu podnikového rejstříku. Úprava podnikového rejstříku byla obsažena v § 107 a

² K převzetí právní úpravy došlo nařízením vlády č. 397/1919 Sb.

³ ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Obchodní rejstřík po novele*. 1. vydání. Praha: ASPI a.s., 2005. s. 11.

⁴ Prováděcím právním předpisem k tomuto zákonu bylo nařízení ministerstva spravedlnosti č. 124/1950 Sb., o podrobnějších předpisech o podnikovém rejstříku.

násl. a byl zde také zakotven princip publicity, který byl do jisté míry omezen tím, že kdo chtěl do rejstříku nahlédnout, musel prokázat právní zájem.⁵ Současně byla přijata vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 114/1964 Sb., o podnikovém rejstříku. Rejstřík stále vedly okresní soudy v sídle krajského soudu a řízení ve věcech podnikového rejstříku probíhalo dle občanského soudního řádu.⁶ Podnikový rejstřík zde existoval až do roku 1991, jeho největší rozvoj nastal v letech 1990-1991, kdy došlo k obrovskému nárůstu vzniku obchodních společností.⁷ Od roku 1992 však na našem území došlo v souvislosti s přijetím současného ObchZ k transformaci podnikového rejstříku do rejstříku obchodního.⁸ Zápisy v podnikovém rejstříku vedeném podle dosavadních předpisů⁹ se považují za zápisy v obchodním rejstříku dle ObchZ. Právnícké osoby, které se podle dosavadních právních předpisů zapisují do podnikového rejstříku, se od účinnosti ObchZ zapisují do obchodního rejstříku. (§ 768 odst. 1, 2 ObchZ). Tedy od účinnosti (1.1.1992) z. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, se začal místo pojmu podnikový rejstřík používat pojem obchodní rejstřík. Tento zákoník měl mnoho nedostatků, proto bylo přijato v následujících letech několik novel. Dále bych jen zkráceně uvedla změny, která přinesla „nejvýznamnější“ novela, a to novela z roku 2005 provedená **zákonem č. 216/2005 Sb.** (dále jen „Novela 2005“), tyto změny zmíním pouze v bodech, neboť se změnami dále v mé práci zabývám podrobněji.

Nutno ještě poznamenat, že dne 1.1.1996 nabyl účinnosti **zákon č. 238/1995 Sb.**, kterým se změnil a doplnil OSŘ, touto novelou došlo k přenesení agendy obchodního rejstříku ze soudů okresních na soudy krajské, ve městech Praha, Brno a Ostrava to byly tzv. krajské obchodní soudy. K 1.1.2001 byly obchodní soudy zrušeny a řízením ve věcech obchodního rejstříku se v těchto třech městech začaly zabývat „běžné“ krajské soudy.¹⁰

V roce 2005 tedy došlo k novelizaci ObchZ, OSŘ a dalších souvisejících předpisů, takto:

- zavedení tzv. registračního principu fungování obchodního rejstříku
- podávání návrhu na zápis do obchodního rejstříku na předepsaných formulářích

⁵ HENDRYCH, Dušan a kol. *Právní slovník*. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009, s. 653.

⁶ MYSLIL, Stanislav. Právní úprava obchodního rejstříku. *Bulletin advokacie*, 2002, č. 10, s. 23.

⁷ Např. v Praze do roku 1989 vyřizovala věci podnikového rejstříku jedna soudní tajemnice, od tohoto roku došlo k postupnému nárůstu, v roce 1991 zde pracovalo několik soudních tajemníků, justičních čekatelů a nápomocní byli i soudci.

⁸ HOLEJŠOVSKÝ, Josef. *Obchodní rejstřík a další rejstříky vedené soudy*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2003, s. 11-13.

⁹ především dle z. č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník

¹⁰ CIK, Stanislav. *K věcné příslušnosti v žalobě na ochranu dobré pověsti právnícké osoby* [online]. *pravniradce.ihned.cz*, 21. července 2010 [cit. 25. března 2011]. Dostupné na <http://pravniradce.ihned.cz/c4-10077440-45023550-F00000_d-k-vecne-prislusnosti-v-zalobe-na-ochranu-dobre-povesti-pravnicke-osoby>.

- elektronizace obchodního rejstříku
- stanovení lhůty 5 pracovních dnů pro zápis do obchodního rejstříku, pokud k zápisu nedojde, nastává tzv. fikce zápisu
- zrušení povinnosti cizinců dokládat povolení k pobytu při zápisu těchto osob
- přesunutí agendy obchodního rejstříku na vyšší soudní úředníky
- zúžení účastníků rejstříkového řízení¹¹

Hlavním cílem této reformy bylo zrychlení a celkové zjednodušení řízení ve věcech obchodního rejstříku, zavedení elektronizace a harmonizace s komunitární úpravou. S odstupem času se však ukazuje, že reforma nebyla zas tak účinná, jak se původně záměr zákonodárce zdál. Některé problémy nadále zůstaly nepřekonány, avšak jedno z pozitiv - zrychlení rejstříkového řízení bylo splněno. Bartošíková se k této novele vyjádřila následovně: „Nezbývá než konstatovat, že rejstříková novela přijatá zákonem č. 216/2005 Sb., byla připravena velmi nedbale a nekvalitně¹². Tristní je, že nejde o ojedinělý případ, ale téměř o pravidlo, které zachvátilo náš legislativní proces. K právě přijatému zákonu, aniž by nabyl účinnosti, již putují do Parlamentu ČR jeho další novely.“¹³

Cílem této kapitoly bylo přiblížení historického vývoje právní úpravy obchodního rejstříku do roku 2005. Novely, které byly přijaty po tomto roce, zde rozebírat nebudu, protože se prolínají v následujících částech mé práce u jednotlivých institutů obchodního rejstříku.

2.2 Pojem obchodní rejstřík

Dle ustanovení § 27 odst. 1 ObchZ je za obchodní rejstřík považován veřejný seznam, do kterého se zapisují zákonem stanovené údaje o podnikatelích. Obchodní rejstřík je veden v elektronické podobě, avšak do 31. 12. 2006 byl veden pouze v podobě listinné. Nedílnou součástí obchodního rejstříku je sbírka listin.

Základní právní úprava je obsažena v § 27 – 38l ObchZ, řízení ve věcech obchodního rejstříku je upraveno v § 200a – 200de OSŘ, obchodního rejstříku se však dotýká celá řada

¹¹ HOLEC, Pavel. Reforma obchodního rejstříku. *Bulletin advokacie*, 2005, č. 7-8, s. 52-54.

¹² Např. byla vypuštěna možnost vyzývat k odstranění vad podání, dále zmizela dřívější důležitá ustanovení (§ 31 odst. 1 a § 37 odst. 1 ObchZ) a u společníků obchodních společností bylo nutno zapisovat místo podnikání, atd.

¹³ BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava. Rejstříkové peripetie aneb jak novela novelu stíhá. *Právní fórum*, 2006, č. 8, s. 270-272.

dalších právních předpisů. Trestné činy týkající se obchodního rejstříku jsou upraveny v zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.¹⁴

2.3 Účel a vedení obchodního rejstříku

Účelem obchodního rejstříku je „vést stálou evidenci potřebných údajů o obchodních společnostech a zajištění, aby tyto údaje byly v souladu s objektivní skutečností“. Soudy mají povinnost zveřejňovat zapisované, měněné a vymazané údaje, tyto informace jsou účinné vůči třetím osobám ode dne zveřejnění. V České republice se uplatňuje zásada ochrany dobré víry těch, co jednájí v dobré víře v zápis proti těm, co namítají nesoulad¹⁵ (viz. kapitola 2.5.2.).

Rejstřík vedou soudy určené zvláštním právním předpisem, tímto předpisem je OSŘ a soudy se nazývají soudy rejstříkovými. Rozhodování ve věcech obchodního rejstříku náleží **krajským soudům**, o odvoláních rozhodují vrchní soudy a o dovoláních proti rozhodnutím vrchních soudů rozhoduje Nejvyšší soud. Toto tedy byla věcná příslušnost, která se zkoumá kdykoli za řízení, dále bych se věnovala příslušnosti místní, která je upravena v § 200a OSŘ, místně příslušný je soud, v jehož obvodu je obecný soud fyzické osoby nebo právnické osoby, jíž se zápis týká, za obecný soud fyzické osoby považujeme soud, v jehož obvodu má fyzická osoba místo podnikání, nemá-li místo podnikání, řídí se místní příslušnost bydlištěm této osoby, u právnické osoby je rozhodující její sídlo. Týká-li se zápis zahraničních osob, je to soud, v jehož obvodu je umístěn podnik zahraniční osoby na území ČR či jeho organizační složka.¹⁶ V případě, že se změní okolnosti, je možno přenést příslušnost rejstříkového soudu, toto přenesení se provádí usnesením a kontinuita zápisu zůstává zachována. Nesouhlasí – li soud s přenesením, rozhodne nadřízený soud toho soudu, na který byla příslušnost přenesena, tímto rozhodnutím nadřízeného soudu jsou však oba soudy bezpodmínečně vázány.

Rejstříkové soudy nejsou tedy žádné zvláštní soudy vyčleněné ze soustavy soudů, jedná se, jak již bylo řečeno, o krajské soudy¹⁷, kterým byla svěřena agenda obchodního rejstříku.¹⁸

¹⁴ ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Obchodní rejstřík po novele*. 1. vydání. Praha: ASPI a.s., 2005, s. 15-16.

¹⁵ DOLEČEK, Marek. *Obchodní společnosti – změny* [online]. businessinfo.cz, [cit. 26. června 2010]. Dostupné na <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech-obchodni-spolecnosti-zmeny-opu/1000818/46134/>>.

¹⁶ HOLEJŠOVSKÝ, Josef. *Obchodní rejstřík. Řízení před rejstříkovým soudem*. 1. vydání. Praha: Justiční akademie ČR, 2004. s. 42-43.

¹⁷ Tento stav, kdy rejstříkovými soudy jsou soudy krajské, je od účinnosti ObchZ stavem v pořadí třetím:

- od 1.1.1992 - okresní soud v sídle krajského soudů, kde měl zapisovaný subjekt sídlo

- od 1.1.1996 – krajské soudy; v Praze, Brně a Ostravě tzv. obchodní krajské soudy

- v roce 2001 – v Praze, Brně, Ostravě zrušeny obchodní krajské soudy a agenda přenesena na krajský soud, v jehož obvodu je obecný soud podnikatele, jehož zápis se v rejstříku týká

2.4 Členění obchodního rejstříku

Obchodní rejstřík se skládá z vlastního rejstříku a ze sbírky listin. Členění je upraveno **Instrukcí ministerstva spravedlnosti ČR**¹⁹ zde dne 3. 12. 2001, která je účinná od 1. 1. 2002. Obchodní rejstřík se skládá z **rejstříkových vložek**. Pro každý subjekt se zřídí v příslušném oddílu samostatný **rejstříkový spis**, který obsahuje všechny písemnosti, podněty, návrhy zapisovaných skutečností, listinné důkazy a rozhodnutí. „Tento spis není součástí obchodního rejstříku a není veřejný, sbírka listin je vedena odděleně od rejstříkového spisu, listiny v ní obsažené nejsou jeho součástí.“²⁰

Každá rejstříková vložka má své číslo, pod tímto číslem je konkrétní podnikatel v rejstříku zapsán (např. vložka 123456), jinak řečeno, každý, kdo je zapsán má svoji rejstříkovou vložku s pořadovým číslem. Velice důležité je uvést, že se vložky uspořádávají do **oddílů**, které představují právní formu daného podnikatele. Díky tomu, že máme zveřejněn oddíl u každého zapsaného subjektu, snadno zjistíme, o jaký typ podnikatele se jedná.²¹

oddíl **A** – pro samostatně podnikající fyzické osoby, veřejné obchodní společnosti, komanditní společnosti, státní podniky, společenství vlastníků jednotek a jiné právnické osoby, včetně organizačních složek a odštěpných závodů, o nichž zákon stanoví, že se zapisují.

oddíl **B** – pro akciové společnosti

oddíl **C** – pro společnosti s ručením omezeným

oddíl **Dr** – pro družstva

oddíl **Pr** – pro příspěvkové organizace²²

V obchodním rejstříku můžeme nalézt případy, kdy je u oddílu uvedena římská číslice, jedná se o historický pozůstatek, když se před dnem 1.7.1988, resp. 1.1.1992 zapisovalo do podnikového rejstříku. Na následujícím příkladu uvedu situaci, jak se zapisovalo do podnikového rejstříku např. družstvo. V té době se rozlišovalo několik typů družstev (Dz – družstvo zemědělské, Db – družstvo bytové, atd.). Proto nyní, když v rejstříku nalezneme družstvo zapsané spolu s římskou číslicí (např. Dr. XXVI), bude se jednat o družstvo, které vzniklo před rokem 1992 a původně bylo v podnikovém rejstříku zapsáno v oddílu jako Dz

¹⁸ ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Obchodní rejstřík po novele*. 1. vydání. Praha: ASPI a.s., 2005. s. 15-16.

¹⁹ Instrukce Ministerstva spravedlnosti České republiky ze dne 3.12.2001, č.j. 505/2001-Org., kterou se vydává Vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy.

²⁰ HOLEJŠOVSKÝ, Josef. *Obchodní rejstřík. Řízení před rejstříkovým soudem*. 1. vydání. Praha: Justiční akademie ČR, 2004. s. 12-16.

²¹ VACKOVÁ, Monika, REICHOVÁ, Nataša, BROUČKOVÁ, Lenka. *MERITUM - Obchodní rejstřík*. 1. vydání. Praha: ASPI, a.s., 2008, s. 30.

²² ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Obchodní rejstřík po novele*. 1. vydání. Praha: ASPI a.s., 2005, s. 32.

(zemědělské), Db (bytové) či jiné. Pod současný oddíl Dr obchodního rejstříku byly zařazeny i původní oddíly (zmiňované Dz, Db, atd.), které byly přejmenovány na Dr a římské číslice do současného obchodního rejstříku.²³

Při změně právní formy právnické osoby se do obchodního rejstříku poznamená, že byla provedena změna a dále se poznamenají všechny údaje požadované pro danou právní formu. Zápis se provede do oddílu, který je příslušný pro novou právní formu, když tedy půjde o zápis do jiného oddílu než předtím, použije se pro zápis nové číslo vložky. Stávající číslo vložky se použije, když dojde ke změně právní formy v rámci jednoho a toho samého oddílu.²⁴

Dle § 13a ObchZ je povinností podnikatele uvádět údaj o zápisu v obchodním rejstříku nejen na všech objednávkách, obchodních spisech a fakturách, ale nově také na smlouvách a internetových stránkách.

2.5 Publicita

Právní úprava obchodního rejstříku je ovládána tzv. principem publicity, který můžeme brát jak z hlediska formálního, tak z hlediska materiálního. Z historického hlediska byl tento princip zaveden až s účinností ObchZ od 1.1.1992. Do tohoto data princip publicity neplatil v plném rozsahu, do podnikového rejstříku mohl nahlížet kdokoli, avšak žádat o výpis mohl jen ten, kdo prokázal právní zájem.²⁵

2.5.1 Princip formální publicity

Obchodní rejstřík je každému přístupný, každý do něj může nahlížet a pořizovat si z něj kopie či výpisy. Nahlížet do rejstříku, činit si z něj kopie či výpisy je možno u soudu v úředních hodinách pod dozorem pověřeného zaměstnance soudu. Dle § 28 odst. 3 ObchZ vydá rejstříkový soud na žádost listinný úředně ověřený částečný nebo úplný opis zápisu nebo listiny uložené ve sbírce listin nebo potvrzení o tom, že určitý údaj v obchodním rejstříku není, ledaže žadatel výslovně požádá o opis úředně neověřený. Znění zákona účinného od 1.3.2008 normuje, že není-li výslovně žádáno vydání listinného výpisu, bude vždy vydán výpis elektronický.

²³ HOLEJŠOVSKÝ, Josef. *Obchodní rejstřík a další rejstříky vedené soudy*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2003, s. 30-32.

²⁴ ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Obchodní rejstřík po novele*. 1. vydání. Praha: ASPI a.s., 2005, s. 32.

²⁵ POSPÍŠILOVÁ, Alena. *K vývoji právní úpravy obchodního rejstříku*. Aplikované právo 1/2006. [cit. dne 1. března 2011]. Dostupné na < <http://www.aplikovanepravo.cz/clanky-pdf/44.pdf>>.

Za vyhotovení opisu jsou stanoveny poplatky, toto zpoplatnění je upraveno zákonem č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Důležité je, že tyto poplatky nesmí převýšit správní náklady (např. je stanoveno – v českém nebo slovenském jazyce bez ověření za každou i započatou stránku – 50,- Kč, s ověřením za každou i započatou stránku – 70,- Kč).²⁶

Nyní však můžeme výpis z obchodního rejstříku získat na pracovištích Czech POINT (Český Podací Ověřovací Informační Národní Terminál)²⁷, kde i bez předložení průkazu totožnosti, pouze na základě znalosti IČ požadovaného subjektu, získáme výpis. I tento výpis je zpoplatněn, vydání první strany částkou maximálně 100,- Kč, každá další 50,- Kč.²⁸

2.5.2 Princip materiální publicity

Princip materiální publicity, někdy také nazývaný princip dobré víry můžeme chápat z pozitivního hlediska, kdy skutečnosti zapsané v obchodním rejstříku jsou účinné vůči každému ode dne jejich zveřejnění, avšak vůči tomu, komu bylo známo provedení zápisu, jsou účinné ode dne tohoto zápisu, důkazní břemeno v tomto případě nese zapsaná osoba. Vůči třetím osobám jsou tedy skutečnosti účinné okamžikem, kdy jsou zveřejněny v Obchodním věstníku. Je však stanovena výjimka v tom, že se zapsaná osoba nemůže dovolávat těchto údajů do šestnáctého dne po zveřejnění, třetí osoba však musí nutně prokázat, že o nich nemohla vědět.

Dále tento princip můžeme brát z negativního hlediska, kdy proti tomu, kdo jedná v důvěře v zápis do obchodního rejstříku, nemůže ten, jehož se zápis týká, namítat, že tento zápis neodpovídá skutečnosti. Osobu jednající v důvěře v zápis představuje osoba, která neví, že zápis neodpovídá skutečnosti, naproti tomu stojí osoba, jíž se zápis týká a tou je onen podnikatel.²⁹ Avšak i tento princip má jisté výjimky, které stanoví zvláštní zákon, jedná se např. o zavedení nucené správy bank, družstevních záložen, pojišťoven, atd., kdy k zavedení této správy dochází již okamžikem doručení rozhodnutí o zavedení nucené správy, nikoli

²⁶ ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Obchodní rejstřík po novele*. 1. vydání. Praha: ASPI a.s., 2005, s. 20-21.

²⁷ Kontaktními místy veřejné správy jsou notáři, krajské úřady, matriční úřady, obecní úřady, úřady městských částí nebo městských obvodů územně členěných statutárních měst a úřady městských částí hlavního města Prahy, jejichž seznam stanoví prováděcí předpis, dále zastupitelské úřady stanovené prováděcím právním předpisem a držitelé poštovní licence a Hospodářská komora České republiky.

²⁸ *Výpis z obchodního rejstříku* [online]. czechpoint.cz, [cit. 11. března 2011]. Dostupné na <<http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/249>>.

²⁹ HOLEJŠOVSKÝ, Josef. *Obchodní rejstřík. Řízení před rejstříkovým soudem*. 1. vydání. Praha: Justiční akademie ČR, 2004, s. 8-9.

dnem zápisu do obchodního rejstříku.³⁰ Nucená správa i nucený správce sice do obchodního rejstříku být zapsáni musí, avšak tento zápis má pouze formální povahu.³¹

Za projev principu materiální publicity tedy můžeme považovat situaci, když ke dni podání návrhu na vklad práv do katastru nemovitostí byl jednající zapsán v obchodním rejstříku jako místopředseda představenstva s právem za společnost samostatně jednat. Avšak před podáním návrhu na vklad do katastru nemovitostí byl tento místopředseda představenstva odvolán. Z toho vyplývá, že ačkoli je skutečnost jiná, musíme chránit postavení třetích osob, jež jednají v důvěře v zapsané skutečnosti.³²

2.6 Právní povaha zápisů

Zápisy dělíme podle povahy účinků, které jsou schopny způsobit, na zápisy konstitutivní a deklaratorní.

2.6.1 Konstitutivní zápisy

U konstitutivních zápisů vznikají právní účinky zapisovaných skutečností zápisem této skutečnosti do obchodního rejstříku (tak např. vzniká společnost s ručením omezeným – zápisem do obchodního rejstříku). Bez zápisu nemohou vůbec účinky nastat. Zápisy, které jsou konstitutivní, stanoví zákon, ostatní se pokládají za deklaratorní. Konstitutivní zápisem může být například tzv. prvozápis právnické osoby (obchodní společnosti, družstva, státního podniku), zápis výmazu právnické osoby, zápis prokury, zápis zvýšení či snížení základního kapitálu u s.r.o., u a.s., zápis zastavení obchodního podílu u s.r.o., zápis a výmaz obchodní firmy, zápis přeměny, zápis odštěpného závodu a jiné organizační složky podniku, atd.³³

Do 31. 12. 2000 byl brán zápis likvidátora za zápis konstitutivní, neboť bylo stanoveno, že dokud není likvidátor zapsán do obchodního rejstříku, jednatelské oprávnění na něj nepřechází a jménem společnosti jedná její statutární orgán, v současnosti je situace jiná, jmenování likvidátora se považuje za zápis deklaratorní.³⁴

2.6.2 Deklaratorní zápisy

U deklaratorních zápisů nejsou právní účinky vázány na zápis do obchodního rejstříku, zápis totiž jen stvrzuje již existující stav. Účinky nastávají v okamžiku, kdy ke

³⁰ ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Obchodní rejstřík po novele*. 1. vydání. Praha: ASPI a.s., 2005, s. 28.

³¹ DVOŘÁK, Tomáš. K problematice nucené správy bank. *Právní rozhledy*, 2001, č. 10, s. 485.

³² rozhodnutí Krajského soudu v Praze ze dne 30. 6. 1998, sp. zn. 44 Ca 67/98

³³ HOLEJŠOVSKÝ, Josef. *Obchodní rejstřík a další rejstříky vedené soudy*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2003, s. 59-62.

³⁴ usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 3. 1998, sp. zn. 1 Odon 69/97

skutečnosti došlo. Jedná se například o zápis či výmaz sídla, statutárního orgánu či jeho členů, zápis obchodní společnosti, družstva či státního podniku do likvidace.³⁵ Jak již bylo řečeno, od 1. 1. 2001 již má deklaratorní účinky zápis likvidátora a od 31. 12. 2002 zápis sídla. Můžeme tedy shrnout, že hlavní rozdíl mezi zápisem konstitutivní a deklaratorním spočívá v tom, že u zápisu deklaratorního se mohou osoby dovolávat obsahu listin nebo údajů zapsaných do obchodního rejstříku ještě před zápisem do obchodního rejstříku, popřípadě před jeho zveřejněním, naproti tomu u konstitutivních zápisů tyto skutečnosti dosud neexistují.³⁶

Nikdo se dle § 30 ObchZ nemůže dovolat vůči třetím osobám porušení právních předpisů, společenské smlouvy či stanov při volbě a jmenování osoby, jež je už jednou zapsaná do obchodního rejstříku jako osoba, jež je oprávněna zavazovat právnickou osobu (např. jednatel u s.r.o. či člen představenstva u a.s.). Jedná se o projev právní jistoty, kdy jsou tyto osoby považovány za platně jmenované či zvolené a jejich úkony jsou považovány za platné. Jediné, čím je možno „zvrátit zápis orgánu či člena orgánu již zapsaného v obchodním rejstříku, je návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, ovšem za předpokladu, že bude úspěšný a soud rozhodne, že usnesení valné hromady, jímž byla určitá osoba zvolena či jmenována do funkce orgánu či člena orgánu, je neplatné.“³⁷

V § 30 odst. 2 ObchZ je zakotvena tzv. fikce nezvolení, tímto pojmem se označuje situace, když rejstříkový soud zamítne návrh na povolení zápisu osoby, která je orgánem nebo členem orgánu právnické osoby. V tomto případě je volba nebo jmenování těchto osob ex tunc (od počátku) považováno za neplatné. Rejstříkový soud toto rozhodnutí zveřejní v obchodním věstníku a do doby zveřejnění nemůže právnická osoba namítat neplatnost volby nebo jmenování vůči třetím osobám, ledaže by prokázala, že o neplatnosti věděly. Zamítavým rozhodnutím rejstříkového soudu však nejsou dotčena práva třetích osob nabytá v dobré víře, proto byla-li za takovéto situace uzavřena např. kupní smlouva, zůstane tato smlouva nadále platná.³⁸

³⁵ HOLEJŠOVSKÝ, Josef. *Obchodní rejstřík a další rejstříky vedené soudy*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2003, s. 63.

³⁶ ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Obchodní rejstřík po novele*. 1. vydání. Praha: ASPI a.s., 2005, s. 18.

³⁷ ŠTENGLOVÁ, Ivana, PLÍVA, Stanislav, TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 13. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 82 (§ 30 ObchZ).

³⁸ SUM, Tomáš. *Platnost kupní smlouvy* [online]. epravo.cz, 25. června 2007 [cit. 24. února 2011]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/platnost-kupni-smlouvy-48511.html>>.

2.7 Předmět zápisů

Do obchodního rejstříku se zapisují **osoby a údaje o těchto osobách**. Pojem zápis v sobě zahrnuje zápis dosud nezapsaného údaje, změnu či výmaz údajů. Výčet zapisovaných osob a údajů nalezneme v ObchZ a v dalších právních předpisech. Do obchodního rejstříku můžeme tedy zapsat pouze skutečnosti uvedené v ObchZ či v jiném právním předpisu, nikoli jiné, které by podnikatel požadoval zapsat. Z uvedeného vyplývá, že rozsah zapisovaných skutečností je omezen **taxativním výčtem**.³⁹

2.7.1 Zapisované osoby

Do obchodního rejstříku se zapisují tyto osoby (§ 34 ObchZ):

- a) Obchodní společnosti a družstva
- b) Zahraniční osoby podle § 21 odst. 4 ObchZ
- c) Fyzické osoby, které jsou podnikateli a mají bydliště v České republice a osoby podle § 21 odst. 5, které podnikají na území České republiky, pokud o zápis požádají
- d) Další osoby, stanoví-li povinnost jejich zápisu zvláštní předpis

Z uvedeného tedy vyplývá, že osoby mohou být do obchodního rejstříku zapsány **povinně**, když tuto povinnost stanoví zákon, nebo naopak **dobrovolně**, na vlastní žádost, kdy jim je možnost zápisu dána zákonem.

Mezi právnícké osoby zapisované podle ObchZ patří veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, akciová společnost, společnost s ručením omezeným a družstvo. Všechny tyto obchodní společnosti a družstva vznikají dnem zápisu do obchodního rejstříku. Zvláštní postavení zaujímá státní podnik, jehož povinnost zápisu do obchodního rejstříku stanoví zvláštní právní předpis, a to z. č. 77/1997 Sb., o státním podniku, avšak ObchZ stanoví, které zvláštní údaje se u státního podniku do obchodního rejstříku zapisují, proto bývá řazen do skupiny právníckých osob zapisovaných dle ObchZ. Nutno upozornit, že do obchodního rejstříku se také zapisuje evropské hospodářské zájmové sdružení se sídlem na území ČR (dle nařízení Rady EHS č. 2137/85), dále evropská společnost (dle nařízení Rady ES č. 2157/2001) a nesmí být opomenuta ani evropská družstevní společnost (dle nařízení Rady ES č. 1435/2003).⁴⁰

³⁹ usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. října 2006, sp. zn. 29 Odo 824/2006.

⁴⁰ POKORNÁ, Jarmila, ČÁP, Zdeněk, KOVAŘÍK, Zdeněk a kol. *Obchodní zákoník. Komentář – 1. díl*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, s. 149-151 (§ 34 ObchZ).

Jako další skupinu bych uvedla právnícké osoby zapisované dle zvláštních právních předpisů, jako příklad můžeme uvést zaměstnaneckou pojišťovnu, jejíž povinnost zápisu je upravena v z. č. 280/1992 Sb., o zaměstnaneckých pojišťovnách, dále např. z. č. 239/1992 Sb., o Státním fondu kultury, z. č. 21/1992 Sb., o bankách, který stanoví povinnost zapsat Fond pojištění vkladů, z. č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře, který stanoví nutnost zápisu Hospodářské komory České republiky a Agrární komory České republiky, atd.

Fyzické osoby, které jsou podnikateli, se povinně zapisují do obchodního rejstříku v situaci, kdy výše jejich výnosů nebo příjmů snížených o daň z přidané hodnoty, je-li součástí výnosů nebo příjmů, dosáhla nebo přesáhla za dvě po sobě bezprostředně následující účetní období v průměru částku sto dvacet milionů Kč (§ 34 odst. 2). Dobrovolně zapíše rejstříkový soud fyzickou osobu, která je podnikatelem a má bydliště v České republice nebo v některém členském státě Evropské unie nebo v jiném státě tvořícím Evropský hospodářský prostor, podmínkou však je, že daná osoba o zápis požádá. U fyzické osoby, která musí být zapsána povinně, musí být podán návrh na zápis bez zbytečného odkladu poté, co ji tato povinnost vznikla.

Do obchodního rejstříku se zapisují zahraniční osoby, které hodlají podnikat na území České republiky, oprávnění jim vzniká dnem zápisu této osoby, popř. organizační složky do obchodního rejstříku. Toto však neplatí pro státní příslušníky Evropské unie nebo jiných států tvořících Evropský hospodářský prostor, pro tyto osoby platí stejné podmínky jako pro státní příslušníky České republiky.⁴¹

2.7.2 Zapisované údaje

Údaje, které se zapisují do obchodního rejstříku, stanoví ObchZ (§ 35 a násl.) a další právní předpisy. Jiné než zákonem stanovené údaje se nezapisují, jak již bylo výše řečeno, jedná se o taxativní výčet.

Jedním ze zapisovaných údajů je **firma, u právníckých osob sídlo, u fyzických osob bydliště a místo podnikání, liší-li se od bydliště**. Obchodní firmou se rozumí název, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku. Při styku s obchodními partnery je povinností podnikatele používat obchodní firmu přesně tak, jak je zapsána v obchodním rejstříku.⁴²

Situaci, kdy chce společnost zapsat do obchodního rejstříku zkrácené znění své obchodní firmy vedle již existující obchodní firmy, je nutné posuzovat jako změnu

⁴¹ ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Obchodní rejstřík po novele*. 1. vydání. Praha: ASPI a.s., 2005, s. 35-61.

⁴² „Tamtéž“, s. 61-63.

zapisovaných skutečností, neboť v případě svolení rejstříkového soudu k zápisu zkráceného znění by došlo k pluralitě obchodních firem jedné a téže společnosti.⁴³

Definici sídla upravuje ObčZ, naproti tomu místo podnikání je upraveno v ObchZ jako adresa zapsaná v obchodním rejstříku nebo v jiné zákonem upravené definici. Zápis místa podnikání do obchodního rejstříku je zápisem konstitutivním. Mohou však nastat situace, kdy fyzická osoba podnikatel má místo místa podnikání sídlo, což stanoví zvláštní předpisy, jakým je například zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii.

Dále se do obchodního rejstříku zapisuje **jméno a bydliště prokuristy**. Podnikatel nesmí zúžit rozsah zmocnění prokuristy pod rozsah stanovený zákonem, v takovémto případě by rejstříkový soud nemohl povolit zápis prokury a prokuristy do obchodního rejstříku. Udělení prokury je účinné ode dne zápisu do obchodního rejstříku, zápis je tedy konstitutivní. „Návrh na zápis prokury a prokuristy musí obsahovat jméno a bydliště prokuristy, způsob, jakým za podnikatele jedná, v případě, že je prokuristů více i to, zda může každý jednat samostatně, popř. kolik prokuristů společně.“⁴⁴ Výmaz prokuristy není konstitutivní, oprávnění prokuristy totiž zaniká odvoláním podnikatelem či vypovězením prokuristy. Dokud je však prokurista zapsán v obchodním rejstříku, nemůže se podnikatel dovolávat vůči třetím osobám jednajících v dobré víře v zápis toho, že prokura zanikla. Až tedy výmaz prokury z obchodního rejstříku má za následek konec účinnosti prokury vůči třetím osobám.⁴⁵

Novelou obchodního zákoníku provedenou z. č. 296/2007 Sb. účinnou od 1. 1. 2008 je uvedena povinnost zapisovat do obchodního rejstříku údaje o zahájení insolvenčního řízení, omezení práv dlužníka nakládat s majetkovou podstatou na základě rozhodnutí insolvenčního soudu, prohlášení konkurzu, jméno a bydliště nebo obchodní firma a sídlo insolvenčního správce, povolení reorganizace a schválení reorganizačního plánu. Tato novela především zavedla terminologii a nové instituty insolvenčního zákona do obchodního zákoníku.⁴⁶

2.8 Sbíрка listin

Sbíрка listin obsahuje soubor zákonem **taxativně**⁴⁷ určených listin, které jsou povinně zakládány u příslušného rejstříkového soudu, jde tedy pouze o listiny přímo zákonem stanovené, jiné do sbírky listin být vkládány nemohou. Sbíрка listin je součástí obchodního

⁴³ usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. 6. 1995, sp. zn. 15 Co 318/95

⁴⁴ ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Obchodní rejstřík po novele*. 1. vydání. Praha: ASPI a.s., 2005, s. 70-91.

⁴⁵ ELIÁŠ, Karel. Etuda o prokuře. *Právník*, 1993, č. 5, s. 435.

⁴⁶ NEVESELÝ, David. *Novely obchodního zákoníku a změny pro podnikatele s tím související* [online]. epravo.cz, [cit. 5. července 2010]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/novely-obchodniho-zakoniku-a-zmeny-pro-podnikatele-s-tim-souvisejici-54080.html?print>>.

⁴⁷ Před novelou provedenou z. č. 370/2000 Sb. byl výčet listin demonstrativní.

rejstříku, takže je stejně jako celý obchodní rejstřík volně přístupná a kdokoli může požádat o opis listiny v ní obsažené.⁴⁸ Sbíрка listin byla zavedena novelou provedenou z. č. 142/1996 Sb. (s účinností od 1.7.1996), kdy došlo k harmonizaci s První směrnicí Rady EHS č. 68/151/EHS. Do sbírky listin se zakládají například zakladatelské dokumenty (společenská smlouva, zakladatelská smlouva, stanovy), dále výroční zprávy a účetní závěrky, rozhodnutí o změně právní formy, o zrušení právnické osoby, usnesení valné hromady, usnesení soudu vydaná podle z. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, dále se však do sbírky listin ukládají i podpisové vzory osob oprávněných jednat jménem právnické osoby, aby nedošlo k zneužití pravomocí.⁴⁹ Od 1.1.2008 je stanovena povinnost uložit do sbírky listin usnesení o zahájení insolvenčního řízení, o předběžných opatřeních, o prohlášení konkurzu a o schválení konečné zprávy, o povolení reorganizace a o schválení reorganizačního plánu a jeho změn, o ukončení insolvenčního řízení a o úpadku či jiném rozhodnutí o insolvenčním návrhu.

Pro každého zapisovaného podnikatele, organizační složku podniku nebo podniku zahraniční osoby je vedena ve sbírce listin zvláštní složka a sbírka listin je vedena odděleně od rejstříkového spisu. Listiny se zakládají v rámci řízení o zápis skutečnosti či údaje do obchodního rejstříku, avšak je možno je zapsat i mimo toto řízení, protože samostatné řízení o založení neprobíhá.

Pro zahraniční osoby, jejich podnik a organizační složku jejich podniku je stanovena odchylná právní úprava zakládání listin, mimo jiné se ještě rozlišuje mezi osobami, které mají sídlo v některém z členských států Evropské unie či v jiném státě tvořícím Evropský hospodářský prostor a ostatními zahraničními osobami.⁵⁰

Povinnosti podnikatelů

Mezi hlavní povinnosti podnikatelů patří povinnost předložit bez zbytečného odkladu od vzniku rozhodné skutečnosti rejstříkovému soudu zakládané listiny ve dvojím vyhotovení. Listiny, které nedokládají zapisované skutečnosti, postačují v jednom vyhotovení (§ 38k ObchZ). K výzvě soudu musí podnikatel založit do sbírky listin dokument, který uložen není

⁴⁸ HOLEJŠOVSKÝ, Josef. *Obchodní rejstřík. Řízení před rejstříkovým soudem*. 1. vydání. Praha: Justiční akademie ČR, 2004, s. 21.

⁴⁹ *Sbíрка listin* [online]. podnikatel.cz, [cit. 5. července 2010]. Dostupné na <<http://www.podnikatel.cz/rozjezd/zacinajici-podnikatel/sbirka-listin/>>.

⁵⁰ ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Obchodní rejstřík po novele*. 1. vydání. Praha: ASPI a.s., 2005, s. 189.

a uložen být má, dále pak musí zajistit úředně ověřený překlad ve sbírce listin uložené listiny do českého jazyka a zveřejnit uložení listiny do sbírky listin, jestliže mu to ukládá zákon.

Nyní bych chtěla upozornit na to, že před novelou provedenou v roce 2005 měl možnost rejstříkový soud uložit podnikateli, který neuposlechl výzvě k předložení listiny do sbírky listin, pořádkovou pokutu. Dnes však tato právní úprava již neplatí a podnikatel, který nevyhověl výzvě, může být potrestán jen podle zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, a to jen v případech v něm stanovených.

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 562/2006 Sb., o digitalizaci obchodního rejstříku stanoví, že listiny, které se zakládají do sbírky listin, jimiž se nedokládají skutečnosti uvedené v návrhu na zápis nebo změnu anebo výmaz zápisu v obchodním rejstříku, se podávají pouze v elektronické podobě ve formátu Portable Document Format (přípona pdf). Tyto listiny lze rejstříkovému soudu zaslat elektronickou poštou nebo s využitím datového nosiče Compact Disc Recordable (CD-R). Rejstříkový soud doručené nosiče dat nevrací a po uplynutí 6 měsíců od doručení je skartuje. K tomuto se však vyjádřil Michal Černý na konferenci dne 13.3.2009 pořádanou Právnickou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci u příležitosti 70. narozenin doc. JUDr. Petra Hlavsy, CSc: „Vyhláška předešla jediný povinný počítačový formát souboru, a to formát portable dokument formát (pdf). Výběr tohoto formátu byl možná fakticky vhodný, ale uložení povinnosti právě tohoto formátu pak bylo přinejmenším v době vydání vyhlášky problematické. Tento formát byl vyvinut soukromou osobou – společností Adobe Systems a bylo možné ho užívat jedinečně na základě odvozeného oprávnění – licence.“ V současné době je situace však jiná, tento formát byl převzat normou ISO 32000-1:2008.⁵¹

Nově od 1.3.2008 je stanovena povinnost listiny ukládané do sbírky listin vyhotovovat v českém jazyce, tedy v českém jazyce musí být vyhotoven již i originál, současně však může podnikatel uložit do sbírky listin zahraniční překlad. Listiny zakládáné do sbírky listin musí být úředně ověřeny, nejde-li však o překlad z jazyka, který je úředním jazykem nebo některým z úředních jazyků členského státu Evropské unie nebo jiného členského státu tvořícího Evropský hospodářský prostor. Novela nadále stanovila, že do sbírky listin se

⁵¹ ČERNÝ, Michal. Elektronizace civilního procesu aneb o hledání spravedlivých pravidel pro elektronickou komunikaci v soudním systému. In *Sborník příspěvku z konference uspořádané dne 13.3.2009 Právnickou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci u příležitosti 70. Narozenin doc. JUDr. Petra Hlavsy, CSc.* Olomouc: Iuridicum Olomoucense, o.r.s., 2009, s. 48.

nebudou ukládat návrhy smluv o převodu či nájmu podniku nebo jeho části, ale jenom tyto smlouvy samotné a dále bylo upraveno ukládání účetních dokumentů do sbírky listin.⁵²

Povinnost rejstříkového soudu

Rejstříkový soud má povinnost zakládat do sbírky listin listiny určené zákonem, které mu předloží podnikatel, poznamenat skutečnost, že je určitý údaj zapsán v obchodním rejstříku, avšak ve sbírce listin k tomu chybí odpovídající listina a vyzývat podnikatele, aby ji bez zbytečného odkladu předložil.

Sbírka listin se již digitalizuje několik let, listiny jsou skenovány po listech a ukládány do sbírky listin, tento proces je proto velmi zdlouhavý, díky množství dokumentů, které před digitalizací existovaly, objevují se dokonce případy, kdy některé dokumenty ani digitalizovat nelze. Sbírka listin je přístupná na internetových stránkách, na portálu Ministerstva spravedlnosti – www.justice.cz.⁵³ Ve výše uvedené vyhlášce je také stanoven způsob převodu listiny do elektronické podoby, která se proměňuje prostřednictvím výpočetní techniky, takto převedené (digitalizované) listiny se uloží ve formátu Portable Document Format (přípona pdf) a zařadí se do sbírky listin. Po 6 měsících od provedení digitalizace se listiny zničí.

2.9 Elektronizace obchodního rejstříku

2.9.1 Právní úprava elektronizace obchodního rejstříku

Právní úprava obchodního rejstříku musí být díky nadstátnosti komunitárního práva v jeho souladu, první směrnicí Rady Evropských společenství 68/151 EHS ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady Evropské unie 2003/588/ES stanoví, že obchodní rejstřík musí být veden elektronicky. Datum, do kterého měly povinnost členské státy implementovat výše uvedenou směrnici, bylo stanoveno na 1.1.2007.⁵⁴ V České republice byla zavedena elektronizace obchodního rejstříku novelou ObchZ č. 216/2005 Sb., kde v přechodných ustanoveních je uvedeno, že do 31. 12. 2006 je možno vést obchodní rejstřík pouze v listinné podobě.

⁵² NEVESELÝ, David. *Novely obchodního zákoníku a změny pro podnikatele s tím související* [online]. epravo.cz, [cit. 5. července 2010]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/novely-obchodniho-zakoniku-a-zmeny-pro-podnikatele-s-tim-souvisejici-54080.html?print>>.

⁵³ *Zveřejňování účetní závěrky a dalších listin – aktuality 2006/2007* [online]. ARX-účetnictví, 15. ledna 2007 [cit. 5. července 2010]. Dostupné na <<http://www.arx.cz/soubor/html/zverejnovani-ucetni-zaverky-a-dalsich-listin-aktuality-leden-2007.html>>.

⁵⁴ BRÁZDA, Richard. Elektronizace obchodního rejstříku a elektronická podoba notářských písemností. *Ad Notam*, 2005, č. 2, s. 76-77.

Současnou právní úpravu elektronizace rejstříku představuje § 27 odst. 1 ObchZ, který stanoví, že obchodní rejstřík je veden v elektronické podobě. Dále byly vydány prováděcí předpisy, kterými je vyhláška č. 250/2005 Sb., o závazných formulářích na podání návrhu na zápis do obchodního rejstříku a vyhláška č. 562/2006 Sb., kterou se stanoví způsob převedení listin do elektronické podoby, způsob nakládání s převedenými listinami a obligatorní elektronická podoba listin, zkráceně též vyhláška o digitalizaci obchodního rejstříku, která byla již v mé práci zmíněna výše u sbírky listin. Tato vyhláška je specifická tím, že má pouze tři paragrafy, včetně toho, že jeden paragraf obsahuje účinnost vyhlášky.⁵⁵

Za kámen úrazu je považováno ustanovení ObchZ, které stanovuje, že součástí obchodního rejstříku je sbírka listin a obchodní rejstřík má být celý veden v elektronické podobě, což o sbírce listin v současné době bohužel říci nemůžeme, neboť spousta listin je stále v papírové podobě. Jednou z otázek, které toto ustanovení vyvolává je, zda stav sbírky listin není od roku 2007 v rozporu se zákonem.⁵⁶

Od 1.1.2007 je možno podávat návrh na zápis do obchodního rejstříku v elektronické podobě, avšak tyto návrhy může podávat pouze osoba podepsaná uznávaným elektronickým podpisem. Právní úpravu elektronického podpisu nalezneme v z. č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu, který nám stanovuje, co považujeme za tzv. uznávaný elektronický podpis, který je v současné době postaven naroveň podpisu vlastnoručnímu.⁵⁷

Dle § 33 odst. 3 ObchZ uchovává rejstříkový soud návrhy a listiny pouze v elektronické podobě, ledaže to charakter návrhu nebo listiny neumožňuje. Návrhy a listiny převede rejstříkový soud bez zbytečného odkladu do elektronické podoby (dle vyhlášky Ministerstva spravedlnosti).

Z hlediska elektronizace obchodního rejstříku existuje také možnost vydávání elektronických opisů zápisů v obchodním rejstříku, toto bylo zavedeno také novelou ObchZ v roce 2005.⁵⁸

⁵⁵ ŠTENGLOVÁ, Ivana, PLÍVA, Stanislav, TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 94-95 (§ 33 ObchZ).

⁵⁶ SMEJKAL, Vladimír. Elektronizace obchodního rejstříku a elektronické veřejné listiny. *Ad Notam*, 2007, č. 3, s. 78.

⁵⁷ ŠTENGLOVÁ, Ivana, PLÍVA, Stanislav, TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 94-95 (§ 33 ObchZ).

⁵⁸ BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava. Rejstříkové peripetie aneb jak novela novelu stíhá. *Právní fórum*, 2006, roč. 3, č. 8, s. 268.

2.9.2 Obchodní rejstřík přístupný na internetu

Přístup k obchodnímu rejstříku má každý na internetových stránkách www.justice.cz, kde jsou zpřístupněny veškeré informace do 24 hodin,⁵⁹ které jsou uloženy do databáze soudu. Za hlavní nevýhodu je považováno, že údaje, které z internetového rejstříku získáme, mají pouze „informativní“ funkci, což je podle mého názoru škoda, protože zde nalezneme informace vysoké kvality. Každý jednotlivec se může dostat jak k aktuálním údajům, tak k historii zapsaného subjektu, k informacím o listinách založených do sbírky listin, popřípadě i k obsahu dané listiny, pokud již byla převedena do elektronické podoby či už soudu byla v elektronické podobě předložena.⁶⁰ Podle mého názoru by měl být tento způsob v co nejbližší době postaven naroveň získávání informací „papírových“, neboť celý svět, i celá Česká republika je v takové fázi vývoje, kdy internetová síť ovládá skoro každou domácnost.

Na závěr této kapitoly bych uvedla, že snaha o elektronický stát tu je už 18 let, projektů elektronizace bylo mnoho, dohromady „spolkly“ přes 500 miliard korun, avšak výsledky jsou víceméně neviditelné.⁶¹ Náklady na vybudování registrů veřejné správy činily 0,75 miliard Kč. Za hlavní problém vysokých nákladů na elektronizaci považujeme oddělenost vzniku a vývoje jednotlivých systémů státní správy (jakými jsou například obchodní či živnostenský rejstřík, daňový systém, katastr nemovitostí, atd.). „Nedošlo totiž k propojení, byla zde neochota opřít veškeré systémy o společně vybudovanou infrastrukturu, díky níž bychom mohli využívat efektivně informace v celé veřejné správě.“⁶² V souvislosti se zakázkami na vybudování elektronických systémů se často mluví o i korupci, neboť některé projekty elektronizace stály nepochopitelně vysoké sumy peněz. Nezbyvá než doufat, že projekt „elektronizace Česka – Egovernment“ bude co nejdříve dokončen, avšak za situace častých změn vlád v této zemi toto předpokládat v nejbližší době jistě nemůžeme.⁶³

2.10 Řízení ve věcech obchodního rejstříku

Řízení ve věcech obchodního rejstříku je upraveno v OSŘ v §§ 200a až 200de jako jedno ze zvláštních řízení. Jedná se o nesporné řízení, které lze zahájit **na návrh** nebo **i bez**

⁵⁹ VACKOVÁ, Monika, REICHLOVÁ, Nataša, BROUČKOVÁ, Lenka. *MERITUM - Obchodní rejstřík*. 1. vydání. Praha: ASPI, a.s., 2008, s. 33.

⁶⁰ „Tamtéž“, s. 31-36.

⁶¹ DOLEJŠ, Radan, FILIPOVÁ, Hana. Otesánek eGON. *Ekonom*, 2010, č. 23, s. 16.

⁶² „Tamtéž“

⁶³ „Tamtéž“, s. 18.

návrhu. Bez návrhu může být řízení zahájeno v případě, že má být dosažena shoda mezi skutečným stavem a zápisem v rejstříku.⁶⁴

Některá pravidla rejstříkového řízení ale nalezneme i v ObchZ v § 31 a násl., zde je například upraven okruh osob oprávněných podávat návrh, forma a náležitosti návrhu.

2.10.1 Zahájení řízení na návrh

Většina řízení je však zahajována na návrh, ve kterém se může navrhovatel domáhat, aby soud zapsal podnikatele do obchodního rejstříku, aby provedl změnu u zapsaného subjektu či aby podnikatele z rejstříku vymazal. Toto řízení je zahájeno okamžikem, kdy návrh dojde rejstříkovému soudu.⁶⁵

Mezi **oprávněné osoby**, které mohou podat návrh, patří osoby uvedené v § 34, tedy ty které se zapisují do obchodního rejstříku a dále osoby, o nichž to stanoví zákon. Buď je to tedy sám podnikatel (subjekt již zapsaný v obchodním rejstříku) či v případě prvozápisu osoby, které určí zákon.⁶⁶

Osoby, o kterých tak stanoví zákon, jsou uvedeny zpravidla v ObchZ, který ve své druhé části stanovuje u obchodních společností a u družstva, kdo je oprávněn podat návrh na jejich zápis (tzv. prvozápis). U s.r.o. se jedná o všechny jednatele, u a.s. o členy představenstva, u družstva také členové představenstva a nakonec u veřejné obchodní společnosti a u komanditní společnosti všichni společníci.

Dle § 32 ObchZ musí tyto osoby podat návrh bez **zbytečného odkladu po vzniku rozhodné skutečnosti**. Pojem bez zbytečného odkladu není nikde definován, bude totiž záležet na okolnostech konkrétního případu, protože mohou nastat situace, které jsou člověkem neovlivnitelné (např. hospitalizace v nemocnici, apod.)

Pokud oprávněná osoba nesplní svoji povinnost do 15 dnů⁶⁷, může podat návrh **osoba, která osvědčí právní zájem** a k návrhu přiloží předepsané přílohy. Právní zájem mají osoby, kterých se zápis bezprostředně týká, jako je např. odvolaný. V případě jednatele s.r.o., který odstoupil a oznámil to příslušnému orgánu společnosti, výkon jeho funkce skončil dnem, kdy orgán společnosti jeho odstoupení projednal či projednat měl. Bylo tedy na

⁶⁴ LOCHMANOVÁ, Ludmila. *Základy obchodního práva*. 1. vydání. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2009, s. 44-45.

⁶⁵ VACKOVÁ, Monika, REICHLOVÁ, Nataša, BROUČKOVÁ, Lenka. *MERITUM - Obchodní rejstřík*. 1. vydání. Praha: ASPI, a.s., 2008, s. 46-48.

⁶⁶ LOCHMANOVÁ, Ludmila. *Základy obchodního práva*. 1. vydání. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2009, s. 44-45.

⁶⁷ nejedná se o „dodatečnou lhůtu“, ale o tzv. kvalifikovaně trvajícím prodloužení

společnosti, aby návrh na výmaz podala, ale ta to neučinila, proto návrh na výmaz může podat sám jednatel, neboť na tom má právní zájem.⁶⁸

Za velice důležité tu ještě považují uvést povinnost současně s návrhem doložit všechny listiny, mezi které patří např. písemný **souhlas** osoby, která se do rejstříku zapisuje. U výmazu osoby z obchodního rejstříku však souhlas požadován není, to je podle mého názoru správně, neboť by docházelo k situacím, kdy by odvolaný subjekt úmyslně souhlas neudělil a v důsledku toho by k výmazu daného subjektu vůbec nemohlo dojít.⁶⁹ Souhlas může v některých případech vyplývat například z čestného prohlášení, v němž osoba prohlašuje, že souhlasí s volbou či jmenováním a že splňuje veškeré předpoklady kladené na výkon dané funkce. V tomto případě se jedná o situace, kdy je zapisován jednatel, člen představenstva či člen dozorčí rady, apod.⁷⁰

Návrh lze podat jak v listinné, tak i v elektronické podobě, takto lze podávat i listiny prokazující skutečnosti uvedené v návrhu a listiny zakládající do sbírky listin. Dle § 42 OSŘ však musí být podání, která byla podána telefaxem či v elektronické podobě, do tří dnů doplněno předložením originálu nebo písemným podáním shodného znění.⁷¹ V této věci byl historicky velice důležitý náleží Ústavního soudu z roku 2006, který nám říká, že byl-li podán návrh elektronicky a je-li opatřen tzv. uznávaným elektronickým podpisem, považuje se toto podání za rovnocenné podání písemnému s vlastnoručním podpisem a nemusí být do 3 dnů ničím doplňováno (kdyby však elektronický návrh tzv. uznávaným elektronickým podpisem opatřen nebyl, doplněn by být musel).⁷² Nyní je už toto zakotveno přímo v OSŘ v § 42 odst. 5.⁷³

Novinkou „Novely 2005“ je nutnost podat návrh na zápis či zápis změn na předepsaném **formuláři**, které stanovuje vyhláška č. 250/2005 Sb., o závazných formulářích na podávání návrhů na zápis do obchodního rejstříku, tato vyhláška také stanoví potřebné listiny, které je nutné k návrhu přiložit. Povinnost podat návrh na předepsaném formuláři však nemají státní podniky, právnické osoby veřejného práva zřízené zvláštním právním předpisem

⁶⁸ VACKOVÁ, Monika, REICHOVÁ, Nataša, BROUČKOVÁ, Lenka. *MERITUM - Obchodní rejstřík*. 1. vydání. Praha: ASPI, a.s., 2008, s. 53-65.

⁶⁹ BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava. K podání návrhu na zápis do obchodního rejstříku po „rejstříkové“ novele. *Obchodní právo*, 2006, roč. 15, č. 5, s. 2-6.

⁷⁰ ŠTENGLOVÁ, Ivana, PLÍVA, Stanislav, TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 80-85 (§ 31 ObchZ).

⁷¹ HLAVSA, Petr. K úpravě řízení ve věcech obchodního rejstříku. *Obchodní právo*, 2005, roč. 14, č. 10, s. 5-7.

⁷² náleží Ústavního soudu ze dne 24.4.2006, sp. zn. IV. ÚS 319/2005

⁷³ V případě podání v elektronické podobě opatřeného zaručeným elektronickým podpisem založeným na kvalifikovaném certifikátu vydaném akreditovaným poskytovatelem certifikačních služeb se nevyžaduje doplnění podání předložením jeho originálu dle § 42 odst.3.

a dále není potřeba formulářů v případech, kdy se zápis provádí nebo mění z úřední povinnosti, to je např. u údajů o konkursu, o zrušení a likvidaci společnosti, bylo-li o zrušení společnosti rozhodnuto soudem.⁷⁴ Formuláře jsou obsaženy v příloze č. 1 až 14 výše zmíněné vyhlášky, nalezneme je však i na internetových stránkách www.justice.cz, kde jsou dostupné ve formátu PDF a ZFO⁷⁵. V listinné podobě získáme formulář na každém rejstříkovém soudu.⁷⁶

Ke každému návrhu musí být doloženy **přílohy**, podle toho, zda se jedná např. o a.s., s.r.o. či o fyzickou osobu. Navrhovatel zápisu musí doložit, že mu vzniklo nejpozději dnem zápisu, živnostenské či jiné oprávnění k činnosti, která má být jako předmět činnosti do rejstříku zapsána, dále musí doložit právní důvod užívání prostor, do nichž umístil své sídlo nebo místo podnikání a v případě je-li navrhovatel zahraniční osobou, musí sdělit soudu doručovací adresu na území naší republiky nebo zmocněnce pro přijímání písemností.

Otázkou však zůstává, zda seznam příloh uvedených ve vyhlášce č. 250/2005 Sb.⁷⁷ je úplný, či zda soud může žádat i jiné. Seznam úplný není, neboť některé listiny jsou vymezeny jen v obchodním zákoníku, aniž by byly uvedeny ve vyhlášce, některé nejsou uvedeny ani v ObchZ, ani ve vyhlášce. Ráda bych uvedla příklad, kdy ve vyhlášce je uvedena příloha, která je v rozporu s ObchZ. Jedná se o listiny vyžadované při zápisu prokuristy, a to „listina o vzniku prokury, která však doložit nelze, neboť prokura vzniká až zápisem do obchodního rejstříku. V této situaci ale měl patrně zákonodárce na mysli rozhodnutí příslušného orgánu o zřízení prokury.“ V případě prokazování právního důvodu užívání prostor, do nichž podnikatel umístil sídlo nebo místo podnikání, je dle § 37 odst. 2 ObchZ třeba „písemné prohlášení vlastníka nemovitosti, bytu nebo nebytového prostoru, kde jsou prostory umístěné, případně prohlášení osoby oprávněné nemovitostí, bytem nebo nebytovým prostorem jinak nakládat, že s umístěním souhlasí.“ Vyhláška ale vyžaduje navíc výpis z katastru nemovitostí, který ObchZ neuvádí. Dalším příkladem je listina, která není uvedena ani v ObchZ ani ve vyhlášce - při zápisu převodu obchodního podílu v s.r.o. se totiž vůbec nepočítá

⁷⁴ VACKOVÁ, Monika, REICHLOVÁ, Nataša, BROUČKOVÁ, Lenka. *MERITUM - Obchodní rejstřík*. 1. vydání. Praha: ASPI, a.s., 2008, s. 46.

⁷⁵ ZFO formát je výhodný v tom, že nám umožňuje práci offline a také to, že formulář nemusíme vyplnit najednou, ale klidně si ho můžeme uložit a poté se k němu vrátit, avšak k práci s tímto formátem formuláře musíme mít nainstalovaný program 602XML Filler, který je možno „stáhnout“ také na internetových stránkách [justice.cz](http://www.justice.cz).

⁷⁶ *Formuláře pro zápis do obchodního rejstříku* [online]. [justice.cz](http://www.justice.cz), [cit. 10. prosince 2010]. Dostupné na <<http://portal.justice.cz/justice2/ms/ms.aspx?j=33&o=23&k=2299&d=47038>>.

⁷⁷ §32 odst. 4 ObchZ stanovuje, že Ministerstvo spravedlnosti stanoví vyhláškou vedle závazných formulářů i seznam listin (příloh), které se k návrhům na zápis do obchodního rejstříku přikládají. V OSŘ v § 200c odst. 2 je též stanoveno, že zvláštní právní předpis mimo jiné stanoví, jakými listinami (přílohami) se musí (návrh na zápis, změnu nebo výmaz) doložit.

s předložením smlouvy o prodeji podniku, dále není uvedena dohoda o vypořádání či rozdělení společného obchodního podílu apod.⁷⁸ Dle komentáře OSŘ⁷⁹ „nelze vyloučit, že ze zákona vyplyne povinnost doložit návrh na formuláři ještě dalšími doklady, na které citovaná vyhláška nepamatuje.“ S tímto závěrem souhlasím, soud je vázán zákonem a v případě, že požaduje listiny, které jsou stanoveny zákonem, je to jeho povinností je žádat. Co však v situacích, kdy požadovaná listina není uvedena v žádném právním předpise (tedy ani v zákoně, ani ve vyhlášce), a přesto ji po nás soud žádá? Zde nezbývá nic jiného, než odkázat na ustanovení § 32 odst. 2 ObchZ, který říká, že **návrh na zápis musí být doložen listinami o skutečnostech, které mají být do obchodního rejstříku zapsány**. Zde ale ztrácí význam výše uvedená vyhláška, která obsahuje seznam listin, které jsou nutné k předložení. Tento rozpor „bude muset zřejmě vyřešit až rozhodovací praxe soudů.“⁸⁰

Podpis na návrhu musí být úředně ověřen, ověření provádějí notáři, obecní úřady, krajské úřady či zastupitelský úřad České republiky.⁸¹ Novinkou od 1.3.2008 se stala možnost podávat návrh na zápis vedle českého jazyka také v jazyce cizím. V českém jazyce musí být návrh podán vždy, ale podnikatel si může zvolit dále i jakýkoli jiný jazyk, avšak musí být přiložen úředně ověřený překlad, tedy překlad opatřený tlumočnickou doložkou.⁸²

Navrhovatel může svůj návrh vzít zpět, avšak jen v případech zápisu skutečnosti, jejíž účinnost nebo platnost nastává zápisem do obchodního rejstříku, jinými slovy, musí se jednat o konstitutivní zápis. Obecně platí zásada, že účastník řízení může svůj návrh vzít do zahájení řízení zpět. V rejstříkovém řízení je to však úplně jinak, § 200b odst. 2 OSŘ stanovuje, že zpětvzetí návrhu na zahájení rejstříkového řízení není účinné, ledaže se jedná o zápis skutečnosti, jejíž účinnost nebo platnost nastává podle zvláštního právního předpisu zápisem do obchodního rejstříku. V případě, „že by byl vzat zpět návrh na zápis deklaratorní a kdyby soud řízení zastavil, musel by stejně zahájit sám bez návrhu řízení nové.“⁸³

⁷⁸ BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava. Rejstříkové peripetie aneb jak novela novelu stihá. *Právní fórum*, 2006, roč. 3, č. 8, s. 266-270.

⁷⁹ ŠTENGLOVÁ, Ivana, PLÍVA, Stanislav, TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 85-93 (§ 32 ObchZ).

⁸⁰ IVIČIČ, Marek. K přílohám návrhu na zápis do obchodního rejstříku. *Právní rozhledy*, 2009, č. 2, s. 63.

⁸¹ ŠTENGLOVÁ, Ivana, PLÍVA, Stanislav, TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 85-93 (§ 32 ObchZ).

⁸² POKORNÁ, Jarmila, ČÁP, Zdeněk, KOVAŘÍK, Zdeněk a kol. *Obchodní zákoník. Komentář – 1. díl*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, s. 146-149 (§ 33 ObchZ).

⁸³ VACKOVÁ, Monika, REICHLOVÁ, Nataša, BROUČKOVÁ, Lenka. *MERITUM - Obchodní rejstřík*. 1. vydání. Praha: ASPI, a.s., 2008, s. 54-55.

2.10.2 Zahájení řízení bez návrhu

Zahájit řízení bez návrhu lze v případě, je-li nesoulad mezi zápisem v rejstříku a skutečným stavem. K zahájení dochází zpravidla v důsledku zjištění z rejstříkového spisu nebo na základě informací, které předají rejstříkovému soudu soudy, správní orgány či podají podnět třetí osoby. Rozdíl mezi osobou, která podává podnět a osobou, která podává návrh, spočívá v tom, že osoba činící podnět se nestává účastníkem řízení a nemá tedy nárok na doručení usnesení o zahájení řízení. Podnět musí být zaslán místně příslušnému soudu, na formě však nezáleží, pouze musí být patrné, kdo ho činí, co tím sleduje a musí být uvedeno datum a podpis.⁸⁴

Soudy zahajují řízení **usnesením** (řízení je zahájeno dnem, kdy usnesení soud vydal), proti kterému není přípustné odvolání.⁸⁵ Soud může zahájit řízení bez návrhu nehledě na to, zda se jedná o zápisy deklaratorní či konstitutivní. Pro tento závěr svědčí následující - v případě, kdy „soud rozhodne o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady kapitálové obchodní společnosti poté, co již byla skutečnost, která vyplývá z usnesení, zapsána do rejstříku, bude zahájeno řízení o výmazu dané skutečnosti zapsané na základě usnesení, které bylo prohlášeno neplatným i bez návrhu nehledě na to, že jde o zápis konstitutivní či deklaratorní.“ Výjimku, kdy soud nemůže zahájit řízení bez návrhu v případě konstitutivního zápisu, představuje situace, kdy se jedná o tzv. prvozápis konstitutivní povahy. Zde je na subjektech, nikoli na soudu, aby se rozhodly, zda má právnická osoba skutečně vzniknout.⁸⁶

Neshoda mezi skutečným právním stavem a stavem v obchodním rejstříku je dle judikatury považován za „zásah do práv osob, které mají být zapsány v tomto rejstříku nebo naopak z něj vymazány, ale i za zásah do práv dotčené společnosti, která má právo na to, aby údaje o ní v rejstříku odpovídaly skutečnosti, tak do práv všech ostatních fyzických a právnických osob, které se musí v dobré víře spolehnout při ochraně svých zájmů na zápis do obchodního rejstříku a vycházet z něj“.⁸⁷

⁸⁴ VACKOVÁ, Monika, REICHOVÁ, Nataša, BROUČKOVÁ, Lenka. *MERITUM - Obchodní rejstřík*. 1. vydání. Praha: ASPI, a.s., 2008, s. 43-46.

⁸⁵ DAVID, Ludvík a kol. *Občanský soudní řád. Komentář – 1. díl*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, s. 1010-1012 (§ 200b o.s.ř.).

⁸⁶ DRÁPAL, Ljubomír a kol. *Občanský soudní řád I. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 1477-78 (§ 200b o.s.ř.).

⁸⁷ nález Ústavního soudu ze dne 22.4.1997, sp. zn. Pl. ÚS 142/96

2.10.3 Účastníci rejstříkového řízení

Za nejdůležitější v této části práce považuji říci, že u účastenství v rejstříkovém řízení se nepoužije ustanovení § 94 odst. 1 a 2 OSŘ, které vymezuje účastníky nesporných řízení.⁸⁸ V § 200c je uvedena speciální úprava, která nám říká, že účastníky jsou podnikatel, tedy osoba, již se zápis v rejstříku týká. Podnikatel je účastníkem vždy, i když sám návrh nepodal či řízení bylo zahájeno bez návrhu.

V případě tedy, že podnikatel sám návrh nepodal, účastníkem se stává i osoba, která ho podala a byla k tomu oprávněna podle zvláštního právního předpisu. Problém však nastává ve formulaci „k němuž je oprávněna podle zvláštního právního předpisu“. To totiž neznamená, že by se osoba, která podala návrh, avšak nebyla k němu oprávněna, nestala účastníkem řízení. Takovýto návrh by byl nucen soud pouze odmítnout. Proti tomu se však osoba, které byl návrh odmítnut, může bránit oprávněným prostředkem.⁸⁹ Je třeba říci, že po „Novele 2005“ se okruh účastníků výrazně zúžil, neboť v minulosti byli účastníky i osoby, jichž se návrh dotkl (např. členové statutárních orgánů).⁹⁰

V souvislosti s touto kapitolou je vhodné uvést, že „účastníkem rejstříkového řízení o povolení výmazu společnosti z obchodního rejstříku se stává ten společník, který využil práva domáhat se **vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady**, která rozhodla o dopadech zrušení společnosti bez právního nástupce do majetkových poměrů jednotlivých společníků.“⁹¹

2.10.4 Průběh řízení

Od 1.12.2006 provádějí úkony týkající se rejstříkového řízení místo soudců **vyšší soudní úředníci** dle zákona č. 189/1994 Sb, o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství.⁹² Tuto změnu považuji za velice šťastnou, neboť řízení ve věcech obchodního rejstříku představuje spíše činnost administrativní, než že by se jednalo o klasické právní věci, kterými by se museli zabývat soudci.⁹³

⁸⁸ DAVID, Ludvík a kol. *Občanský soudní řád. Komentář – 1. díl*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, s. 1012-1013 (§ 200c o.s.ř.).

⁸⁹ DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav. *Občanský soudní řád I. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 1481-1485 (§ 200c o.s.ř.).

⁹⁰ HAMPEL, Petr. *Obchodní rejstřík po novele. Soudce*, 2005, č. 8, s. 12-18.

⁹¹ usnesení Nejvyššího soud ze dne 9. června 2003, sp. zn. 29 0do 961/2002

⁹² Tuto změnu zavedla Novela 2005, v současnosti je však již účinný nový zákon o vyšších soudních úřednících, a to z. č. 121/2008 Sb., o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství, který upřesnil, že vyšší soudní úředníci vyřizují agendu obchodního rejstříku, včetně zápisu, pokud není třeba nařídít jednání.

⁹³ HOLEČEK, Jakub. *Revoluce v zápisech do obchodního rejstříku na obzoru. Právní rádce*, 2005, č. 6, s. 27.

Dnes se na rozdíl od minulosti uplatňuje v rejstříkovém řízení tzv. **princip rejstříkový**, kdy soud návrh zkoumá pouze z formálních hledisek. Tento princip má spolu se změnou personální (vyšší soudní úředníci) přispět ke zrychlení a zjednodušení procesu zápisu do obchodního rejstříku.⁹⁴ Po doručení návrhu tedy soud zkoumá, zda (§ 200d odst. 1 OSŘ.):

- a) byl návrh podán oprávněnou osobou,
- b) byl podán způsobem předepsaným podle zvláštního právního předpisu,
- c) obsahuje všechny náležitosti stanovené zvláštním právním předpisem,
- d) je návrh srozumitelný nebo určitý,
- e) jsou k návrhu připojeny všechny potřebné listiny.

Novelou provedenou v roce 2005 neměl rejstříkový soud povinnost upozorňovat navrhovatele na vady a nedostatky návrhu a připojených listin, mohl tedy daný návrh buď odmítnout, nebo mu v lepším případě vyhovět. Toto byl podle mého názoru krok zpět v dané právní úpravě, neboť často docházelo k odmítání návrhů z naprosto bagatelních důvodů.⁹⁵ Proto byla dále přijata novela OSŘ provedená z. č. 79/2006 Sb., která znovu vnesla do právní úpravy možnost soudu upozornit na vady návrhu a chybějící listiny. Pokud k něčemu takovému dojde, **soud vyzve usnesením** vydaným ve lhůtě **3 pracovních dnů** od dojití návrhu navrhovatele k odstranění vad návrhu či k doplnění chybějících listin. Tato výzva se však ze strany soudu nebude opakovat, to je rozdíl od situace před „Novelou 2005“, kdy soud navrhovatele vyzýval i opakovaně.⁹⁶ Za vadu návrhu je považována nesprávná forma podání, návrh je nesrozumitelný či neurčitý, neobsahuje předepsané náležitosti apod. Je však třeba říci, že za vadu návrhu se nepovažuje, podá-li ho osoba, která není oprávněna k jeho podání.⁹⁷ Dále za vadu nepovažujeme absenci některé z listin, která má dokládat skutečnosti zapisované do obchodního rejstříku, nejedná se tedy o vadný návrh, ale přesto má soud povinnost na chybějící listinu navrhovatele upozornit.⁹⁸ V této souvislosti je třeba upozornit na to, že § 43 OSŘ se použije přiměřeně. Soud tedy ve výzvě uvede, v čem shledává vady návrhu, popř. které listiny nebyly doloženy, dále určí lhůtu k odstranění nedostatků a poučí o tom, jak opravu či doplnění provést a jaké následky bude mít neodstranění vad či nedoplnění listin.

⁹⁴ HLAVSA, Petr. K úpravě řízení ve věcech obchodního rejstříku. *Obchodní právo*, 2005, roč. 14, č. 10, s. 2-12.

⁹⁵ MYSLIL, Stanislav, MYSLIL, Richard. Obchodní rejstřík po novele, *Bulletin advokacie*, 2006, č. 4, s. 15-17.

⁹⁶ BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava. Rejstříkové peripetie, aneb jak novela novelu stíhá. *Právní fórum*, 2006, roč. 3, č. 8, s. 265-272.

⁹⁷ DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav. *Občanský soudní řád I. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 1487-1490 (§ 200d o.s.ř.).

⁹⁸ usnesení Vrchního soudu ze dne 17. srpna 2007, sp. zn. 7 Cmo 65/2007

Lhůtu 3 dnů může soud v určitých případech prodloužit, to se děje usnesením (proti tomuto usnesení se nelze odvolat).⁹⁹

Nutno poznamenat, že se zcela upustilo od věcného přezkumu **notářských zápisů**. Proto když máme skutečnost, která má být zapsána do obchodního rejstříku, doloženu notářským zápisem, nemusí ji soud přezkoumávat. Na základě tohoto notářského zápisu soud skutečnost do rejstříku zapíše, aniž by o tom vydával rozhodnutí. Za velice přínosný považuji názor notáře Miroslava Jindřicha, který tvrdí, že v tomto případě naprostým zjednodušením celého procesu zápisu do obchodního rejstříku by bylo, kdyby se soudní řízení vůbec nevedlo. Soudní řízení považuje za naprostý luxus, který vše jen zbytečně protahuje.¹⁰⁰ Nutno uznat, že se v dnešní době rejstříkové řízení zas až tak soudním řízením nejeví, soudy by tu podle mého názoru měly fungovat hlavně k ochraně práv a ne k vedení evidencí. Proto si myslím, že by se do budoucna mělo zvážit, zda by neměla být agenda obchodního rejstříku přebrána notáři, či jinými, speciálně vytvořenými subjekty (např. speciální rejstříkový úřad). Za krok správným směrem považuji, že se nyní rejstříkovými věcmi zabývají vyšší soudní úředníci a již ne soudci, kteří nyní mají více prostoru věnovat se složitějším soudním případům.¹⁰¹

2.10.5 Rozhodnutí

Rejstříkový soud může ve věcech zápisu do obchodního rejstříku ukončit řízení několika způsoby. Pokud návrh nespĺňuje podmínky dle § 200d OSŘ (o nich pojednáno v předchozí kapitole), soud návrh usnesením **odmítne**. V usnesení o odmítnutí musí být uvedeny důvody, proč k odmítnutí došlo a poučení, jak dané nedostatky odstranit, aby příště mohl navrhovatel podat vyplněný formulář bezchybně. Pokud k odmítnutí nedošlo, zkoumá soud, zda údaje o skutečnostech, které se mají zapsat, vyplývají z listin, které byly doloženy, či zda obchodní firma, která se má zapsat, není zaměnitelná s jinou obchodní firmou či zda není klamavá. Nejsou-li splněny tyto podmínky, dojde k **zamítnutí** návrhu. Rozdíl mezi zamítnutím a odmítnutím spočívá v tom, že při zamítnutí se soud již podstatou návrhu zabýval, návrh byl bezvadný, při odmítnutí je návrh podán vadně, bez předepsaných náležitostí. Zamítnutí představuje tzv. překážku věci rozhodnuté, to znamená, že stejný návrh již nelze podat.

⁹⁹ DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav. *Občanský soudní řád I. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 1487-1490 (§ 200d o.s.ř.).

¹⁰⁰ JINDŘICH, Miloslav. *Veřejné listiny – stěžejní úloha notářství* [online]. epravo.cz, 1. dubna 2010 [cit. 11. prosince 2010]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/verejne-listiny-stezejni-uloha-notarstvi-60963.html>>.

¹⁰¹ RYŠÁNEK, Zdeněk. O rozhodování a nerozhodování ve věcech katastru nemovitostí a obchodního rejstříku. *Právní rozhledy*, 2006, č. 10, s. 373.

Soud však může řízení i **zastavit** a to v případech, kdy navrhovatel vzal svůj návrh zpět či nebyl zaplacen soudní poplatek a také v případech, kdy nejsou splněny podmínky řízení a takový nedostatek nelze odstranit (např. překážka věci rozhodnuté).¹⁰²

Pokud tedy soud řízení nezastaví, nebo návrh neodmítne (či nezamítne), provede zápis dané skutečnosti do rejstříku. A to buď na základě **rozhodnutí** (usnesení), nebo soud provede zápis, **aniž by o tom rozhodnutí vydal**, jinými slovy můžeme říci, že soud provede tzv. přímý zápis.¹⁰³ Soud nevydává rozhodnutí v případech, kdy se do rejstříku zapisují skutečnosti:

- na základě rozhodnutí soudu nebo správního úřadu (aniž byl podán návrh) – např. údaje o likvidaci společnosti, rozhodl-li o likvidaci soud
- pokud mají zapisované skutečnosti podklad v notářském zápise
- jde – li o zápis deklaratorní povahy.

V posledních dvou případech musí být navrhovatelem podnikatel, tedy řízení musí mít **jen jednoho účastníka**. V případě prvozápisu právnických osob do rejstříku nemůže být splněno to, že jediným účastníkem je podnikatel, neboť právnická osoba vzniká až zápisem do obchodního rejstříku. U fyzických osob je to zcela opačně, neboť ta jediným účastníkem být může. Situace, kdy soud nevydává rozhodnutí, protože se skutečnost zapisuje na základě rozhodnutí soudu nebo správního úřadu, považují za logické, neboť by bylo naprosto zbytečné a nesmyslné přezkoumávat rozhodnutí, které je již dávno vykonatelné.

Usnesením soud rozhoduje v případech, kdy „návrhu vyhovuje, či ho odmítá, zamítá, nebo řízení zastavuje, dále rozhoduje usnesením v případech, kdy určité subjekty nemusí podávat návrhy na předepsaných formulářích (státní podniky, právnické osoby veřejného práva zřízené zvláštním právním předpisem).“¹⁰⁴ Soud nemusí nařizovat jednání, avšak zápis provést nebo rozhodnout o návrhu musí v určité lhůtě, která je stanovena zvláštním právním předpisem, jinak **do pěti pracovních dnů** ode dne, kdy byl podán návrh (v případě zápisu přeměny nebo když se spis nenachází u soudu – 15 dní).¹⁰⁵ Důležité upozornit na to, že pětidenní lhůta běží jen o pracovních dnech. Já osobně pětidenní lhůtu i tak považuji za velice krátkou, „naštěstí“ však pro navrhovatele existuje tzv. **fikce zápisu**, kdy se v případě

¹⁰² VACKOVÁ, Monika, REICHLOVÁ, Nataša, BROUČKOVÁ, Lenka. *MERITUM - Obchodní rejstřík*. 1. vydání. Praha: ASPI, a.s., 2008, s. 79-80.

¹⁰³ DAVID, Ludvík a kol. *Občanský soudní řád. Komentář – I. díl*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, s. 1020-1021 (§ 200da o.s.ř.).

¹⁰⁴ VACKOVÁ, Monika, REICHLOVÁ, Nataša, BROUČKOVÁ, Lenka. *MERITUM - Obchodní rejstřík*. 1. vydání. Praha: ASPI, a.s., 2008, s. 74-75.

¹⁰⁵ HLAVSA, Petr. K úpravě řízení ve věcech obchodního rejstříku. *Obchodní právo*, 2005, roč. 14, č. 10, s. 8-9.

nečinnosti soudu považuje navrhovaný zápis za provedený dnem následujícím po uplynutí oné pětidenní lhůty.¹⁰⁶ Tato domněnka ve mně vyvolává zamyšlení nad otázkou, zda je vhodné, aby po uplynutí určité doby byl proveden zápis třeba i o skutečnostech, které jsou podloženy vadným návrhem či chybí listiny, které dané skutečnosti dokládají. V důvodové zprávě k z. č. 216/2005 Sb. je jedním z argumentů pro zavedení této fikce to, že „nedostatek osobních kapacit rejstříkových soudů není možné klást na bedra podnikatelů, kteří samozřejmě za požadovanou službu platí soudní poplatky,“ s tím nezbyvá nic jiného než souhlasit. Ale co v případě, že uplynutím lhůty dojde k zápisu chybných skutečností? Ustanovení o domněnce zápisu je leckdy považováno až za protiústavní, avšak výše uvedená důvodová zpráva obhajuje názor, že k protiústavnosti nedochází díky tomu, že odvolatel, kterému svědčí právní zájem, může podat odvolání do 1 měsíce od zápisu, v případě hrubších zásahů do oprávněných zájmů osob až do 3 měsíců. Zákonodárce se podle mého názoru snažil v tomto ustanovení zakotvit povinnost soudů jednat rychle, aby tak nedocházelo k poškozování zájmů občanů.¹⁰⁷

K tomu, aby se účastník v případě, kdy soud nevydává rozhodnutí, dozvěděl o provedení zápisu, musí být nějakým způsobem vyrozuměn. Proto je stanovena povinnost soudu odeslat do 3 dnů od zápisu bezplatně účastníkovi (popř. také osobám, které se zapisují podle zvláštního předpisu v rámci zápisu podnikatele) **výpis z rejstříku** obsahující provedený zápis. V případě, že usnesení vydáno bylo, soud jen provede bez zbytečného odkladu od právní moci usnesení zápis do obchodního rejstříku.¹⁰⁸

2.10.6 Opravné prostředky

V případech, kdy bylo vydáno usnesení, může být podán opravný prostředek, kterým je ve věcech řízení obchodního rejstříku **odvolání** (řádný opravný prostředek). „Proti tzv. přímému zápisu nelze účinně podat odvolání.“¹⁰⁹ Dojde-li k nežádoucímu zápisu v rámci tzv. fikce, může se podnikatel (a osoby, které se podle zvláštního právního předpisu zapisují do rejstříku v rámci zápisu podnikatele) domáhat u soudu výmazu či změny zápisu do jednoho měsíce od provedení zápisu.¹¹⁰

¹⁰⁶ RYŠÁNEK, Zdeněk. O rozhodování a nerozhodování ve věcech katastru nemovitostí a obchodního rejstříku. *Právní rozhledy*, 2006, č. 10, s. 373.

¹⁰⁷ Viz důvodová zpráva k z. č. 216/2005 Sb.

¹⁰⁸ DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav. *Občanský soudní řád I. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 1501-1502 (§200dc o.s.ř.).

¹⁰⁹ usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7. května 2007, sp. zn. 7 Cmo 506/2005

¹¹⁰ HOLEČEK, Jakub. Revoluce v zápisech do obchodního rejstříku na obzoru. *Právní rádce*, 2005, č. 6, s. 28-29.

V ObchZ nalezneme také další ustanovení o možnosti obrany, které se týká osob, které se zapisují podle zvláštního právního předpisu do rejstříku v rámci zápisu podnikatele. Tyto osoby nejsou účastníky řízení a jedinou možností, jak se mohou bránit proti výmazu zápisu, který byl proveden jinak než na základě fikce (soud vydal usnesení), je ustanovení § 200db OSŘ, které upravuje právo domoci se změny zápisu.¹¹¹

Pro odvolání ve věcech obchodního rejstříku neexistuje speciální úprava, použije se úprava obecná, tedy ustanovení § 201 a násl. OSŘ. O odvoláních rozhodují vrchní soudy, neboť v prvním stupni vždy rozhoduje soud krajský.

Dále může účastník řízení v případě neúspěchu využít **mimořádné opravné prostředky**, kterými jsou dovolání, žaloba pro zmatečnost či žaloba na obnovu řízení.

2.10.7 Poplatková povinnost

Řízení o zápisu do obchodního rejstříku je spojeno s určitými poplatky, které jsou upraveny v **z. č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích** a v jeho příloze, která obsahuje sazebník. Poplatníkem jsou „navrhovatel, a fyzická nebo právnická osoba, již se týká provedení zápisu v obchodním rejstříku, o kterém rozhodl soud v řízení zahájeném bez návrhu.“ Povinnost zaplatit vzniká okamžikem podání návrhu na zahájení řízení.

Poplatky lze uhradit kolkovými známkami, neboť je stanoveno, že poplatek do 5.000,- Kč lze zaplatit tímto způsobem. Sazební stanovuje, že za návrh na zahájení řízení v případě prvozápisu se zaplatí 5.000,- Kč, za výmaz podnikatele 3.000,- Kč a za změnu nebo doplnění zápisu u podnikatele 1.000,- Kč. Za výmaz se považuje výmaz právnické osoby jako subjektu, který poté již existovat nebude, nikoli výmaz některého údaje, jako je např. předmět podnikání, ty se budou hradit jako poplatek za změny nebo doplnění (tedy ve výši 1.000,- Kč). Fyzická osoba za svůj výmaz z rejstříku nezaplatí nic. V případě, že máme poplatníků více (v případě návrhu na zápis s.r.o. podávaný všemi jednateli), platí ho společně a nerozdílně, což znamená, že ho může zaplatit kdokoliv z nich.¹¹²

V případě, že soudní poplatek nebude zaplacen vůbec, ani v dodatečné lhůtě, kterou určí soud (poplatek se platí při podání návrhu), bude řízení zastaveno.¹¹³

¹¹¹ DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav. *Občanský soudní řád I. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 1500 (§200db o.s.ř.).

¹¹² VACKOVÁ, Monika, REICHLOVÁ, Nataša, BROUČKOVÁ, Lenka. *MERITUM - Obchodní rejstřík*. 1. vydání. Praha: ASPI, a.s., 2008, s. 69-70.

¹¹³ DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav. *Občanský soudní řád I. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 1499-1500 (§ 200db o.s.ř.).

2.11 Obchodní věstník

Každý zápis do obchodního rejstříku, jeho změnu či výmaz a uložení listiny do sbírky listin rejstříkový soud bez zbytečného odkladu zveřejní, a to v Obchodním věstníku. Právní úprava Obchodního věstníku je obsažena v nařízení vlády č. 503/2000 Sb., o Obchodním věstníku.¹¹⁴

Vydávání věstníku od 1.6.2007 zabezpečuje Ministerstvo vnitra ČR prostřednictvím Portálu veřejné správy. Obchodní věstník je přístupný jak v tištěné podobě, tak na internetu, a to na <http://ov.ihned.cz>.¹¹⁵

Velice důležité je v souvislosti s obchodním věstníkem odlišovat pojmy, a to **zveřejnění** a **uveřejnění**, uveřejňovat se mohou údaje v případech, ve kterých zákon stanoví povinnost jejich uveřejnění, není však stanoven způsob jejich uveřejnění. Jinými slovy řečeno, povinnost zveřejnění i uveřejnění je stanovena zákonem, avšak uveřejnění může být provedeno jak v obchodním věstníku, tak někde jinde, zveřejnění pouze a jen v obchodním věstníku. „Uveřejňovat ve věstníku se mohou rozsudky ve věcech obchodních, pokud soud přiznal právo na uveřejnění a oznámení nebo rozhodnutí správních úřadů týkající se podnikatelů.“¹¹⁶

V § 3 odst. 2 nařízení vlády č. 503/2000 Sb. je upraveno **tzv. zkrácené oznámení**, kdy se ve věstníku zveřejní pouze oznámení, že byl povolen zápis do obchodního rejstříku. O toto tzv. zkrácené oznámení však musí návrhové požádat. Kromě toho, že byl povolen zápis, se uvede, o zápis jaké skutečnosti jde, koho se týká, rejstříkový soud, den zápisu a spisová značka, pod níž je veden rejstříkový spis. V případě listin ukládaných do sbírky listin obchodního rejstříku se ve věstníku zveřejní pouze **oznámení o uložení** dané listiny. Pokud však návrhové požádá, může dojít i ke zveřejnění obsahu dané listiny, nemusí jít o obsah celý, ale pouze o výňatky.

Nyní bych se zaměřila alespoň okrajově na historii zveřejňování, když dříve byla stanovena povinnost účetních jednotek s povinným auditem **zveřejňovat účetní závěrku** nejen uložením do sbírky listin obchodního rejstříku, ale i v obchodním věstníku. Tuto povinnost zavedl z. č. 81/2006 Sb., o informačních systémech veřejné správy, který

¹¹⁴ LOCHMANOVÁ, Ludmila. *Základy obchodního práva*. 1. vydání. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2009, s. 45.

¹¹⁵ Obě verze připravuje nakladatelství *Economia, a.s.* Věstník vychází každou středu ve 12 hodin, pokud chceme získat údaje ze starších čísel, můžeme nahlédnout do archivu (obsahuje čísla až do roku 1992), k němuž je však potřeba placený přístup, k posledním 26 číslům se dostaneme bezplatně. Za roční přístup ke kompletnímu archivu zaplatíme 4.000,- Kč + DPH.

¹¹⁶ ŠTENGLOVÁ, Ivana, PLÍVA, Stanislav, TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 1293 (§ 769 ObchZ).

znovelizoval z. č. 563/1991 Sb., o účetnictví. Cena za zveřejnění činila náklady ve výši tisíců korun, tato suma vybíraná od každé účetní jednotky s povinným auditem byla podle mého názoru velice snadným výdělkem pro vydavatele obchodního věstníku.¹¹⁷ „Naštěstí“ však došlo ke dni 4.4.2007 ke zrušení dané povinnosti, a to novelou zákon o účetnictví č. 69/2007 Sb.¹¹⁸ Ministerstvo financí se v době, kdy platilo dané ustanovení o této povinnosti, vyjádřilo na internetových stránkách, že dané ustanovení je nadbytečné. Tvrdilo, že ukládání účetní závěrky do sbírky listin obchodního rejstříku naprosto postačuje, protože v současné době je již sbírka listin přístupná veřejnosti v digitální podobě.¹¹⁹

Od 1.12.2009 nemusí akciové společnosti zveřejňovat **pozvánky na valné hromady** v některém z celostátních deníků, tuto povinnost odstranila novela ObchZ, která byla provedena z. č. 420/2009 Sb. Touto novelizací byla do našeho právního řádu transponována směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/36/ES. Nadále však trvá povinnost zveřejnění pozvánky v obchodním věstníku a jiným vhodným způsobem určeným stanovami. Do ObchZ byl vložen úplně nový paragraf, a to § 184a. Výše uvedenou povinnost však mají jen společnosti, které mají akcie na majitele, neboť společnosti s akciemi na jméno odesílají pozvánky na adresu sídla či bydliště akcionáře. Do data uvedeného výše musely společnosti s akciemi na majitele zveřejňovat pozvánku jak v obchodním věstníku, tak v „nejméně jednom celostátně distribuovaném deníku určeném ve stanovách“, čímž přicházely o spoustu peněz, neboť zveřejnění jednou ročně vycházelo na desítky tisíc korun.¹²⁰ Zveřejnění jiným vhodným způsobem určeným stanovami může proběhnout na webových stránkách společnosti (či např. na stránkách valnehromady.com¹²¹). Je však nutné si uvědomit, že pokud chce společnost zveřejňovat pozvánku jinde než v celostátně distribuovaném deníku, musí si to změnit nutně ve stanovách.¹²²

¹¹⁷ BĚHOUNEK, Pavel. Účetní hodnota s.r.o. a její praktické použití, zveřejnění účetní závěrky v Obchodním věstníku. *Účetnictví v praxi*, 2006, č. 6, s. 23.

¹¹⁸ *Změna zákona o účetnictví – zveřejňování v Obchodním věstníku* [online]. Komora auditorů České republiky, [cit. 10. prosince 2010]. Dostupné na <<http://www.kacr.cz/article.asp?nArticleID=369>>.

¹¹⁹ BĚHOUNEK, Pavel. Účetní hodnota s.r.o. a její praktické použití, zveřejnění účetní závěrky v Obchodním věstníku. *Účetnictví v praxi*, 2006, č. 6, s. 23.

¹²⁰ KUČERA, Petr. *Firmy ušetří za pozvánky na valnou hromadu v denících* [online]. aktuálně.cz, 10. ledna 2010 [cit. 10. prosince 2010]. Dostupné na <<http://aktualne.centrum.cz/finance/podnikani/clanek.phtml?id=655355>>.

¹²¹ za 40 dní zveřejnění 4.200,- Kč bez DPH

¹²² KNOBLOCHOVÁ, Vladimíra. *Změny v úpravě podmínek pro účast na valné hromadě společnosti* [online]. STORMWARE s.r.o., 15. dubna 2010 [cit. 10. prosince 2010]. Dostupné na <http://www.stormware.cz/podpora/LegServis/Zmeny_podminek_pro_ucast_na_valne_hromade.aspx>.

2.12 Právní úprava obchodního rejstříku uvnitř EU se zaměřením na Slovenskou republiku a Polsko

Právní úpravy obchodních rejstříků jednotlivých zemí Evropské unie musí být v souladu s evropským právem, a to zejména s **První směrnicí Rady EHS č. 68/151/EHS** ze dne 9.3.1968.¹²³ První směrnice byla novelizována roku 2003 směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2003/58/ES, ze dne 15. července 2003.¹²⁴ Tento komunitární pramen stanovuje především povinnost členským státům vést obchodní rejstřík v elektronické podobě (viz. kapitola – Elektronizace obchodního rejstříku).

2.12.1 Právní úprava obchodního rejstříku

Slovenská republika

S účinností od 1.2.2004 byl na území Slovenska přijat zákon č. 530/2003 Z.z., o **obchodnom registri** (dále jen „z. o obchodnom registri“), který zásadním způsobem změnil dosavadní stav právní úpravy obchodního rejstříku. Do této doby, do roku 2004, byla právní úprava obsažena v obchodním zákoníku (z. č. 513/1991, Z. z., obchodní zákoník, dále jen „ObchZ“). Nutno ale podotknout, základní ustanovení o obchodním rejstříku, a to § 27, v ObchZ zůstalo dodnes, ustanovení § 28-34 byla zrušena. V ObchZ zůstaly upraveny zásadní hmotněprávní otázky obchodního rejstříku, jakými jsou vymezení pojmu rejstříku, zapisované subjekty, účinky zápisů a zveřejnění. Zákon o obchodnom registri je specifický tím, že obsahuje jak ustanovení hmotněprávní, tak i procesněprávní.¹²⁵ Ovšem procesněprávní úprava je mimo jiné také upravena v z. č. 99/1963 Zb., občansky súdny poriadok.

Polsko

Polský obchodní rejstřík se nazývá Krajowy Rejestr Sadowy, spravuje ho Ministerstvo sprawedlnosti a právní úprava tohoto institutu je obsažena v zákoně ze dne 20.8.1997, o **národním soudním rejstříku**.¹²⁶ Zákon upravující rejstřík obsahuje pouze úpravu

¹²³ Směrnice Rady 68/151 EHS ze dne 9.3.1968 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 odstavce druhého Smlouvy, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření.

¹²⁴ BRÁZDA, Richard. Elektronizace obchodního rejstříku a elektronická podoba notářských písemností. *Ad Notam*, 2005, č. 2, s. 76-77.

¹²⁵ *Obchodní rejstříky v Evropské unii – Slovensko* [online]. businessinfo.cz, 30. července 2010 [cit. 9. března 2011]. Dostupné na <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/podnikani-v-eu/obchodni-rejstriky-evropske-unie/1000520/57963/?page=24>>.

¹²⁶ Ustawa z dnia 20.8. 1997, o Krajowym Rejestrze Sadowym

hmotněprávní. Zákon byl přijat sice roku 1997, ale sám rejstřík začal fungovat až od 1.1.2001. Řízení ve věcech národního soudního rejstříku probíhá dle občanského soudního řádu.¹²⁷

Závěr

Zásadní rozdíl v právních úpravách spočívá v tom, že Slovensko na rozdíl od Polska a České republiky má samostatný zákon komplexně věnující se problematice obchodního rejstříku. V Polsku obsahuje zákon o národním soudním rejstříku pouze úpravu hmotněprávní oproti zákonu o soudním registru na Slovensku, který obsáhl jak ustanovení hmotněprávní, tak i procesněprávní.

2.12.2 Pojem obchodní rejstřík

Slovenská republika

Nyní bych se zaměřila na vymezení pojmu obchodní rejstřík na Slovensku, jedná se o veřejný registr, který vede Ministerstvo spravedlnosti, jehož součástí je sbírka listin. Rejstřík se vede v elektronické formě, sbírka listin je vedena jak v listinné, tak v elektronické podobě. Na Slovensku dochází k podporování elektronizace¹²⁸ obchodního rejstříku také tím, že pokud subjekt podá návrh na zápis elektronicky, sazba poplatku dle z. č. 71/1992 Zb., o súdnych poplatkách, se snižuje na polovinu.¹²⁹ Obchodní rejstřík vede **okresní soud v sídle krajského soudu**¹³⁰ (pro právnické osoby, které mají sídlo v obvodu tohoto krajského soudu, pro fyzické osoby, které zde mají místo podnikání, pokud místo podnikání nemají, dle místa bydliště a pro zahraniční osoby dle umístění podniku nebo jeho organizační složky).¹³¹

Polsko

Obchodní rejstřík v Polsku je charakterizován jako veřejný registr, který se skládá ze tří samostatných registrů:

¹²⁷ MATUSIAK, Rafał. *Ogólne informacje o krajowym rejestrze sądowym* [online]. Ministerstwo sprawiedliwości, 29. září 2010 [cit. 9. března 2011]. Dostupné na < <http://bip.ms.gov.pl/pl/rejstry-i-ewidencje/okrajowy-rejestr-sadowy/ogolne-informacje-o-krajowym-rejestrze-sadowym/>>.

¹²⁸ vyhláška č. 319/2007 Z.z., o postupe pri overovaní osobných údajov na účely elektronického konania vo veciach obchodného registra

¹²⁹ OVEČKOVÁ, Olga. *Obchodný zákonník. Komentár – 1.díl. 2. vydání*, Bratislava: IURA EDITION, 2008, s. 89-96.

¹³⁰ Rejstříkovými soudy jsou následující soudy: Okresní soud Banská Bystrica, Bratislava I., Košice I., Nitra, Prešov, Trenčín, Trnava, Žilina.

¹³¹ *Obchodní rejstřík na internetu* [online]. orsr.sk, [cit. 9. března 2011]. Dostupné na <<http://www.orsr.sk/about.asp>>.

- **Registr podnikatelů** (společnost s ručením omezeným, akciová společnost, komanditní společnost, družstva, Evropské společnosti, vzájemné pojišťovny, státní podniky, atd.)
- **Registr sdružení, organizací, nadací**
- **Registr dlužníků v platební neschopnosti**

V národním soudním rejstříku ale také nalezneme cenné informace o daňových a celních nedoplatecích, o nedoplatecích na sociální pojištění a také údaje o věřitelích a o výši nesplacených dluhů.¹³²

Národní soudní rejstřík vedou **okresní soudy**, které musí zápis do rejstříku provést do 14 dnů ode dne podání (v České republice a na Slovensku do 5 dnů). Rejstřík neobsahuje sbírku listin, vše se zapisuje do spisu.

Závěr

Na Slovensku a v Polsku vedou rejstříkovou agendu okresní soudy oproti České republice, kde tuto funkci zastávají soudy krajské. Další odlišnost nalezneme v institutu sbírky listin, na Slovensku a u nás v ČR je součástí obchodního rejstříku, v Polsku sbírka listin vůbec neexistuje, zápis se zde provádí přímo do spisu. V podstatě ale musí být úprava obchodního rejstříku v každém členském státě EU podobná, neboť se musí řídit shora uvedenými směrnici.

2.12.3 Zápisy do obchodního rejstříku a přístupnost zapisovaných údajů

Slovenská republika

Do slovenského obchodního rejstříku se dle § 27 odst. 2 obchodního zákoníku zapisují obchodní společnosti, družstva a jiné právnické osoby, o kterých tak stanoví zvláštní zákon, zahraniční osoby a fyzické osoby s trvalým pobytem na území Slovenské republiky, které jsou podnikateli podle ObchZ, tyto fyzické osoby se zapisují na jejich vlastní žádost nebo pokud tak stanoví zákon.

Údaje, které se zapisují do slovenského rejstříku, jsou souvisle uvedeny v § 2 z. o obchodnom registri. Zápisy do obchodního rejstříku provádějí vyšší soudní úředníci¹³³, soudci rozhodují až v souvislosti s odvoláním navrhovatele.

¹³² MATUSIAK, Rafał. *Ogólne informacje o krajowym rejestrze sadowym* [online]. Ministerstwo sprawiedliwości, 29. září 2010 [cit. 9. března 2011]. Dostupné na < <http://bip.ms.gov.pl/pl/rejstry-i-ewidencje/okrajowy-rejestr-sadowy/ogolne-informacje-o-krajowym-rejestrze-sadowym/>>.

¹³³ Dle §4 odst.3 z. č. 549/2003 Z.z., o súdnych úradníkoch.

Obchodní rejstřík je založen na principu publicity, když každý může požádat o vyhotovení úředního výpisu¹³⁴ z obchodního rejstříku a nemusí ani prokazovat právní zájem (§12 z. o obchodnom registri), za vyhotovení žadatel zaplatí poplatek dle z. č. 71/1992 Zb., o soudních poplatkách.¹³⁵

Polsko

Do obchodního rejstříku v Polsku se zapisují subjekty dle čl. 36 z. o národním soudním rejstříku, tento zákon, co se týče vymezení subjektů, neodkazuje na žádný jiný právní předpis, v z. o národním soudním rejstříku je tedy obsažen komplexní výčet subjektů zapisovaných do obchodního rejstříku.

Seznam údajů zapisovaných do rejstříku je obsažen v čl. 38 z. o národním soudním rejstříku, tento paragraf je velice strohý na základní údaje,¹³⁶ které musí být povinně zapsány. Takto zjistíme pouze aktuální stav zápisu společnosti (sídlo, osoby oprávněné jednat jejím jménem, den vzniku společnosti). Pro ostatní údaje je nutno navštívit Soud Rejonovy.¹³⁷ V rejstříku se vyhledává podle národního registračního čísla či podle názvu subjektu.¹³⁸

Dle čl. 8 z. o národním soudním rejstříku má každý nárok na získání ověřené kopie, výpisu, osvědčení a informací z rejstříku, výpis může žadatel získat na jakémkoliv soudě, avšak za úplný výpis uhradí částku 60 zlotých, za aktuální výpis 30 zlotých.¹³⁹

Závěr

Všechny zde srovnávané země ovládá ve věcech obchodního rejstříku princip publicity. Každý má nárok na vyhotovení výpisu za určitý poplatek. Informace jsou zpřístupněny také přes internet, avšak v Polsku (www.ms.gov.pl) je získávání elektronických

¹³⁴ Vyhotovení výpisu v listinné podobě - 6,5 eura, v elektronické podobě - 0,33 eura.

¹³⁵ Ovečková, Olga a kol. *Obchodný zákonník – Komentár – 1. díl*. 2. vydání. Bratislava: IURA EDITION, 2008, s. 91-99.

¹³⁶ Za základní údaje se v Polsku považují obchodní jméno, sídlo, právní forma, daňové evidenční číslo, odkaz na provádění obchodů s jinými subjekty na základě dohody o partnerství, údaj o předchozím čísle v rejstříku či jiné evidenci podnikání.

¹³⁷ *Televizní reportáž – 04:23 Události v regionech (Ostrava)* [online]. ct24.cz, 3. prosince 2010 [cit. 9. března 2011]. Dostupné na <<http://www.ct24.cz/vysilani/2010/12/03/410231100121203-04:23-udalosti-v-regionech-ostrava/>>.

¹³⁸ Obchodní rejstříky v členských státech – Polsko [online]. european e-justice, 12. července 2010 [cit. 9. března 2011]. Dostupné na <https://e-justice.europa.eu/contentPresentation.do?lang=cs&idCountry=pl&idTaxonomy=106&member=1&vmac=9saz0PySev7PFMBQCl4ra9LbiF2BoOAwXIEH0oiYRoFia-kSoARit7dPpDy_j9zM_Dea_i0zjfO8iu2CNSQAAGcIAAACH>.

¹³⁹ *Televizní reportáž – 04:23 Události v regionech (Ostrava)* [online]. ct24.cz, 3. prosince 2010 [cit. 9. března 2011]. Dostupné na <<http://www.ct24.cz/vysilani/2010/12/03/410231100121203-04:23-udalosti-v-regionech-ostrava/>>.

informací omezeno rozsahem těchto informací, neboť tímto způsobem získá žadatel pouze omezený počet údajů.

Z hlediska údajů, které se zapisují do obchodního rejstříku, má Slovensko tyto údaje uvedeny v jednom paragrafu oproti České republice, kde je výčet těchto údajů uveden „nepřehledně“ v několika paragrafech. Množství údajů zapisovaných v Polsku je oproti Slovensku a České republice velice strohý.

Cílem celé této kapitoly bylo stručné srovnání a přiblížení problematiky obchodního rejstříku na Slovensku a v Polsku spolu s Českou republikou, nikoli kompletní rozebrání tohoto tématu, které je tak rozsáhlé, že by vydalo na samostatnou práci.

2.13 Závěr

Obchodní rejstřík v naší republice představuje institut, který je hojně využíván samotnými podnikateli, ale i laickou veřejností. Nalezneme zde důležité informace o podnikatelích a jejich činnosti, mnohdy je jediným oficiálním zdrojem, kde může subjekt nalézt důležité informace o zapsaném podnikatelském subjektu, s nímž hodlá vstoupit do právních vztahů. Rejstřík tedy plní dvojí funkci, nejen, že vede stálou evidenci údajů o podnikatelích, ale i tyto údaje zpřístupňuje. Obchodní společnosti a družstva zápisem do rejstříku vznikají a naopak výmazem zanikají, proto se jedná o institut velkého významu. Obchodní rejstřík však „trpí“ mnoha nedostatky a díky tomu je předmětem neustálé kritiky.

Významné změny právní úpravy obchodního rejstříku byly provedeny Novelou 2005, když z hlediska řízení ve věcech obchodního rejstříku novela zavedla povinné formuláře návrhů na zápis a pro rejstříkové soudy povinnost provést zápis či rozhodnout ve stanovených lhůtách, čímž došlo k urychlení rejstříkového řízení. Otázkou však zůstává, zda zavedením lhůt a fikce zápisu v případě nedodržení lhůty soudem, není ochuzena hodnota zápisů do rejstříku. Pro urychlení zápisů bylo také stanoveno, že soudy již nevyzývají navrhovatele k odstranění vad návrhu. Toto se však „naštěstí“ neosvědčilo a ustanovení bylo odstraněno. Dnes soud vyzývá pouze jednou, aby byla rychlost řízení zachována. Zavedením registračního principu byla nastolena větší odpovědnost pro samotné podnikatele, kteří by měli více lpět na správnosti a pravdivosti předkládaných materiálů. V současnosti se vedou spekulace nad tím, zda má agenda obchodního rejstříku nadále zůstat v „rukou“ soudu, či ji nepřenést na jiné subjekty, např. na soukromé registrátory či na notáře.

Předmětem kritiky se také stává množství zapisovaných údajů do rejstříku ve vztahu k ochraně osobních údajů (veřejně přístupná jsou i např. rodná čísla) a množství povinně

předkládaných listin. Ve vyhlášce, která obsahuje seznam listin požadovaných k zápisu, však není obsažen úplný výčet listin, které soudy při zápisu požadují. V tomto spatřuji největší problém, neboť právní jistota podnikatele je tímto značně omezena.

Roztříštěnost právní úpravy obchodního rejstříku mezi několika právními předpisy nadále zůstává, procesní ustanovení nalezneme jak v OSŘ, tak v samotném ObchZ. Po vzoru Slovenska by měla být podle mého názoru právní úprava obchodního rejstříku uspořádána do jedné právní normy obsahující ustanovení hmotněprávní i procesněprávní. Za velké plus slovenské právní úpravy považuji to, že občanský soudní řád se na řízení ve věcech obchodního rejstříku použije jen v případě řízení bez návrhu, kdy má být dosažena shoda mezi zápisem a skutečným stavem, v ostatních případech je aplikován onen „společný“ zákon, a to z. o obchodnom registri.

Právní úprava obchodního rejstříku se však díky transpozici komunitárních směrnic přibližuje právu EU, především v elektronizaci obchodního rejstříku, která také postoupila krok dopředu. Avšak aby nastal stav, kdy bude občan komunikovat s rejstříkovým soudem pouze elektronicky, bude nutný v tomto směru další vývoj.

Na závěr nutno poznamenat, že novelizace probíhající v úpravě obchodního rejstříku postupují správným směrem a pro podnikatele znamenají ulehčení práce a celkové zrychlení zápisů jejich údajů do rejstříku, avšak prostor pro zlepšování tu nadále zůstává.

3 Živnostenský rejstřík

3.1 Pojem živnostenský rejstřík

Do živnostenského rejstříku jsou zapisovány podnikatelé mající živnost a údaje o nich. Rejstřík vede informace o fyzických a právnických osobách, které provozují živnost na základě živnostenského oprávnění, zapisují se sem také změny výše uvedených údajů. Právní úprava živnostenského rejstříku je obsažena ve IV. Hlavě **z. č. 455/1991 Sb., živnostenského zákona** (dále jen „ŽivZ“).

Veškeré údaje jsou elektronicky přístupné jak veřejnosti, tak státním orgánům. Jedná se o informační systém veřejné správy¹⁴⁰, správcem je Živnostenský úřad České republiky a provozovateli jsou obecní a krajské živnostenské úřady.¹⁴¹ Zápis do živnostenského rejstříku se liší od zápisu do obchodního rejstříku v tom, že má účinky pouze **deklaratorní**. Někdy také bývá živnostenský rejstřík mnohem užitečnější než rejstřík obchodní, ten je totiž někdy až zastaralý. Musíme však brát v úvahu to, že podnikatelé často nedodržují zákonem stanovenou ohlašovací povinnost, proto hodnota zapsaných údajů není v některých případech valná.¹⁴²

3.2 Změny provedené v roce 2008, nahlížení a výpisy

Živnostenský rejstřík se dříve členil na část veřejnou a na část neveřejnou, po přijetí **zákona č. 130/2008, Sb.**¹⁴³, kterým byl novelizován dosavadní živnostenský zákon, zůstala ukryta pouze rodná čísla a údaje o pokutách uložených živnostenskými úřady, sankčních opatřeních uložených jinými správními orgány v souvislosti s podnikáním, s výjimkou blokových pokut. Tyto skryté údaje je možno zpřístupnit pouze podnikateli a v případech stanovených zvláštními právními předpisy (např. na žádost policie). Živnostenský rejstřík je přístupný na internetu (www.rzp.cz) prostřednictvím Registru živnostenského podnikání, který provozuje Ministerstvo průmyslu a obchodu (viz níže).

Cílem výše uvedené novely, jež je účinná od 1.7.2008, bylo především „zjednodušit vstup do podnikání začínajícím podnikatelům, a zároveň současným podnikatelům usnadnit jejich snahy o rozšíření či změnu dosavadních aktivit.“ Další cíl, který si tato novelizace vytyčila, bylo snížení administrativní zátěže podnikatelů a rozšíření kontaktních míst tím, že

¹⁴⁰ z. č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴¹ ŠVARC, Zbyněk. *Základy obchodního práva*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2009, s. 40 - 43.

¹⁴² KLEINOVÁ, Zuzana. *Živnostenský zákon s komentářem, vzory a judikaturou*. 1. vydání. Praha: Computer Press, 2002, s. 64 - 65.

¹⁴³ Tuto novelu připravilo Ministerstvo průmyslu a obchodu v čele s Martinem Římanem.

byla odstraněna místní příslušnost živnostenských úřadů. Nyní totiž může podnikatel činit úkony na kterémkoli živnostenském úřadě. Další významnou změnu představuje nahrazení živnostenských listů pro každou živnost zvlášť jediným dokumentem, a to **výpisem ze živnostenského rejstříku**,¹⁴⁴ který obsahuje seznam všech povolení vydaných konkrétnímu podnikateli. Do této doby musel podnikatel za každý dokument zaplatit, nyní, když je vše obsaženo ve výpisu ze živnostenského rejstříku, dochází ke snížení poplatků pro podnikatele a ke snížení administrativy pro úředníky.¹⁴⁵ Další novinkou v souvislosti se živnostenským rejstříkem se stalo zkrácení lhůty pro zápis ohlášení živnosti do živnostenského rejstříku na 5 dnů ode dne doručení ohlášení, u koncese do 5 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí, tato lhůta je shodná s obchodním rejstříkem.¹⁴⁶ Nutno poznamenat, že výše uvedená novelizace provedená z. č. 130/2008 Sb. přinesla do právní úpravy živnostenského zákona mnoho změn, jejím hlavním cílem bylo přizpůsobení živnostenskoprávní úpravy právu Evropské unie. Tato novela však úpravu nepřizpůsobila plně, stala se jen dalším krokem k plnému přizpůsobení právu Evropského společenství.¹⁴⁷

Dle § 60 odst. 4 ŽivZ vydá živnostenský úřad na požádání v listinné nebo elektronické podobě podnikateli výpis, úplný výpis, částečný výpis nebo potvrzení o určitém zápisu, či potvrzení o tom, že určitý zápis v rejstříku není. Místa, kde můžeme získat výpisy, jsou uvedena v **z. č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech**. Na kterémkoli živnostenském úřadě¹⁴⁸ můžeme do živnostenského rejstříku nahlédnout, a to za částku 20,- Kč, pokud budeme žádat o úplný či částečný výpis z rejstříku, budeme vyzváni k uhrazení správního poplatku ve výši 50,- Kč dle sazebníku zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích (dále jen „z. o správních poplatcích“).

¹⁴⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 130/2008 Sb.: „Předložený návrh nově upravuje listinnou podobu dokladu prokazujícího živnostenské oprávnění. Oproti původnímu živnostenskému listu a koncesní listině nyní podnikatel prokazuje své živnostenské oprávnění výpisem ze živnostenského rejstříku. Tímto opatřením se umožňuje jednodušší prokazování živnostenského oprávnění a zároveň dochází k výraznému snížení administrativní zátěže podnikatele, který podle navrhované úpravy prokazuje své právo i k více živnostem jedním dokumentem.“

¹⁴⁵ BOHUTÍNSKÁ, Jana. *Senát odklepl novelu živnostenského zákona* [online]. podnikatel.cz, 20. března 2008, [cit. 11. března 2011]. Dostupné na <<http://www.podnikatel.cz/clanky/senat-odklepl-novelu-zivnostenskeho-zakona/>>.

¹⁴⁶ KUNŠTÁTOVÁ, Tatiana. *Novela živnostenského zákona*. *Bulletin advokacie*, 2008, č. 7 - 8, s. 23 - 25.

¹⁴⁷ SRP, Dušan, JANDOVIČ, Šárka. *Živnostenský zákon* [online]. rspak.cz, [cit. 11. března 2011]. Dostupné na <<http://www.rspak.cz/pravni-nazory/zivnostensky-zakon.html>>.

¹⁴⁸ V současné době existuje 227 živnostenských úřadů, z toho 205 obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a 22 úřadů pověřených městských částí hl. města Prahy. Nyní je na stole návrh na snížení počtu živnostenských úřadů z 227 na 14. Vzniklo by 14 krajských živnostenských úřadů s regionální působností a došlo by tak ke snížení počtu pracovníků živnostenských úřadů o 30%.

Nyní však můžeme získat výpis ze živnostenského rejstříku také na **pracovišti Czech POINT** (Český Podací Ověřovací Informační Národní Terminál). Po sdělení IČ hledaného subjektu získáme ověřený výpis, kdy za první stranu výpisu uhradí žadatel částku 100,- Kč a za každou další stranu 50,- Kč (z. o správních poplatcích).¹⁴⁹

3.3 Předmět zápisů

Do rejstříku se zapisují především tyto údaje:

- osobní údaje (např. u fyzických osob – jméno, příjmení, bydliště, rodné číslo; u právnických osob – obchodní firma nebo název, sídlo, IČ, atd.)
- předmět podnikání
- druh živnosti
- provozovna, ve které je živnost provozována
- doba platnosti živnostenského oprávnění
- datum vzniku živnostenského oprávnění
- datum zahájení provozování živnosti, přerušení nebo pozastavení živnosti
- datum zániku živnostenského oprávnění
- překážky provozování živnosti
- přehled o uložených pokutách včetně sankčních opatření uložených jinými správními orgány v souvislosti s podnikáním
- další informace, jako je například vstup právnické osoby do likvidace, rozhodnutí o úpadku, atd.

Jak již bylo řečeno výše, uvedené údaje jsou veřejné, kromě přehledu o uložených pokutách včetně sankčních opatření uložených jinými správními orgány v souvislosti s podnikáním a rodných čísel fyzických osob.

Na závěr bych uvedla pár statistických údajů, ke konci roku 2010 bylo do živnostenského rejstříku zapsáno 3 000 443 živnostenských oprávnění, z toho 2 461 620 pro fyzické osoby, 547 823 pro právnické osoby a 101 429 pro cizince. Z toho vyplývá, že na 1000 obyvatel existuje 286 živnostenských oprávnění.¹⁵⁰

¹⁴⁹ Výpis z živnostenského rejstříku [online]. czechpoint.cz, [cit. 11. března 2011]. Dostupné na <<http://www.czechpoint.cz/web/index.php?q=node/250>>.

¹⁵⁰ Statistické údaje [online]. RZP.cz, [cit. 11. března 2011]. Dostupné na <<http://www.rzp.cz/statistiky.html>>.

3.4 Závěr

Za podnikatele se považuje dle ObchZ mimo jiné osoba, která podniká na základě živnostenského oprávnění, proto veškeré subjekty zapsané v živnostenském rejstříku jsou považovány za podnikatelské subjekty. Zpřístupňování informací o podnikatelích zapsaných v živnostenském rejstříku nebylo v minulých letech na té samé úrovni, jako je tomu dnes. Od roku 1992 do rejstříku mohl nahlížet jen ten, kdo prokázal právní zájem. Následně nabyl účinnosti z. č. 286/1995 Sb., který zavedl dělení živnostenského rejstříku na část veřejnou a neveřejnou, když do veřejné mohl nahlížet kdokoli a do neveřejné jen ten, kdo opět prokázal právní zájem. Dnes (s účinností z. č. 130/2008 Sb.) se situace změnila v tom, že živnostenský rejstřík již představuje veřejný seznam, kde může kterýkoli subjekt získat informace o podnikatelích (kromě rodných čísel a údajích o pokutách), bez toho, aniž by musel cokoli prokazovat.

Pokud tedy potřebuje kdokoli zjistit, zda určitý subjekt disponuje živnostenským oprávněním (a další údaje o tomto podnikateli), může nahlédnout do živnostenského rejstříku přímo na živnostenském úřadě či využít rejstřík jako elektronický informační systém.

Novela ŽivZ z roku 2008 měla především za cíl snížit administrativní zátěž pro podnikatele a ulehčit vstup do podnikání, tím, že bude zjednodušen proces získávání živnostenského oprávnění, což se podle mého názoru skutečně podařilo. Výrazné ulehčení spatřuji v tom, že podnikatelé nyní mohou své živnostenské oprávnění k několika živnostem prokázat pouze jediným dokladem, a to výpisem ze živnostenského rejstříku, který má charakter veřejné listiny. Zrušena byla i povinnost podnikatele mít v provozovně průkaz živnostenského oprávnění pro účely kontroly, neboť oprávnění k provozování živnosti si již živnostenský úřad může prověřit přímo z živnostenského rejstříku.¹⁵¹

Rejstřík bezpochyby představuje důležitou službu veřejnosti, která slouží nejen osobám, které chtějí získat informace o podnikatelích, ale i samotným podnikatelům, jichž se zápis týká. Mohou totiž nastat situace, kdy podnikatel žije v domněnku, že jeho podnikatelské oprávnění již zaniklo, avšak ono tomu tak není, protože nepožádal živnostenský úřad o jeho zrušení, proto si i samotní podnikatelé mohou nahlížením do živnostenského rejstříku ověřit správnost zapsaných údajů.

¹⁵¹ Viz důvodová zpráva k zákonu č. 130/2008 Sb.

4 Insolvenční rejstřík

4.1 Obecně o insolvenčním rejstříku

Insolvenční rejstřík představuje informační systém veřejné správy spravovaný Ministerstvem spravedlnosti ČR, který obsahuje důležité informace o skutečnostech týkajících se insolvenčního řízení. Právní úprava insolvenčního rejstříku je obsažena v části třetí, hlavě první v § 419 – 425 **z. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení** (dále jen „IZ“).¹⁵² Tento rejstřík byl zpřístupněn elektronicky na www.justice.cz až přijetím výše uvedeného IZ, je to výrazná změna oproti předchozímu zákonu č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, kdy insolvenční rejstřík vůbec neexistoval. Kterýkoli subjekt se může s údaji obsaženými v rejstříku seznámit, je totiž veřejně přístupný s výjimkou údajů, které stanoví IZ.¹⁵³ Zápis do tohoto rejstříku má **deklaratorní charakter**, tím se liší od rejstříku obchodního.

Insolvenční řízení je zahájeno dnem, kdy insolvenční návrh došel věcně příslušnému soudu, zahájení se oznamuje vyhláškou v insolvenčním rejstříku (do dvou hodin od podání návrhu). Okamžik zveřejnění musí být v insolvenčním rejstříku vždy uveden, protože některé písemnosti bývají považovány za doručené okamžikem zveřejnění v insolvenčním rejstříku a současným vyvěšením na úřední desce insolvenčního soudu (tzv. „doručení vyhláškou“). Tímto způsobem se doručují soudní rozhodnutí, předvolání, vyrozumění a jiné písemnosti insolvenčního soudu nebo účastníků řízení, pokud zákon nestanoví i zvláštní způsob doručení.¹⁵⁴ Za okamžik zveřejnění písemnosti se rozumí den, hodina a minuta zveřejnění (§ 71 odst. 1, 2 IZ).

Podání, která dojdou insolvenčnímu soudu¹⁵⁵ v elektronické podobě a písemnosti pořízované insolvenčním soudem se vkládají do insolvenčního rejstříku pomocí elektronického přenosu dat, u ostatních písemností a podání se přenáší jejich obrazová podoba do insolvenčního rejstříku (§ 421 odst. 2 IZ).

Insolvenční rejstřík představuje tři funkce, jednou z nich je funkce **evidenční**, dále **registrační**, ta je myšlena ve vztahu k soudním spisům, insolvenčním správcům a dlužníkům, další je funkce **informační**, kdy informace z rejstříku získávají nejen účastníci insolvenčního

¹⁵² MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele*. 1. vydání. Praha: Linde Praha, a. s., 2009, s. 195 – 198.

¹⁵³ DEUTSCH, Erich. Insolvenční rejstřík a vzájemný vztah ke státům Evropské unie. *Daně a finance*, 2007, č. 6, s. 7-10.

¹⁵⁴ KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 1065 - 1070.

¹⁵⁵ Insolvenčních soudů je 11 – 8 krajských, 2 odvolací a Nejvyšší soud.

řízení a dotčené subjekty, ale i veřejnost.¹⁵⁶ „Koncepce insolvenčního řízení v insolvenčním zákoně je zásadně nová i v tom, že se všemi riziky s tím spojenými pro dlužníky podrobuje insolvenční procesy od zahájení insolvenčního řízení veřejné kontrole tím, že **obsah insolvenčního spisu se zveřejňuje v insolvenčním rejstříku** (§ 419 odst. 2 IZ).“¹⁵⁷

4.2 Obsah insolvenčního rejstříku

Součástí rejstříku jsou **seznamy dlužníků, insolvenčních správců** a pro každého dlužníka je veden samostatný **insolvenční spis**. V rejstříku tedy nalezneme veškerá rozhodnutí insolvenčního soudu vydaná v insolvenčním řízení, veškerá podání, která se vkládají do soudního spisu vedeného insolvenčním soudem ohledně dlužníka, zákonem stanovené informace o dlužnících a o insolvenčních správcích a informace o hlavních řízeních probíhajících v členských státech EU. Naopak zde nenalezneme podání či písemnosti, které podléhají utajení podle zvláštních právních předpisů a řízení, která byla zahájena do konce roku 2007, neboť tato řízení probíhají dle dříve platného zákona o konkursu a vyrovnání. Dlužník, na kterého byl prohlášen konkurs dle výše uvedeného zákona o konkursu a vyrovnání, je veden v **evidenci úpadců**. Insolvenční rejstřík a evidence úpadců běží vedle sebe, řízení zahájená do 1.1.2008 nalezneme pouze v evidenci úpadců, od tohoto data se ale vše zapisuje již do insolvenčního rejstříku.¹⁵⁸

Podání a písemnosti, které podléhají utajení se v insolvenčním rejstříku neobjeví, avšak v soudním spise budou založeny vždy, toto upravuje zvláštní právní předpis, kterým je **z. č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností**.

Spis každého dlužníka je rozdělen do několika oddílů – A) – řízení do úpadku, B) – řízení po úpadku, C) – incidenční spory, D) - ostatní, P) - přihlášky. V rejstříku je vždy přístupná plná verze dokumentu, popř. anonymizovaná verze, některé údaje obsažené v podání fyzické osoby nemusí být tedy zveřejněny, pokud podá žádost, tuto žádost musí podat nejpozději společně s podáním, o které jde, vždy však bude zveřejněno jméno a příjmení dané osoby.¹⁵⁹ V § 422 IZ je stanoveno, že o žádosti rozhodne insolvenční soud, dle Ústavního soudu nelze „výraz insolvenční soud interpretovat tak, že o žádosti dle tohoto ustanovení je oprávněn rozhodovat vedoucí kanceláře, který zjevně nemá právnícké

¹⁵⁶ KOZÁK, Jan a kol. *Insolvenční rejstřík s předpisy související*. 1. vydání. Praha: Aspi, a. s., 2008, s. 605–606.

¹⁵⁷ usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. února 2009, sp. zn. KsBR 31 INS 1583/2008

¹⁵⁸ *Insolvenční rejstřík* [online]. justice.cz, [cit. 11. března 2011]. Dostupné na <<http://insolvenni-zakon.justice.cz/obecne-informace/insolvenni-rejstrik.html>>.

¹⁵⁹ MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele*. 1. vydání. Praha: Linde Praha, a. s., 2009, s. 195 – 198.

vzdělání.“ Své rozhodnutí Ústavní soud podpořil čl. 4 Ústavy, který říká, že základní práva a svobody jsou pod ochranou soudní moci. Za soudní moc jistě vedoucího kanceláře považovat nelze, proto je „nutno vydat rozhodnutí o žádosti v písemné formě a toto rozhodnutí náležitě a přesvědčivě odůvodnit.“¹⁶⁰ Úřad pro ochranu osobních údajů řešil mnoho případů, kdy si subjekty stěžovaly na nedostatečnou ochranu osobních údajů, Úřad však zákonnou úpravu považuje za dostatečnou,¹⁶¹ shodli se na tom již bývalý předseda úřadu Igor Němec a náměstek ministra spravedlnosti pro legislativu František Korbel. Ministerstvo spravedlnosti ujistilo Němce, že veškeré informace jsou účelné, i když na první pohled se zdá, že rozsah údajů, které v rejstříku nalezneme, je velmi široký a značně zasahující do soukromí dlužníka.¹⁶² Podle mého názoru je rozsah zpřístupněných informací opravdu až přehnaně široký, myslím, že by bylo dostatečné zveřejňovat jen data narození, než jak je tomu za současného stavu, kdy jsou zpřístupněna jak data narození, tak rodná čísla.

4.3 Nahlížení a výpisy

Jak již bylo poznamenáno, insolvenční rejstřík plní funkci média, kdy každý do něho může nahlížet a pořizovat si kopie a výpisy. Nahlížení probíhá dálkově, tedy elektronicky (www.justice.cz), zde jsou přístupné všechny informace, o kterých tak umožňuje zákon. Jsou-li některé údaje utajeny, soudci insolvenčního soudu musí být poskytnuty i tyto údaje, neboť ten má přístup úplně ke všem informacím vedeným v insolvenčním rejstříku.¹⁶³ Na žádost určité osoby vydá **Ministerstvo spravedlnosti** nebo **insolvenční soud** úředně ověřený výstup z rejstříku nebo informaci, že daný údaj v rejstříku není (§ 419 IZ). Za ověřený výpis se zaplatí správní poplatek, který se řídí zákonem č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, který stanoví, že za první stranu se zaplatí 100 Kč, za každou následující stranu 50 Kč. O výpis můžeme také požádat na **kontaktních místech Czech POINT**, stejně jako je tomu u výpisu ze živnostenského a obchodního rejstříku.¹⁶⁴

Zápis v rejstříku je veden po určitou dobu, neboť po pěti letech od skončení insolvenčního řízení dochází k vyškrtnutí dlužníka z registru. Avšak při uchování těchto

¹⁶⁰ náleží Ústavního soudu ze dne 16. prosince 2010, sp. zn. I.ÚS 2451/10.

¹⁶¹ FOREJT, Petr. *Insolvenční rejstřík zvýší rychlost soudních řízení* [online]. konkursní noviny, 30. dubna 2008, [cit. 11. března 2011]. Dostupné na <<http://www.konkursni-noviny.cz/clanek.html?ida=1872>>.

¹⁶² *Ministerstvo spravedlnosti a ÚOOÚ souhlasí s insolvenčním zákonem* [online]. epravo.cz, 9. ledna 2008, [cit. 11. března 2011]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/souhrn-vyznamnych-legislativnich-udalosti-71-1312008-52537.html>>.

¹⁶³ DEUTSCH, Erich. *Insolvenční rejstřík a vzájemný vztah ke státům Evropské unie. Daně a finance*, 2007, č. 6, s. 7-10.

¹⁶⁴ *Výpis z insolvenčního rejstříku* [online]. czechpoint.cz, [cit. 11. března 2011]. Dostupné na <<http://www.czechpoint.cz/web/index.php?q=node/333>>.

údajů se postupuje velice opatrně, a to podle **zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě**.¹⁶⁵ Pokud již tedy insolvenční rejstřík některé údaje neobsahuje, můžeme je nalézt v jiných evidencích, jakými jsou například obchodní či živnostenský rejstřík.¹⁶⁶

4.4 Závěr

„Insolvenční rejstřík zaručuje publicitu a transparentnost, neboť všechna řízení musí být zveřejňována, dále nám zaručuje veřejnou kontrolu, rychlost řízení a také doručování, jak již bylo uvedeno, v některých případech se prostřednictvím rejstříku i doručuje.“¹⁶⁷ V našem právním řádu neexistuje žádný jiný zákon, který by obsahoval takové množství závazných lhůt jako IZ, ten totiž z celkových 434 paragrafů obsahuje 100 paragrafů pojednávajících o určitých lhůtách a díky tomu se mu žádný jiný zákon ve směru kontroly nevyrovná. Zákon je kvalitní také v tom, že respektuje požadavky vyhlášených mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána, a také je slučitelný s akty Evropské unie.

Díky tomuto rejstříku máme dokonalý přehled o každé situaci, průběhu určitého insolvenčního řízení a o práci insolvenčního správce. Hlavní výhodou pro nás představuje možnost prohlédnout si obsah celého spisu v klidu domova, aniž bychom museli nahlížet přímo u soudu.¹⁶⁸ Tento rejstřík se totiž od ostatních registrů odlišuje zejména v tom, že se jedná pouze o elektronickou databázi, do které není možno nahlížet, jako u rejstříku obchodního či živnostenského, u soudu či na úřadě. Rejstřík představuje zásadní pomůcku pro každého věřitele. Hlavní význam ve vztahu k mému tématu diplomové práce, která je zaměřena na podnikatele, představuje možnost prostřednictvím rejstříku zjistit, zda je námi „zkoumaný“ podnikatel solventní a zda bude schopen v budoucnu ustát svým závazkům. Velkou přednost jistě ocení subjekty poskytující úvěr, které si díky rejstříku mohou ověřit, zda daný podnikatel nemá finanční problémy a zda mu tak nehrozí úpadek. Pokud danému podnikateli úpadek hrozí, věřitelé ve svém zájmu přihlašují své pohledávky. K přihlášení pohledávek jsou však stanoveny velice krátké lhůty, které když věřitel zmešká, může dojít k nezanedbatelným ztrátám na jeho straně, protože k nepříhlášeným pohledávkám nebude

¹⁶⁵ KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 1070.

¹⁶⁶ ZELENKA, Jaroslav. *INSOLVENČNÍ ZÁKON: poznámkové vydání s důvodovou zprávou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. 2. vydání. Praha: Linde Praha, a. s., 2008, s. 642.

¹⁶⁷ *Insolvenční rejstřík* [online]. ejustice.cz, [cit. 11. března 2011]. Dostupné na <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/ejustice/insolvenni-rejstrik.html>>.

¹⁶⁸ DEUTSCH, Erich. Insolvenční rejstřík a vzájemný vztah ke státům Evropské unie. *Daně a finance*, 2007, č. 6, s. 7-10.

přihlíženo.¹⁶⁹ V rejstříku bychom ale měli sledovat nejen své smluvní partnery, ale i sebe samé, abychom v případě, že byl na nás podán insolvenční návrh, mohli danou situaci co nejrychleji a nejúčinněji řešit.

¹⁶⁹ *Informace o insolvenčním řízení* [online]. upis.cz, [cit. 25. března 2011]. Dostupné na <http://upis.cz/Informace_o_insolvencnim_rizeni.aspx>.

5 Katastr nemovitostí

Evidence nemovitostí má u nás v českých zemích dlouholetou tradici, proto bych zde krátce uvedla něco z novodobých dějin katastru nemovitostí. Ze starších dějin zde uvedu snad jen to, že úplně původní katastr nemovitostí pochází z let Marie Terezie, když v roce 1749 vstoupil v platnost tzv. tereziánský katastr rustikální. V této době katastr sloužil především k tomu, aby po sepsání majetku byla vyměřena daňová povinnost. Až do roku 1950 byly údaje vedeny věrohodně, bez větších problémů, avšak přijetím nového občanského zákoníku (z. č. 141/1950 Sb.) byl zrušen intabulační princip zápisů v pozemkových knihách. Záleželo tedy na vlastníkově, zda požádá o zaevidování svého vlastnického práva do pozemkové knihy či nikoli. Nastala situace, kdy se vlastnictví nemovitostí zjišťovalo velice obtížně, a proto docházelo k přímým šetřením u vlastníků nemovitostí. Následovalo přijetí z. č. 22/1964 Sb., který založil novou Evidenci nemovitostí, nedostatkem však nadále zůstalo to, že nebyl obnoven intabulační princip. Tato situace trvala až do roku 1992, kdy byl přijat **z. č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí ČR** (dále jen „z. o katastru nemovitostí“), který měl na starost danou situaci zlepšit.¹⁷⁰

Definici katastru nalezneme v § 1 odst. 2 z. o katastru nemovitostí, který říká, že se jedná o soubor údajů o nemovitostech v České republice zahrnující jejich soupis a popis a jejich geometrické a polohové určení. Součástí katastru je evidence vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem podle zvláštního předpisu a dalších práv k nemovitostem podle tohoto zákona. Patří mezi základní informační systémy veřejné správy, eviduje údaje o pozemcích, vybraných stavbách, bytech a nebytových prostorech a je také propojen s dalšími odvětvovými informačními systémy, jakými jsou např. centrální registr obyvatel či registr ekonomických subjektů. Veškerou správu katastru nemovitostí má na starost Český úřad zeměměřičský a katastrální se sídlem v Praze a katastrální úřady ve všech 14 krajích ČR, v každém katastrálním úřadě jsou zřízena katastrální pracoviště. V 90. letech minulého století byla přijata koncepce komplexní digitalizace na základě usnesení vlády.¹⁷¹ Mezi právní předpisy, které upravují problematiku katastru nemovitostí patří včetně výše uvedeného zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí ČR, zákon č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem a z. č. 359/1992 Sb., o zeměměřických a katastrálních orgánech. Velice důležitou roli však v právní úpravě hrají prováděcí vyhlášky k

¹⁷⁰ *Stručná historie katastru nemovitostí* [online]. cuzk.cz, [cit. 25. března 2011]. Dostupné na <http://www.cuzk.cz/Dokument.aspx?PRARESKOD=10&MENUID=10017&AKCE=DOC:10-katastr_historie>.

¹⁷¹ KUBA, Bohumil. Katastrální evidence. *Právní rádce*, 2006, č. 4, s. 12-15.

zákonům, a to konkrétně vyhláška č. 26/2007 Sb., zkráceně katastrální vyhláška a vyhláška č. 162/2001 Sb., o poskytování údajů z katastru nemovitostí České republiky.¹⁷²

Katastr nemovitostí však kromě soupisu nemovitostí obsahuje i údaje o vlastníku nemovitosti, zapisují se sem i jiná práva než právo vlastnické, například právo zástavní, právo odpovídající věcnému břemeni, předkupní právo s účinky věcného práva a další práva, která stanoví katastrální zákon.

5.1 Vlastnické právo

V souvislosti s vlastnickým právem bych se zde zabývala problematickými instituty, které v této věci mohou nastat. Jedním z nich je **vydržení**, neboť i takto může vzniknout vlastnictví k určité nemovitosti. U vydržení vznikají komplikace, neboť se zde dostává do sporu princip ochrany stability společenských vztahů s principem absolutní ochrany vlastnického práva. Pro vydržení je důležitá dobrá víra držitele, v § 11 z. č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem je uvedeno, že ten, kdo vychází ze zápisu v katastru učiněného po 1.1.1993, je v dobré víře, že stav katastru odpovídá skutečnému stavu věci, ledaže musel vědět, že stav zápisů v katastru neodpovídá skutečnosti. Z daného vyplývá, že „zápis v katastru nemovitostí zakládá dobrou víru držitele.“ Mohou však nastat situace, kdy tomu tak není, například, když by byl držitel zapsán na základě padělaných podkladů či vydíráním. Dobrá víra se tedy musí vztahovat i k nabývacímu titulu, na základě kterého by vlastnické právo vzniklo. Po uplynutí 10leté lhůty se domnělý vlastník stává vlastníkem skutečným, mohou však nastat situace, kdy osoba, která nesouhlasí s vlastnickým právem osoby zapsané v katastru, podá žalobu o určení vlastnického práva. V případě, že nikdo vlastnické právo popírat nebude a domnělý vlastník bude po celých 10 let vydržecí lhůty v dobré víře, dojde k nabytí vlastnického práva mlčky, nebude třeba ani rozhodnutí orgánu veřejné moci.¹⁷³

Při studování institutu katastru nemovitostí jsem „narazila“ na velký problém v naší společnosti, který představuje **tzv. duplicita vlastnictví**. Jedná se o případ, kdy na listu vlastnictví jsou jako vlastníci zapsáni dva či více subjektů. Tato situace nastává v případě, kdy katastrální úřad obdrží dva či více podkladů prokazujících vlastnictví více osob k téže nemovitosti. Katastrální úřad není oprávněn posuzovat, která z listin odpovídá skutečnému právnímu stavu, jeho povinností je tyto vlastníky zapsat, i když jich je více. K duplicitě dochází při zápisu vlastnického práva záznamem, tedy při zápisu práva vzniklého

¹⁷² BAUDYŠ, Petr. *Katastr a nemovitosti*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 2.

¹⁷³ „Tamtéž“, s. 142-146.

rozhodnutím státního orgánu či ze zákona, nikoli při zápisu vkladem. Typickým příkladem, kdy nastává duplicita, je zápis na základě listin vydaných v řízení o dědictví. „Při zápisu na základě smlouvy (vkladem) by nesrovnalosti ve vlastnictví byly překážkou vkladu.“ Tento stav lze napravit dvojím způsobem, a to buď dohodou zúčastněných, tito tedy uzavřou dohodu o narovnání, kde bude určen skutečný vlastník nemovitosti. Pokud dohodu neuzavřou, nezbyvá nic jiného, než se obrátit na soud, kdy některý z vlastníků (tedy ten, kdo má naléhavý právní zájem) podá žalobu na určení práva. Poté co soud rozhodne a rozhodnutí nabude právní moci, katastrální úřad duplicitu odstraní a uvede jako vlastníka subjekt, o kterém tak rozhodl soud.¹⁷⁴

5.2 Věcné břemeno

Věcná břemena omezují vlastníka nemovité věci ve prospěch někoho jiného tak, že je povinen něco trpět, něčeho se zdržet, nebo něco konat.¹⁷⁵ Máme dva typy věcných břemen, buď jsou spojena s určitou nemovitostí či patří určité osobě. U věcného břemene se eviduje obsah práva, nemovitost nebo jednotka zatížená věcným břemenem, údaje o nemovitosti nebo jednotce oprávněné z tohoto práva; když je věcné břemeno zřízeno ve prospěch osoby, zapíše se i údaje o této osobě, dále se eviduje i doba, na kterou bylo věcné břemeno sjednáno a listina, která byla podkladem k zápisu práva. Věcné břemeno se eviduje jak u nemovitosti zatížené věcným břemenem, tak u nemovitosti oprávněné z věcného břemena.¹⁷⁶ Je-li nemovitost zatížená věcným břemenem, situace se nezmění, i když se změní majitel nemovitosti, dané věcné břemeno „přejde“ na jakéhokoli nabyvatele. Zcela opačná je situace v případě, kdy je věcné břemeno spojeno s určitou osobou, zde k přechodu na nabyvatele nedochází, neboť dané břemeno náleží jen té dané konkrétní osobě.¹⁷⁷

Z hlediska podnikání jsou velice významná věcná břemena vzniklá ze zákona, v současné době tuto problematiku upravuje mnoho právních předpisů, například zákon o vodách, zákon o pozemních komunikacích a zákon o drahách.¹⁷⁸ Tyto typy břemen se nazývají zákonná nebo-li legální věcná břemena. Dle nálezu Ústavního soudu mají tato břemena jak veřejnoprávní, tak soukromoprávní charakter. „Veřejnoprávní prvek se projevuje

¹⁷⁴ ULIČNÝ, Daniel, CIGÁNKOVÁ, Eva. *Duplicitní zápis vlastnictví k nemovitosti* [online]. epravo.cz, 22. dubna 2008 [cit. 1. března 2011]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/duplicitni-zapis-vlastnictvi-k-nemovitosti-54082.html>>.

¹⁷⁵ Právní úprava věcných břemen je obsažena v § 151n – 151p ObčZ.

¹⁷⁶ KUBA, Bohumil, OLIVOVÁ, Květa. *Katastr nemovitostí po novele*. 7. vydání. Praha: Linde Praha, a.s., 2002, s. 58-63.

¹⁷⁷ BAREŠOVÁ, Eva, BAUDYŠ, Petr. *Vzory listin o nemovitostech*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2003, s. 147.

¹⁷⁸ HLADIŠ, Lubomír. *Věcné břemeno: Vše co musíme vědět II.* [online]. finexpert.cz, [cit. 28. února 2011]. Dostupné na <<http://finexpert.e15.cz/vecne-bremeno-vse-co-musite-vedet-ii>>.

ve způsobech jejich vzniku a účelu, kterému slouží. Zákonná věcná břemena však mají odlišný režim od břemen smluvně vzniklých. Řídí se speciální úpravou právních předpisů, které upravují činnosti, k jejichž provozování vznikly, tato úprava však není komplexní, nevylučuje použití obecné úpravy věcných břemen obsažené v ObčZ. Proto pokud tyto speciální právní předpisy neobsahují zvláštní úpravu, řídí se jejich režim obecnou úpravou občanskoprávní.¹⁷⁹

5.3 Zástavní právo

Zástavním právem mohou být zajištěny pohledávky peněžité, nepeněžité, pohledávky již existující, budoucí či podmíněné. K zajištění pohledávky již existující v praxi skoro nedochází, neboť pro věřitele půjčujícího peníze by nebylo výhodné čekat se zajištěním až na vznik zajišťované pohledávky. Smlouva, kterou se zřizuje zástavní právo, musí být bezpodmínečně písemná, jinak by byla neplatná.¹⁸⁰

Společně s pohledávkou se zástavním právem zajišťuje i příslušenství pohledávky, kterým jsou úroky, úroky z prodlení, poplatek z prodlení či náklady spojené s jejich uplatněním. Je-li zřízeno více zástavních práv k téže nemovitosti, nevyjadřuje pořadí práv na výpisu listu vlastnictví pořadí vzniku zástavních práv. Toto je výslovně uvedeno v § 11 odst. 4 katastrální vyhlášky, kde je stanoveno, že zápisy zástavních práv na listu vlastnictví nevyjadřují pořadí zástavních práv.“ Zjištění data vzniku je však velice důležité, obzvláště v případech, kdy dlužník nesplní svou povinnost a dojde k prodeji nemovitosti a poté k dělení výtěžku z prodeje mezi věřitele.¹⁸¹

Za současné právní úpravy je možno zřídit **jediné zástavní právo pro více pohledávek**. V právní úpravě zástavního práva však existuje akcesorita zástavního práva, která nám říká, že v případě zániku zajištěné pohledávky zaniká i zástavní právo. Zde tedy nastává otázka, s kterou pohledávkou je dané zástavní právo spjato? V tomto případě nastává situace, kdy se zánikem jedné z pohledávek zaniká zástavní právo pouze k této zaniklé pohledávce a k ostatním zajištěným pohledávkám platí nadále. „Soud se k dané problematice vyslovil tak, že nikde v ObčZ není toto zakázáno, a podle ústavy pro občany platí, že co zákon nezakazuje, je dovoleno.“¹⁸²

¹⁷⁹ nález Ústavního soudu ze dne 25. ledna 2005, sp. zn. Pl. ÚS 25/04

¹⁸⁰ Právní úprava zástavního práva je obsažena v § 152 – 172 ObčZ.

¹⁸¹ Zástavní právo vzniklé na základě rozhodnutí orgánu veřejné moci vzniká právní mocí daného rozhodnutí, v případě vzniku zástavního práva na základě smlouvy je dnem vzniku zástavního práva den, kdyby byl podán návrh na vklad tohoto práva katastrálnímu úřadu.

¹⁸² BAUDYŠ, Petr. *Katastr a nemovitosti*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 161-173.

V katastru tedy ohledně zástavního práva nalezneme předmět zástavy, výši zajištěné pohledávky, údaje o věřiteli, vlastníku zástavy, dobu, na kterou je právo sjednáno a listinu, která je podkladem zápisu.¹⁸³

5.4 Předkupní právo

Předkupní právo¹⁸⁴ může být sjednáno jako závazkově právní vztah, který se však do katastru nemovitostí nezapisuje a působí jen mezi stranami závazkového vztahu, nikoli vůči třetím osobám. Druhou možností je uzavření předkupního práva jako práva věcného, zde působí předkupní právo i vůči třetím osobám, kdy vlastník nemovitosti má povinnost v případě prodeje nabídnout nemovitost ke koupi osobě oprávněné z věcného břemena. Toto věcné právo se zapisuje do katastru nemovitostí, nelze ho však převést na jinou osobu, z toho tedy vyplývá, že zaniká smrtí či zánikem osoby.¹⁸⁵

Věcné předkupní právo se také zapisuje do části C listu vlastnictví a eviduje se zde údaje o zatížené nemovitosti nebo jednotce, údaje o oprávněném, o vlastníku zatížené nemovitosti nebo jednotky a doba, na kterou bylo sjednáno a samozřejmě také listina, která byla podkladem k zápisu práva.¹⁸⁶

5.5 Nahlížení do katastru nemovitostí

Kdokoliv si může za přítomnosti zaměstnance katastrálního úřadu pořizovat pro svou potřebu opisy a výpisy nebo náčrty a také má možnost získat potřebné ústní informace, toto vše bezplatně. Veřejnost katastru je možno omezit jen z důvodů, které by byly stanoveny zvláštním zákonem. Při nahlížení si musí každý počínat tak, aby nedošlo k poškození jednotlivých dokumentů a ani aby jiným způsobem nebyl narušen pořádek na úseku katastru nemovitostí.¹⁸⁷

Další možností jak získat určité informace a ušetřit čas je nahlédnutí do katastru nemovitostí přes webové stránky, zde nalezneme určité informace o budovách, parcelách a jejich majitelích. U nemovitostí jsou uvedeny čísla listů vlastnictví, na kterých jsou zapsány, avšak samotné prohlížení těchto listů přístupné není, nalezneme zde i číslo probíhajícího

¹⁸³ KUBA, Bohumil. *Vklad do katastru nemovitostí má svá pravidla* [online]. pravniradce.ihned.cz, 25. dubna 2007 [cit. 28. února 2011]. Dostupné na <http://pravniradce.ihned.cz/c4-10077470-20974860-F00000_d-vklad-do-katastru-nemovitosti-ma-sva-pravidla>.

¹⁸⁴ Právní úprava předkupního práva je obsažena v § 602 – 606 ObčZ.

¹⁸⁵ BAUDYŠ, Petr. *Katastr a nemovitosti*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 218-221.

¹⁸⁶ KUBA, Bohumil, OLIVOVÁ, Květa. *Katastr nemovitostí po novele*. 7. vydání. Praha: Linde Praha, a.s., 2002, s. 58-63.

¹⁸⁷ KOVÁŘOVÁ, Daniela. Smlouva o převodu nemovitostí. *Zpravodaj jednoty českých právníků*, 2008, č. 1, s. 54-61.

řízení, datum jeho přijetí, účastníky a současný stav daného řízení. Takto získané informace jsou však neúplné, nenalezneme zde údaje o zástavních právech, o věcných břemenech a spousta dalších. Tato služba je velice užitečná, je bezplatná a pro určité potřeby plně postačuje a občanům ušetří mnoho času.¹⁸⁸ Za nevýhodu považují možnost vyhledávání v katastru pouze podle nemovitostí, nikoli dle identifikace vlastníka, v tomto se odlišuje od obchodního rejstříku, který tento způsob vyhledávání umožňuje.¹⁸⁹

5.6 Dálkový přístup k údajům katastru nemovitostí

Jedná se o placenou službu, kdy se žadatel musí zaregistrovat, aby získal on-line přístup k údajům. Po registraci získá uchazeč přístupové kódy, nyní si však zájemci mohou tuto službu vyzkoušet bezplatně na určitou dobu. Od prostého nahlížení popsaného výše se tato služba liší tím, že je placená a je zde nutná registrace, výhody však nalezneme v tom, že tímto způsobem získáme o mnoho více informací o předmětné nemovitosti a jejím vlastníkovi. Uživatel musí mít založen zákaznický účet, na kterém se evidují veškeré výstupy, které uživatel provedl. Veškeré informace jsou zde aktuální, neboť k aktualizaci dochází max. každé 2 hodiny. Takto můžeme získat údaje z celého území České republiky, výjimkou jsou katastrální mapy, které jsou zatím digitalizované jen některé.¹⁹⁰

Nutno poznamenat, že od 1.3.2009, kdy nabyla účinnosti novela katastrálního zákona, je omezeno poskytování údajů ze **sbírky listin**, ty je možno poskytnout jen osobě, která prokáže svou totožnost a uvede účel, ke kterému dané informace požaduje. Katastrální úřad je nucen vést evidenci osob, kterým byla takto sbírka listin zpřístupněna. Za kopii ze sbírky listin občan zaplatí 20 Kč, za ověřenou kopii 50 Kč za stránku A4.¹⁹¹ Tato novela byla přijata na popud Úřadu na ochranu osobních údajů, který upozornil na to, jak snadné je získávání osobních údajů. Tento bod novely naopak velice kritizoval minulý veřejný ochránce práv

¹⁸⁸ *Do katastru nemovitostí můžete nahlížet přes internet, a to zdarma* [online]. Ocenování nemovitostí, 18. ledna 2008 [cit. 1. března 2011]. Dostupné na <<http://ocenovani-nemovitosti.webnode.cz/informace/nahlizeni-do-katastru-nemovitosti/>>.

¹⁸⁹ PETERKA, Jiří. *Nahlédněte do katastru nemovitostí!* [online]. lupa.cz, 14. ledna 2004 [cit. 1. března 2011]. Dostupné na <<http://www.lupa.cz/clanky/nahlednete-do-katastru-nemovitosti/>>.

¹⁹⁰ *Dálkový přístup k údajům katastru nemovitostí ČR* [online]. cuzk.cz, [cit. 22. listopadu 2010]. Dostupné na <http://www.cuzk.cz/Dokument.aspx?AKCE=DOC:10-DALKOVY_PRISTUP>.

¹⁹¹ KUBA, Bohumil. *Katastrální zákon byl opět novelizován* [online]. pravnicarce.ihned.cz, 26. února 2009 [cit. 1. března 2011]. Dostupné na <<http://pravnicarce.ihned.cz/c1-34764040-katastralni-zakon-byl-opet-novelizovan>>.

Otakar Motejl, který zastával názor, že tato právní úprava přinese ještě větší korupci a úřednickou šikanu.¹⁹²

5.7 Výpisy

Výpis z katastru nemovitostí jako takový je považován za veřejnou listinu, pokud je opatřen datem, otiskem kulatého razítka katastrálního pracoviště se státním znakem, jménem, příjmením a podpisem zaměstnance, který výpis vyhotovil, a kolkem nebo doložkou o úhradě správního poplatku jiným způsobem nebo osvobození od správního poplatku.

Od 1.2.2005 můžeme výpisy z katastru nemovitostí z území celé České republiky získat na kterémkoli katastrálním pracovišti. Do tohoto data je pracoviště poskytovala jen v rámci své územní působnosti, nyní nezáleží na tom, kde daná nemovitost stojí. Za vydání výpisu nebo opisy z katastru nemovitostí zaplatí žadatel správní poplatek ve výši 100,- Kč, který se platí kolkovými známkami.¹⁹³ Tento poplatek se však platí za každých dalších 20 započatých parcel, proto v případě, že na listu vlastnictví je parcel mnoho a žadatel potřebuje jen některé, může požádat jen o výpis z těchto požadovaných parcel, tomuto výpisu se říká výpis částečný. O výpis může požádat kdokoli, po zaplacení správního poplatku nemůže být nikdo odmítnut. Osvobozeny od poplatků jsou například stavební úřady, orgány ochrany přírody či církve a občanská sdružení.

Novinkou se stala možnost získat výpis i na jiných místech než na katastrálních úřadech, „dle § 8a zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy mohou výpisy vydávat i kontaktní místa veřejné správy (tzv. Czech POINT). Novinkou je také možnost získat výpis v elektronické podobě opatřený elektronickou značkou dálkovým přístupem k údajům katastru nemovitostí.“¹⁹⁴

5.8 Nepeněžitý vklad v podobě nemovitosti do základního kapitálu

Na závěr se budu krátce věnovat nepeněžitému vkladu v podobě nemovitosti do obchodní korporace. Nepeněžitým vkladem musí být majetek, jehož hospodářská hodnota je zjištěitelná a který může společnost hospodářsky využít (tzn., že ho může přímo využít při své podnikatelské činnosti), toto je v případě nemovitosti jistě splněno. Sporné je, zda je splněna tato podmínka v případech, když by byla nemovitost zcizena a získané prostředky by byly

¹⁹² Nahlížení do katastru nemovitostí bude od příštího roku komplikovanější [online]. ct24.cz, 28. prosince 2008 [cit. 1. března 2011]. Dostupné na <<http://www.ct24.cz/domaci/40153-nahlizeni-do-katastru-nemovitosti-bude-od-pristiho-roku-komplikovanejsi/>>.

¹⁹³ KUBA, Bohumil. Údaje katastru – jaké a za kolik. *Právo a podnikání*, 2005, č. 4, s. 9-15.

¹⁹⁴ BAUDYŠ, Petr. *Katastr a nemovitosti*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 10-13.

hospodářsky využity k činnosti společnosti. Toto podle mého názoru nemůže být považováno za hospodářskou využitelnost vkladu, tuto podmínku budou splňovat vklady, které společnost využije přímo nebo v přímé souvislosti s předmětem podnikání.¹⁹⁵

Další podmínkou, která je stanovena ObchZ a která musí být splněna, je nutnost splacení nepeněžitého vkladu před zápisem výše základního kapitálu do obchodního rejstříku.¹⁹⁶ Povinnost tohoto „dřívějšího“ splacení je z povahy věci nutná jen u s.r.o. a u a.s., neboť u těchto se zapisuje výše základního kapitálu.

Vlastnické právo k nemovitosti nabývá obchodní společnost až vkladem do katastru nemovitostí se zpětnými účinky ke dni podání návrhu na vklad, toto stanovuje zákon č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem. Existují však zákony, které pro určité podnikatelské subjekty nepeněžitě vklady nepřipouští (např. z. č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících se jeho zavedením, z. č. 21/1992 Sb., o bankách, z. č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví). Pokud společnost ještě nevznikla, spravuje vklad správce vkladu, jemuž vkladatel předá onu nemovitost a písemné prohlášení s úředně ověřeným podpisem. Předáním tohoto prohlášení a nemovitosti se považuje vklad za splacený. Nutno upozornit, že návrh na vklad dané nemovitosti do katastru nemovitostí, se může podat až poté, co společnost vznikne (tedy až když je zapsána v obchodním rejstříku). Vklad nemovitosti do základního kapitálu společnosti může proběhnout také při zvyšování základního kapitálu.¹⁹⁷

5.9 Závěr

Tuto kapitolu bych uzavřela tím, že i když se katastru nemovitostí týká mnoho sporných otázek, je možno ho považovat za jeden z nejdůležitějších informačních systémů veřejné správy v České republice. Hlavní přínos současné právní úpravy vidím ve zrychlení a zkvalitnění činnosti katastrálních úřadů, dostupnosti údajů prostřednictvím internetu, kdy už nemusíme navštěvovat katastrální úřady a ušetříme tak mnoho času.¹⁹⁸ Do budoucna by se však mělo uvažovat o zavedení elektronických formulářů návrhu na vklad do katastru nemovitostí, které by ušetřili čas nejen podnikatelům, ale i „obyčejným“ fyzickým osobám.

¹⁹⁵ KOTRADY, Pavel. *Katastr nemovitostí a základní kapitál* [online]. pravnicaradce.ihned.cz, 23. dubna 2011 [cit. 25. března 2011]. Dostupné na < <http://pravnicaradce.ihned.cz/c1-24216670-katastr-nemovitosti-a-zakladni-kapital>>.

¹⁹⁶ Výjimka je stanovena u komanditní společnosti, kdy komanditista není povinen splatit vklad před zápisem společnosti do obchodního rejstříku, vklad musí splatit ve lhůtě stanovené společenskou smlouvou, jinak bez zbytečného odkladu po vzniku společnosti, případně po vzniku své účasti na společnosti. (§ 97a ObchZ)

¹⁹⁷ ŠTENGLOVÁ, Ivana, PLÍVA, Stanislav, TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 13. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 227-232 (§ 59 ObchZ).

¹⁹⁸ KUBA, Bohumil. *Katastrální evidence. Právní rádce*, 2006, č. 4, s. 12-15.

Když bych se zaměřila na zpřístupnění informací o podnikatelích obsažených v katastru nemovitostí, nutno upozornit na rozdíl, když se získávají informace o nemovitostech, které vlastní podnikatelé, prostřednictvím prostého nahlížení do katastru nebo naopak pomocí dálkového přístupu. Prosté nahlížení je bezplatné, ale nevýhoda spočívá v tom, že takto subjekt získá omezený rozsah informací. Z nahlížení sice zjistíme, že na námi nahlížené nemovitosti je např. omezeno vlastnické právo zástavním právem smluvním, ale bližší informace o daném zástavním právu se nedozvíme. Naopak dálkový přístup do katastru představuje placenou službu, díky které je možno nahlížet do listu vlastnictví a nemovitosti lze vyhledávat dle rodného čísla či IČ podnikatele. Tento dálkový přístup se však nevyplatí „obyčejné“ fyzické osobě, ale spíše podnikateli, pro kterého představuje velkého „pomocníka“ zejména, když obchoduje s nemovitostmi. Díky dálkovému přístupu získáme naprosto shodný výstup jako, když osobně navštívíme katastrální úřad.

Katastr nemovitostí představuje také důležitou službu pro samotné podnikatele, neboť každý podnikatel potřebuje ke své činnosti určité prostory. Proto v případě, že se podnikatel rozhodne určitou nemovitost koupit, bude si moci díky katastru nemovitostí ověřit právní vztahy k dané nemovitosti, zejména kdo je vlastníkem a na koho se tedy v případě zájmu obrátit, zda není nemovitost zastavena, zda na ni neváznou věcná břemena či není zatížena jinými závazky.

Právní úprava katastru nemovitostí je sice „roztříštěna“ do několika právních předpisů, avšak tyto předpisy dosahují relativně dobré kvality, avšak odborná veřejnost požaduje sjednocení těchto právních předpisů, aby právní úprava byla přehledná a snadno pochopitelná nejen pro podnikatele, ale i pro obyčejného člověka, který se dostane do situace, kdy bude povinen katastr nemovitostí využít.

6 Rejstřík zástav

Rejstřík zástav byl zaveden novelou občanského zákoníku č. 317/2001 Sb., která nabyla účinnosti 1.1.2002. Novela provedla i významnou změnu z. č. 358/1992 Sb., notářský řád (dále jen „NotŘ“), a to konkrétně také v zavedení právní úpravy rejstříku zástav do tohoto zákona (§ 35b). Dne 21.12.2001 byl přijat prováděcí právní předpis k NotŘ nazvaný zkráceně Předpis o rejstříku zástav.¹⁹⁹ Na rozdíl od obchodního rejstříku se jedná o neveřejný seznam, který vede Notářská komora České republiky.²⁰⁰ Do rejstříku zástav se dle § 158 ObčZ zapisuje „zástavní právo k:

- **nemovitým věcem, které nejsou předmětem evidence v katastru nemovitostí**
- **věci hromadné a k souboru věcí**
- **movitým věcem, k nimž má podle zástavní smlouvy vzniknout zástavní právo, aniž by byly odevzdány zástavnímu věřiteli nebo třetí osobě.“**

Zástavní právo k výše uvedeným předmětům tedy vzniká zápisem do rejstříku zástav, před tím však, ale musí být sepsána notářským zápisem **zástavní smlouva**. Notářský zápis je zde nutný, kdyby byla sepsána „obyčejná“ smlouva, k zápisu by nemohlo dojít. Notář, který takto zástavní smlouvu podepíše, musí následně vložit data o zástavním právu do rejstříku zástav, vkládání těchto dat se provádí elektronicky a zápis do rejstříku má konstitutivní účinky. Zápis zástavního práva tedy zajistí notář, avšak subjekt, který zápis požaduje, musí podat žádost o provedení zápisu zástavního práva. Vzory veškerých žádostí (tedy i žádosti o provedení výmazu, o provedení změny) nalezneme na webových stránkách Notářské komory (www.nkcr.cz).²⁰¹

Zástavní právo však může vzniknout i na základě **rozhodnutí soudu nebo správního úřadu**, v takovémto případě zápis do rejstříku zástav provádí Notářská komora ČR. Zástavní právo zde vzniká až právní moci rozhodnutí soudu či správního orgánu, nikoli zápisem do rejstříku zástav, proto zápis do rejstříku bude mít pouze deklaratorní účinky.²⁰² V § 35b NotŘ je stanoveno, že „soudy a správní úřady jsou povinny zaslat Komoře pravomocná rozhodnutí

¹⁹⁹ Předpis Notářské komory České republiky, kterým se stanoví postup při vedení, provozu a správě rejstříku zástav, postup při provádění zápisů a záznamů do tohoto rejstříku, výmazů z něj a při vydávání opisů a výpisů z něj – přijat byl sněmem Notářské komory České republiky podle § 35b odst. 8 zákona č. 358/1992 Sb., notářský řád a nabyl účinnosti dne 11.1.2002

²⁰⁰ RUŽIČ, Dušan. Zástavní právo ve vztahu k Rejstříku zástav. *Ad Notam*, 2009, č. 3, s. 90.

²⁰¹ MARCEL, Josef, HOLÍK, Luboš. Vývoj elektronizace notářství. *Ad Notam*, 2009, č. 4, s. 133.

²⁰² RUŽIČ, Dušan. Zástavní právo ve vztahu k Rejstříku zástav. *Ad Notam*, 2009, č. 3, s. 94.

o zřízení zástavního práva k nemovitým věcem, které nejsou předmětem evidence v katastru nemovitostí, zástavního práva k věci hromadné, zástavního práva k souboru věcí a zástavního práva k movitým věcem, k nimž vzniklo zástavní právo, aniž by byly odevzdány zástavnímu věřiteli nebo třetí osobě, k provedení záznamu v rejstříku zástav, a to do 30 dnů od právní moci rozhodnutí.“

Pro představu zde uvedu, kolik činí odměna notáře dle notářského sazebníku (vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 196/2001 Sb., o odměnách a náhradách notářů a správců dědictví) a dále pár statistických údajů z roku 2010. Odměna notáře za zápis do rejstříku zástav činí 200 Kč, za úhrn úkonů potřebných k výmazu 500 Kč, za úhrn úkonů potřebných k provedení změny údajů v rejstříku činí odměna 200 Kč a za vydání opisu nebo výpisu nebo potvrzení 150 Kč. V roce 2010 bylo v Rejstříku zástav provedeno 2.374 zápisů, 456 záznamů (vznik zástavního práva z rozhodnutí soudů a správních úřadů) a 861 výmazů. Kumulovaná (od roku 2002) výše zajištěných pohledávek činila ke 31.12.2010 celkem 2,839.082,630.490 Kč (2,8 biliónů korun).²⁰³

Vznik zástavního práva k motorovým vozidlům

Nyní bych se zaměřila na velice kontroverzní rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 12. dubna 2005 (sp. zn. 21 Cdo 2099/2004), který se ve svém rozhodnutí zabýval vznikem zástavního práva k motorovému vozidlu. Nejvyšší soud rozhodl, že zástavní právo k motorovému vozidlu vzniká nikoli zápisem do rejstříku zástav, i když se jedná o movitou věc, ale „zástavní právo zřízené na základě zástavní smlouvy k silničnímu motorovému vozidlu nebo přípojnému vozidlu vzniká **zápisem zástavního práva do technického průkazu těchto vozidel a do registru silničních vozidel**, ustanovení § 157 odst. 2 a 3 a § 158 ObčZ se zde neuplatní“²⁰⁴. Nejvyšší soud ČR zde odkazuje na zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích.

Odlišný názor od názoru Nejvyššího soudu ČR zastává notář Petr Bílek, který tvrdí, že zápis v technickém průkazu a poté v registru silničních vozidel má pouze evidenční charakter. Dle § 9 odst. 1 podává žádost o zapsání zástavního práva k silničnímu motorovému vozidlu a přípojnému vozidlu vlastník silničního vozidla nebo zástavní věřitel se souhlasem vlastníka. Žádost musí být doložena smlouvou nebo rozhodnutím o zřízení zástavního práva. Zde Bílek spatřuje problém, považuje za nelogické podmínit vznik zástavního práva souhlasem vlastníka motorového vozidla. S tímto jeho názorem souhlasím, neboť by mohlo docházet k situacím,

²⁰³ osobní sdělení zástupce tajemníka Notářské komory ČR ze dne 7. března 2011

²⁰⁴ rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. dubna 2005, sp. zn. 21 Cdo 2099/2004

kdy vlastník „zablokuje“ vznik zástavního práva, v tomto ustanovení je naprostá nerovnost stran, kdy je chráněn vlastník vozidla, na rozdíl od věřitele. Bílek dále tvrdí, že „shodný projev vůle vlastníka i věřitele z hlediska titulu zástavního práva je již obsažen v samostatné zástavní smlouvě a není tedy důvod jej v rámci žádosti požadovat znovu.“ Zápis do technického průkazu a do registru vozidel provádí obecní úřad, který zápis provede na základě předložené žádosti a zástavní smlouvy, nemá však pravomoc danou smlouvu přezkoumávat, proto může dojít k situacím, kdy bude zápis proveden na základě smlouvy, která nemá příslušnou formu.²⁰⁵

S názorem notáře Bílka se plně ztotožňuji, v zákoně o pozemních komunikacích je totiž uvedeno, že se zástavní právo pouze „zaeviduje“ do registru silničních vozidel, nikoli že tímto způsobem vzniká. Jiná situace ovšem nastává v případě právní úpravy obsažené v zákoně č. 49/1997 Sb., o civilním letectví, který říká, že smluvní zástavní právo k letadlu vzniká dnem zápisu zástavního práva do leteckého rejstříku podle pořadí došlých žádostí. Zde je tedy přímo uvedeno slovo „vzniká“, Proto by bylo smysluplnější, kdy byl zápis do technického průkazu a do registru silničních vozidel považován pouze za zápis deklaratorní a zástavní právo by tak vznikalo podle obecné právní úpravy obsažené v ObčZ.²⁰⁶ Totožný názor je obsažen i v komentáři notářského řádu nakladatelství C.H.Beck z roku 2010, kde je stanoveno, že „zápis smluvního zástavního práva k silničním motorovým vozidlům a přípojným vozidlům do technického průkazu a do registru silničních vozidel má **pouze evidenční povahu**.“ Zástavní právo zde vzniká tedy zápisem do rejstříku zástav a zápis v technickém průkazu a v registru silničních vozidel pouze upozorňuje třetí osoby na existenci zástavního práva. Úplně shodný stav nastává v případě zápisu zástavního práva k plavidlům vnitrozemské plavby (z. č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě). Naopak vzniká-li zástavní právo k civilním letadlům dle z. č. 49/1997 Sb., o civilním letectví (viz. výše) a k námořním plavidlům dle z. č. 61/2000 Sb., o námořní plavbě, jedná se o speciální právní úpravu vzniku zástavního práva obsaženou v těchto zákonech oproti vzniku zástavního práva dle ObčZ. Zápis do rejstříku zástav zde proto již není třeba.²⁰⁷ Z výše uvedeného dle mého názoru vyplývá, že v tomto rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR byl podán výklad, který není logický a který ani z právní úpravy nevyplývá.

²⁰⁵ BÍLEK, Petr. Rozpaky nad jedním rozhodnutím Nejvyššího soudu ČR ve vztahu k rejstříku zástav. *Ad Notam*, 2006, č. 2, s. 59-63.

²⁰⁶ ODROBINOVÁ, Veronika. Podrobné stanovisko k rozsudku NS ČR ze dne 12.4.2005, sp. zn. 21 Cdo 2099/2004. *Právní rozhledy*, 2008, č. 19, s. 3.

²⁰⁷ BÍLEK, Petr, FIALA, Roman, JINDŘICH, Miloslav. *Notářský řád a řízení o dědictví. Komentář*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 138.

6.1 Zánik zástavního práva

Dle § 18 předpisu o rejstříku zástav je „oprávněn provést výmaz zástavního práva kterýkoli notář na základě písemné žádosti zástavního dlužníka nebo zástavního věřitele nebo jiné osoby.“ V případě žádosti zástavního dlužníka nebo jiné osoby musí být předložena listina²⁰⁸, která prokazuje zánik zástavního práva, u žádosti zástavního věřitele toto vyžadováno není. Toto ustanovení je smysluplné, neboť by si zástavní dlužník mohl podat žádost o výmaz zástavního práva kdykoli, aniž by došlo k zániku zajištění.

Jak již bylo řečeno, výmaz provádějí notáři, otázka však nastává v situaci, je-li zapsáno zástavní právo na základě rozhodnutí soudu či správního úřadu. Tento zápis provádí Notářská komora ČR a jak je to tedy s výmazem? Předpis o rejstříku zástav stanovuje, že výmaz provádějí notáři, to samé nalezneme i v § 171 odst. 2 ObčZ. Z těchto ustanovení tedy vyplývá, že výmaz provedou notáři, nikoli Notářská komora ČR, i když provedla zápis.²⁰⁹

6.2 Závěr

Rejstřík zástav je v současné době velice vhodným nástrojem, který umožňuje nejen zápis zástav, ale každý, kdo prokáže právní zájem, do něho může nahlédnout nebo si pořídit opis či výpis.²¹⁰ V případě, že podnikatel žádá úvěr, může dojít k situacím, kdy je nucen zastavit ve prospěch věřitele určitou věc. Může se jednat o věc hromadnou, kterou je nejčastěji v případě podnikatelů podnik, o soubor věcí, dále může jít o věc nemovitou, která není předmětem zápisu do katastru nemovitostí či o samotnou movitou věc, kterou podnikatel věřiteli neodevzdá. Tyto věci se zapíší do rejstříku zástav a tímto zápisem zástavní právo vzniká. Rejstřík zástav ale neslouží jen věřitelům, ale samozřejmě také potenciálním „kupcům“ movitého majetku, kteří si prostřednictvím rejstříku zjistí, zda daná věc, kterou podnikatel vlastní, není zatížena zástavním právem a mohou tak předejít riziku koupě takovéto věci.

Problém však shledávám především v tom, že vyhledávání není možné dle subjektu (zástavní dlužník, zástavce), ale jen dle předmětu zástavy, hledání dle subjektu je jen pomocné kritérium.²¹¹ Právní úprava rejstříku zástav obsahuje spoustu nedokonalostí, proto si myslím, že by měla být přijata úprava, která by daný institut sjednotila a zdokonalila. Za

²⁰⁸ Podpis zástavního věřitele by měl být na listině úředně ověřen, pokud ověřen nebude, bude na úvaze notáře, zda výmaz provede či ne.

²⁰⁹ RUŽIČ, Dušan. Zánik zástavního práva zejména ve vztahu k Rejstříku zástav. *Ad Notam*, 2009, č. 5, s. 168.

²¹⁰ PETERKA, Miloslav. Několik poznatků k Rejstříku zástav. *Ad Notam*, 2003, č. 1, s. 10.

²¹¹ RABAS, Robert. Zamyšlení nad rejstříkem zástav [online]. *weinhholdlegal.com*, [cit. 8. března 2011]. Dostupné na <<http://www.weinhholdlegal.com/pdf/articles/Zamysleninad.pdf>>.

hlavní problém považuji to, že informace o zástavách jsou roztrženy mezi rejstřík zástav, obchodní rejstřík a také mezi katastrální úřady u nemovitostí. Z tohoto důvodu se nyní jedná o možnosti vzniku Sjednoceného rejstříku zástav, který by obsahoval veškeré informace o zástavách. Dále si myslím, že by údaje o zástavách měly být přístupné, stejně jako například obchodní rejstřík, on-line na portálu www.justice.cz, kde by každý subjekt v ČR mohl provádět kontrolu zapsaných zástavních práv bez prokazování právního zájmu.²¹² Podle mého názoru by také nemělo docházet k situacím, kdy vznik zástavního práva je upraven odlišně v jistém zákoně na rozdíl od vzniku zástavního práva uvedeného v obecné právní úpravě v ObčZ.

Rejstřík zástav bez pochyby představuje důležitého „pomocníka“ při uzavírání smluvních vztahů pro podnikatele, ale nejen pro ně, protože díky rejstříku je možno předejít mnoha nepříjemným situacím a komplikacím.

²¹² PROCHÁZKA, Jan. *Závěrečná zpráva podskupin Národní ekonomické rady vlády (NERV) pro konkurenceschopnost a podporu podnikání* [online]. vlada.cz, 14. března 1011 [cit. 25. března 2011]. Dostupné na <http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/NERV_kap05.pdf>.

7 Závěr

Tato práce měla za cíl zaměřit se na základní informační zdroje, kde nalezneme údaje o podnikatelích a jejich činnosti. Nejvíce prostoru bylo v diplomové práci věnováno obchodnímu rejstříku, který představuje závažný problém v naší právní úpravě.

Právní úprava obchodního rejstříku bývá kritizována nejen ze strany úřadů, soudů a samotných podnikatelů, ale i široké veřejnosti. O obchodním rejstříku, jako o problému, se neustále diskutuje, ale řešení dané situace ještě nenastalo. Hlavní nedostatky vidím v nejednotnosti organizace a uspořádání rejstříkových soudů a samozřejmě také v nejednotné rozhodovací praxi rejstříkových soudů. Předmětem kritiky je především množství skutečností zapisovaných do rejstříku a množství nutně předkládaných listin potřebných k zápisu. Praxe soudů však naznačuje, že soud někdy požaduje i jiné důkazy, než jaké stanoví právní předpisy, což může být považováno až za protiprávní jednání. Žadatel o zápis si v takovémto případě nemůže být nikdy jist, zda po něm soud nebude požadovat další a další listiny nutné podle něho k zápisu, což ovlivňuje délku rejstříkového řízení.

Právní úprava tohoto institutu je roztržena v několika právních předpisech, ObchZ a OSŘ se sice prolínají, ale pro laika bez právnického vzdělání je tato situace velice komplikovaná, když musí v případě zápisu „listovat“ několika právními předpisy, aby se dozvěděl, co vše potřebuje k tomu, aby byl proveden zápis. Pokud by se spojením hmotněprávní a procesněprávní úpravy Česká republika inspirovala Slovenskou republikou, za hlavní výhodu by bylo možno spatřovat větší orientaci a přehlednost v právní úpravě rejstříku.

Na druhou stranu je však obchodní rejstřík v naší republice velice důležitým institutem, vždyť pro některé právnické osoby je zápis do rejstříku jedinou možností, jak mohou vzniknout. Obchodní rejstřík jako službu veřejnosti ovládá princip publicity, když jsou chráněny třetí osoby, které jednají v důvěře v zápis, což zvyšuje právní jistotu těchto subjektů. Právní úprava rejstříku byla sice již několikrát novelizována a k harmonizaci s komunitárním právem také dochází, pořád je tu ale stav, který stále neodpovídá potřebám a snahám podnikatelů, soudů a ostatních úřadů.

V dalších částech diplomové práce jsem se věnovala rejstříkům, které takovým předmětem kritiky, jako je obchodní rejstřík, nejsou. To spatřuji v tom, že svůj účel, ke kterému byly zřízeny, z větší části splňují. Pokud bych se zaměřila nyní na živnostenský rejstřík, musím konstatovat, že od minulých let dochází v právní úpravě k viditelnému zlepšení, a to hlavně ve snížení správních poplatků, ve zrušení místní příslušnosti

živnostenských úřadů, nahrazení živnostenských listů výpisem ze živnostenského rejstříku, atd. Celkově došlo ke změně nahlížení na institut živnostenského rejstříku, v současnosti (od roku 2008) již už nedochází k dělení rejstříku na veřejnou a neveřejnou část. Nyní se jedná o obecně veřejný seznam, kde jsou zpřístupněna pouze rodná čísla a údaje o uložených pokutách. Trendem se nyní stává snaha o zjednodušení administrativy, kdy dochází k jednoduššímu přístupu subjektů do podnikatelského prostředí a k větší konkurenceschopnosti.

Insolvenční rejstřík jako služba veřejnosti vznikl až spolu s přijetím z. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení. Tento rejstřík tedy představuje institut velice mladý, jeho provoz byl zahájen až ke dni 1.1.2008. Díky tomuto registru můžeme zjistit údaje o určitém insolvenčním řízení, můžeme si zde ověřit, zda je náš smluvní partner solventní a bude schopen v budoucnu ustát svých závazků. Další „ulehčení“ práce představuje insolvenční rejstřík také v tom, že některé písemnosti se prostřednictvím rejstříku doručují. Nutno se však zamyslet nad tím, zda veškeré údaje, které se v insolvenčním rejstříku zveřejňují, jsou nutné zveřejňovat a zda tím nedochází až k zbytečnému zásahu do soukromí daných osob, tím mám na mysli především zveřejňování rodných čísel. Do budoucna by podle mého názoru mělo docházet pouze ke zveřejňování dat narození, která by jistě k „průhlednosti“ úpadkové agendy bohatě postačovala.

V další kapitole jsem se zaměřila na katastr nemovitostí, ten je však rozebrán jen z některých hledisek, protože samotné téma katastr nemovitostí je tak rozsáhlé, že by vyžadovalo samostatnou práci. Katastr nemovitostí je považován za velice vyspělý informační systém veřejné správy. Právní předpisy upravující problematiku katastru dosahují relativně vysoké kvality, avšak určité problémy stále odstraněny nejsou. Jedná se především o problematiku duplicity vlastnictví, která je především pozůstatkem úprav minulých. Podle mého názoru by však mělo kvůli zjednodušení a přehlednosti právní úpravy dojít k tomu, že bude přijat jeden právní předpis, který bude úpravu katastru nemovitostí obsahovat komplexně. Za zásadní průlom do právní úpravy katastru nemovitostí považuji především to, že od roku 2009 došlo k zúžení veřejného charakteru katastru, a to v tom, že je omezen přístup k údajům ze sbírky listin. Tyto údaje získá pouze ten, kdo prokáže svoji totožnost a uvede účel, pro který dané informace žádá. Pro katastrální úřad přibyla povinnost vést evidenci osob, kterým byla takto sbírka listin zpřístupněna.

Úplně poslední část mé práce představuje rejstřík zástav, který jako neveřejný registr obsahuje informace o zástavách. Díky němu může podnikatel získat informace, zda není daná

věc zatížena zástavním právem a díky tomu vyloučit určité situace, kterými je např. koupě této zatížené věci. Neveřejnost tohoto registru se projevu v tom, že kdokoli, kdo chce nahlédnout, musí prokázat právní zájem. To že je rejstřík neveřejný, považuji za „kámen úrazu“, neboť pojem „právní zájem“ může být vykládán z různých hledisek. Za jediné smyslné hledisko považuji, že tento pojem bude vykládán v tom smyslu, že právní zájem má kdokoli, kdo hodlá s onou osobou vstoupit do právního vztahu. Jiný výklad by podle mého názoru neměl smysl a rejstřík zástav by zde existoval úplně zbytečně.

V celé práci jsem se snažila ukázat na nedostatky dnešní právní úpravy mnou rozebíraných registrů. Jako základní pramen jsem použila komentáře obchodního zákoníku a komentáře občanského soudního řádu nakladatelství C.H.Beck a Wolters Kluwer, které mi poskytovaly cenné informace po celou dobu mé práce a další důležité a cenné informace jsem získávala od pracovníků konkrétních úřadů. V této souvislosti bych jim chtěla poděkovat a pozastavit se nad tím, že stále existuje ochota a solidarita pomoci a poskytnout informace.

Veškeré registry, kterými jsem se zabývala, představují službu veřejnosti, o tom není pochyb, díky elektronizaci dochází k ušetření času a doufám, že jednou nastane doba, kdy občané budou moci získávat informace už jen prostřednictvím počítače, a při nejlepším úplně zdarma, bez nutnosti prokazovat zájem pro potřebu zisku informací.

Seznam použité literatury

Monografie

1. BAREŠOVÁ, Eva, BAUDYŠ, Petr. *Vzory listin o nemovitostech*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2003, 364 s.
2. BAUDYŠ, Petr. *Katastr a nemovitosti*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 291.
3. BÍLEK, Petr, FIALA, Roman, JINDŘICH, Miloslav. *Notářský řád a řízení o dědictví. Komentář*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 1152.
4. ČERNÝ, Michal. Elektronizace civilního procesu aneb o hledání spravedlivých pravidel pro elektronickou komunikaci v soudním systému. In *Sborník příspěvku z konference uspořádané dne 13.3.2009 Právnickou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci u příležitosti 70. Narozenin doc. JUDr. Petra Hlavsy, CSc.* Olomouc: Iuridicum Olomoucense, o.r.s., 2009, 320 s.
5. DAVID, Ludvík a kol. *Občanský soudní řád. Komentář – 1. díl*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, 1072 s.
6. DRÁPAL, Ljubomír a kol. *Občanský soudní řád I. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, 1579 s.
7. HENDRYCH, Dušan a kol. *Právníký slovník*. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009, 1459 s.
8. HOLEJŠOVSKÝ, Josef. *Obchodní rejstřík a další rejstříky vedené soudy*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2003, 1041 s.
9. HOLEJŠOVSKÝ, Josef. *Obchodní rejstřík. Řízení před rejstříkovým soudem*. 1. vydání. Praha: Justiční akademie ČR, 2004, 164 s.
10. KLEINOVÁ, Zuzana. *Živnostenský zákon s komentářem, vzory a judikaturou*. 1. vydání. Praha: Computer Press, 2002, 204 s.
11. KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 1128 s.
12. KOZÁK, Jan a kol. *Insolvenční rejstřík s předpisy související*. 1. vydání. Praha: Aspi, a. s., 2008, 903 s.
13. KUBA, Bohumil, OLIVOVÁ, Květa. *Katastr nemovitostí po novele*. 7. vydání. Praha: Linde Praha, a.s., 2002, 419 s.
14. LOCHMANOVÁ, Ludmila. *Základy obchodního práva*. 1. vydání. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2009, 260 s.

15. MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele*. 1. vydání. Praha: Linde Praha, a. s., 2009, 394 s.
16. OVEČKOVÁ, Olga. *Obchodný zákonník. Komentář – 1.díl*. 2. vydání, Bratislava: IURA EDITION, 2008, 983 s.
17. POKORNÁ, Jarmila, ČÁP, Zdeněk, KOVAŘÍK, Zdeněk a kol. *Obchodní zákoník. Komentář – 1. díl*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, 1079 s.
18. ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Obchodní rejstřík po novele*. 1. vydání. Praha: ASPI a.s., 2005, 267 s.
19. ŠTENGLOVÁ, Ivana, PLÍVA, Stanislav, TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, 1375 s.
20. ŠTENGLOVÁ, Ivana, PLÍVA, Stanislav, TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 13. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, 1447 s.
21. ŠVARC, Zbyněk. *Základy obchodního práva*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2009, 432 s.
22. VACKOVÁ, Monika, REICHLOVÁ, Nataša, BROUČKOVÁ, Lenka. *MERITUM - Obchodní rejstřík*. 1. vydání. Praha: ASPI, a.s., 2008, 280 s.
23. ZELENKA, Jaroslav. *INSOLVENČNÍ ZÁKON: poznámkové vydání s důvodovou zprávou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. 2. vydání. Praha: Linde Praha, a. s., 2008, 796 s.

Odborné články

1. BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava. K podání návrhu na zápis do obchodního rejstříku po „rejstříkové“ novele. *Obchodní právo*, 2006, roč. 15, č. 5, s. 2-6.
2. BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava. Rejstříkové peripetie aneb jak novela novelu stíhá. *Právní fórum*, 2006, roč. 3, č. 8, s. 266-270.
3. BĚHOUNEK, Pavel. Účetní hodnota s.r.o. a její praktické použití, zveřejnění účetní závěrky v Obchodním věstníku. *Účetnictví v praxi*, 2006, č. 6, s. 23.
4. BÍLEK, Petr. Rozpaky nad jedním rozhodnutím Nejvyššího soudu ČR ve vztahu k rejstříku zástav. *Ad Notam*, 2006, č. 2, s. 59-63.
5. BRÁZDA, Richard. Elektronizace obchodního rejstříku a elektronická podoba notářských písemností. *Ad Notam*, 2005, č. 2, s. 76-77.

6. DEUTSCH, Erich. Insolvenční rejstřík a vzájemný vztah ke státům Evropské unie. *Daně a finance*, 2007, č. 6, s. 7-10.
7. DOLEJŠ, Radan, FILIPOVÁ, Hana. Otesánek eGON. *Ekonom*, 2010, č. 23, s. 16.
8. DVOŘÁK, Tomáš. K problematice nucené správy bank. *Právní rozhledy*, 2001, č. 10, s. 485.
9. ELIÁŠ, Karel. Etuda o prokuře. *Právník*, 1993, č. 5, s. 435.
10. HAMPEL, Petr. Obchodní rejstřík po novele. *Soudce*, 2005, č. 8, s. 12-18.
11. HLAVSA, Petr. K úpravě řízení ve věcech obchodního rejstříku. *Obchodní právo*, 2005, roč. 14, č. 10, s. 5-7.
12. HOLEC, Pavel. Reforma obchodního rejstříku. *Bulletin advokacie*, 2005, č. 7-8, s. 52-54.
13. HOLEČEK, Jakub. Revoluce v zápisech do obchodního rejstříku na obzoru. *Právní rádce*, 2005, č. 6, s. 28-29.
14. IVIČIČ, Marek. K přílohám návrhu na zápis do obchodního rejstříku. *Právní rozhledy*, 2009, č. 2, s. 63.
15. KOVÁŘOVÁ, Daniela. Smlouva o převodu nemovitostí. *Zpravodaj jednoty českých právníků*, 2008, č. 1, s. 54-61.
16. KUBA, Bohumil. Údaje katastru – jaké a za kolik. *Právo a podnikání*, 2005, č. 4, s. 9-15.
17. KUBA, Bohumil. Katastrální evidence. *Právní rádce*, 2006, č. 4, s. 12-15.
18. KUNŠTÁTOVÁ, Tatiana. Novela živnostenského zákona. *Bulletin advokacie*, 2008, č. 7-8, s. 23 - 25.
19. MARCEL, Josef, HOLÍK, Luboš. Vývoj elektronizace notářství. *Ad Notam*, 2009, č. 4, s. 133.
20. MYSLIL, Stanislav. Právní úprava obchodního rejstříku. *Bulletin advokacie*, 2002, č. 10, s. 23.
21. MYSLIL, Stanislav, MYSLIL, Richard. Obchodní rejstřík po novele. *Bulletin advokacie*, 2006, č. 4, s. 15-17.
22. ODROBINOVÁ, Veronika. Podrobné stanovisko k rozsudku NS ČR ze dne 12.4.2005, sp. zn. 21 Cdo 2099/2004. *Právní rozhledy*, 2008, č. 19, s. 3.
23. PETERKA, Miloslav. Několik poznatků k Rejstříku zástav. *Ad Notam*, 2003, č. 1, s. 10.
24. RUŽIČ, Dušan. Zástavní právo ve vztahu k Rejstříku zástav. *Ad Notam*, 2009, č. 3, s. 90.
25. RUŽIČ, Dušan. Zánik zástavního práva zejména ve vztahu k Rejstříku zástav. *Ad Notam*, 2009, č. 5, s. 168.

26. RYŠÁNEK, Zdeněk. O rozhodování a nerozhodování ve věcech katastru nemovitostí a obchodního rejstříku. *Právní rozhledy*, 2006, č. 10, s. 373.
27. SMEJKAL, Vladimír. Elektronizace obchodního rejstříku a elektronické veřejné listiny. *Ad Notam*, 2007, č. 3, s. 78.

Internetové zdroje

1. CIK, Stanislav. *K věcné příslušnosti v žalobě na ochranu dobré pověsti právnické osoby* [online]. pravniradce.ihned.cz, 21. července 2010 [cit. 25. března 2011]. Dostupné na <http://pravniradce.ihned.cz/c4-10077440-45023550-F00000_d-k-vecne-prislusnosti-v-zalobe-na-ochranu-dobre-povesti-pravnicke-osoby>.
2. DOLEČEK, Marek. *Obchodní společnosti – změny* [online]. businessinfo.cz, [cit. 26. června 2010]. Dostupné na <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech-obchodni-spolecnosti-zmeny-opu/1000818/46134/>>.
3. POSPÍŠILOVÁ, Alena. *K vývoji právní úpravy obchodního rejstříku* [online]. *Aplikované právo 1/2006*, [cit. 1. března 2011]. Dostupné na <<http://www.aplikovanepravo.cz/clanky-pdf/44.pdf>>.
4. *Výpis z obchodního rejstříku* [online]. czechpoint.cz, [cit. 11. března 2011]. Dostupné na <<http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/249>>.
5. SUM, Tomáš. *Platnost kupní smlouvy* [online]. epravo.cz, 25. června 2007 [cit. 24. února 2011]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/platnost-kupni-smlouvy-48511.html>>.
6. NEVESELÝ, David. *Novely obchodního zákoníku a změny pro podnikatele s tím související* [online]. epravo.cz, [cit. 5. července 2010]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/novely-obchodniho-zakoniku-a-zmeny-pro-podnikatele-s-tim-souvisejici-54080.html?print>>.
7. *Sbírka listin* [online]. podnikatel.cz, [cit. 5. července 2010]. Dostupné na <<http://www.podnikatel.cz/rozjezd/zacinajici-podnikatel/sbirka-listin/>>.
8. *Zveřejňování účetní závěrky a dalších listin – aktuality 2006/2007* [online]. ARX-účetnictví, 15. ledna 2007 [cit. 5. července 2010]. Dostupné na <<http://www.arx.cz/soubor/html/zverejnovani-ucetni-zaverky-a-dalsich-listin-aktuality-leden-2007.html>>.
9. NEVESELÝ, David. *Novely obchodního zákoníku a změny pro podnikatele s tím související* [online]. epravo.cz, [cit. 5. července 2010]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/novely-obchodniho-zakoniku-a-zmeny-pro-podnikatele-s-tim-souvisejici-54080.html?print>>.

10. *Formuláře pro zápis do obchodního rejstříku* [online]. justice.cz, [cit. 10. prosince 2010]. Dostupné na <http://portal.justice.cz/justice2/ms/ms.aspx?j=33&o=23&k=2299&d=47038>.
11. JINDŘICH, Miloslav. *Veřejné listiny – stěžejní úloha notářství* [online]. epravo.cz, 1. dubna 2010 [cit. 11. prosince 2010]. Dostupné na <http://www.epravo.cz/top/clanky/verejne-listiny-stezejni-uloha-notarstvi-60963.html>.
12. *Změna zákona o účetnictví – zveřejňování v Obchodním věstníku* [online]. Komora auditorů České republiky, [cit. 10. prosince 2010]. Dostupné na <http://www.kacr.cz/article.asp?nArticleID=369>.
13. KUČERA, Petr. *Firmy ušetří za pozvánky na valnou hromadu v denících* [online]. aktualně.cz, 10. ledna 2010 [cit. 10. prosince 2010]. Dostupné na <http://aktualne.centrum.cz/finance/podnikani/clanek.phtml?id=655355>.
14. KNOBLOCHOVÁ, Vladimíra. *Změny v úpravě podmínek pro účast na valné hromadě společnosti* [online]. STORMWARE s.r.o., 15. dubna 2010 [cit. 10. prosince 2010]. Dostupné na http://www.stormware.cz/podpora/LegServis/Zmeny_podminek_pro_ucast_na_valne_hromade.aspx.
15. MATUSIAK, Rafal. *Ogólne informacje o krajowym rejestrze sadowym* [online]. Ministerstwo sprawiedliwości, 29. září 2010 [cit. 9. března 2011]. Dostupné na <http://bip.ms.gov.pl/pl/rejestry-i-ewidencje/okrajowy-rejestr-sadowy/ogolne-informacje-o-krajowym-rejestrze-sadowym/>.
16. *Obchodní rejstříky v Evropské unii – Slovensko* [online]. businessinfo.cz, 30. července 2010 [cit. 9. března 2011]. Dostupné na <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/podnikani-v-eu/obchodni-rejstriky-evropske-unie/1000520/57963/?page=24>.
17. *Obchodní rejstřík na internetu* [online]. orsr.sk, [cit. 9. března 2011]. Dostupné na <http://www.orsr.sk/about.asp>.
18. MATUSIAK, Rafal. *Ogólne informacje o krajowym rejestrze sadowym* [online]. Ministerstwo sprawiedliwości, 29. září 2010 [cit. 9. března 2011]. Dostupné na <http://bip.ms.gov.pl/pl/rejestry-i-ewidencje/okrajowy-rejestr-sadowy/ogolne-informacje-o-krajowym-rejestrze-sadowym/>.
19. *Obchodní rejstříky v členských státech – Polsko* [online]. european e-justice, 12. července 2010 [cit. 9. března 2011]. Dostupné na https://e-justice.europa.eu/contentPresentation.do?lang=cs&idCountry=pl&idTaxonomy=106&member=1&vmac=9saz0PhySey7PFMBQCl4ra9LbiF2BoOAwXIEH0oiYRoFia-7pkSoARit7dPpDy_j9zM_Dea_i0zjfO8iu2CNSQAAGcIAAACH.
20. *Televizní reportáž – 04:23 Události v regionech (Ostrava)* [online]. ct24.cz, 3. prosince 2010 [cit. 9. března 2011]. Dostupné na <http://www.ct24.cz/vysilani/2010/12/03/410231100121203-04:23-udalosti-v-regionech-ostrava/>.

21. *Výpis z živnostenského rejstříku* [online]. czechpoint.cz, [cit. 11. března 2011]. Dostupné na <<http://www.czechpoint.cz/web/index.php?q=node/250>>.
22. BOHUTÍNSKÁ, Jana. *Senát odklepl novelu živnostenského zákona* [online]. podnikatel.cz, 20. března 2008, [cit. 11. března 2011]. Dostupné na <<http://www.podnikatel.cz/clanky/senat-odklepl-novelu-zivnostenskeho-zakona/>>.
23. *Statistické údaje* [online]. rzp.cz, [cit. 11. března 2011]. Dostupné na <<http://www.rzp.cz/statistiky.html>>.
24. *Insolvenční rejstřík* [online]. justice.cz, [cit. 11. března 2011]. Dostupné na <<http://insolvencni-zakon.justice.cz/obecne-informace/insolvencni-rejstrik.html>>.
25. FOREJT, Petr. *Insolvenční rejstřík zvýší rychlost soudních řízení* [online]. konkursninoviny.cz, 30. dubna 2008, [cit. 11. března 2011]. Dostupné na <<http://www.konkursni-noviny.cz/clanek.html?ida=1872>>.
26. *Ministerstvo spravedlnosti a ÚOOÚ souhlasí s insolvenčním zákonem* [online]. epravo.cz, 9. ledna 2008, [cit. 11. března 2011]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/souhrn-vyznamnych-legislativnich-udalosti-71-1312008-52537.html>>.
27. *Výpis z insolvenčního rejstříku* [online]. czechpoint.cz, [cit. 11. března 2011]. Dostupné na <<http://www.czechpoint.cz/web/index.php?q=node/333>>.
28. *Insolvenční rejstřík* [online]. ejustice.cz, [cit. 11. března 2011]. Dostupné na <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/ejustice/insolvencni-rejstrik.html>>.
29. ULIČNÝ, Daniel, CIGÁNKOVÁ, Eva. *Duplicitní zápis vlastnictví k nemovitosti* [online]. epravo.cz, 22. dubna 2008 [cit. 1. března 2011]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/duplicitni-zapis-vlastnictvi-k-nemovitosti-54082.html>>.
30. HLADIŠ, Lubomír. *Věcné břemeno: Vše co musíme vědět II.* [online]. FinExpert.cz, [cit. 28. února 2011]. Dostupné na <<http://finexpert.e15.cz/vecne-bremeno-vse-co-musite-vedet-ii>>.
31. *Stručná historie katastru nemovitostí* [online]. cuzk.cz, [cit. 25. března 2011]. Dostupné na <http://www.cuzk.cz/Dokument.aspx?PRARESKOD=10&MENUID=10017&AKCE=DOC:10-katastr_historie>.
32. RABAS, Robert. *Zamyšlení nad rejstříkem zástav* [online]. weinholdlegal.com, [cit. 8. března 2011]. Dostupné na <<http://www.weinholdlegal.com/pdf/articles/Zamysleninad.pdf>>.
33. PROCHÁZKA, Jan. *Závěrečná zpráva podskupin Národní ekonomické rady vlády (NERV) pro konkurenceschopnost a podporu podnikání* [online]. vlada.cz, 14. března 2011 [cit. 25. března 2011]. Dostupné na <<http://www.vlada.cz/verejnost/nerv/zaverecna-zprava-podskupin-nerv-pro-konkurenceschopnost-a-podporu-podnikani>>.

- března 2011]. Dostupné na <http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/NERV_kap05.pdf>.
34. KUBA, Bohumil. *Vklad do katastru nemovitostí má svá pravidla* [online]. *pravnicradce.ihned.cz*, 25. dubna 2007 [cit. 28. února 2011]. Dostupné na <http://pravnicradce.ihned.cz/c4-10077470-20974860-F00000_d-vklad-do-katastru-nemovitosti-ma-sva-pravidla>.
35. *Do katastru nemovitostí můžete nahlížet přes internet, a to zdarma* [online]. Oceňování nemovitostí, 18. ledna 2008 [cit. 1. března 2011]. Dostupné na <<http://ocenovani-nemovitosti.webnode.cz/informace/nahlizeni-do-katastru-nemovitosti/>>.
36. PETERKA, Jiří. *Nahlédněte do katastru nemovitostí!* [online]. *lupa.cz*, 14. ledna 2004 [cit. 1. března 2011]. Dostupné na <<http://www.lupa.cz/clanky/nahlednete-do-katastru-nemovitosti/>>.
37. *Dálkový přístup k údajům katastru nemovitostí ČR* [online]. *cuzk.cz*, [cit. 22. listopadu 2010]. Dostupné na <http://www.cuzk.cz/Dokument.aspx?AKCE=DOC:10-DALKOVY_PRISTUP>.
38. KUBA, Bohumil. *Katastrální zákon byl opět novelizován* [online]. *pravnicradce.ihned.cz*, 26. února 2009 [cit. 1. března 2011]. Dostupné na <<http://pravnicradce.ihned.cz/c1-34764040-katastralni-zakon-byl-opet-novelizovan>>.
39. *Nahlížení do katastru nemovitostí bude od příštího roku komplikovanější* [online]. *ct24.cz*, 28. prosince 2008 [cit. 1. března 2011]. Dostupné na <<http://www.ct24.cz/domaci/40153-nahlizeni-do-katastru-nemovitosti-bude-od-pristiho-roku-komplikovanejsi/>>.
40. KOTRADY, Pavel. *Katastr nemovitostí a základní kapitál* [online]. *pravnicradce.ihned.cz*, 23. dubna 2011 [cit. 25. března 2011]. Dostupné na <<http://pravnicradce.ihned.cz/c1-24216670-katastr-nemovitosti-a-zakladni-kapital>>.
41. *Informace o insolvenčním řízení* [online]. *upis.cz*, [cit. 25. března 2011]. Dostupné na <http://upis.cz/Informace_o_insolvencnim_rizeni.aspx>.

Judikatura

1. nález Ústavního soudu ze dne 25. ledna 2005, sp. zn. Pl. ÚS 25/04
2. nález Ústavního soudu ze dne 22. dubna 1997, sp. zn. Pl. ÚS 142/96
3. nález Ústavního soudu ze dne 24. dubna 2006, sp. zn. IV. ÚS 319/2005
4. nález Ústavního soudu ze dne 16. prosince 2010, sp. zn. I.ÚS 2451/10
5. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. dubna 2005, sp. zn. 21 Cdo 2099/2004
6. rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 30. června 1998, sp. zn. 44 Ca 67/98
7. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. března 1998, sp. zn. 1 Odon 69/97

8. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. února 2009, sp. zn. KSBR 31 INS 1583/2008
9. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. října 2006, sp. zn. 29 Odo 824/2006
10. usnesení Nejvyššího soud ze dne 9. června 2003, sp. zn. 29 Odo 961/2002
11. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17. srpna 2007, sp. zn. 7 Cmo 65/2007
12. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7. května 2007, sp. zn. 7 Cmo 506/2005
13. usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. června 1995, sp. zn. 15 Co 318/95

Shrnutí

Tématem diplomové práce jsou registry, které fungují jako zdroje informací o podnikatelských subjektech. Cílem práce je poskytnout čtenáři přehled zdrojů, kde může dané údaje získat. Práce se zaměřuje především na registry veřejné, avšak není opomenut ani jeden neveřejný registr, kterým je rejstřík zástav.

Stěžejní rozsah práce zaujímá obchodní rejstřík, který je nejprve rozebrán z hmotněprávní úrovně, především se zaměřením na vysvětlení pojmu obchodní rejstřík, jeho vedení, zapisované údaje a osoby a jsou zde uvedeny principy, které obchodní rejstřík ovládají. Z procesněprávní problematiky se zde věnují účastníkům řízení, zahájení a celkově průběhu rejstříkového řízení, včetně opravných prostředků. Není opomenut ani stručný historický vývoj a uvedení zásadních změn provedených novelou z roku 2005. Zvláštní pozornost je věnována elektronizaci tohoto rejstříku, kterou z velké části ovlivnila komunitární úprava. Poslední část této kapitoly je zaměřena na komparaci právních úprav obchodního rejstříku v evropských zemích, avšak pouze se zaměřením na Slovensko a Polsko.

Další části práce se věnují právní úpravě rejstříku živnostenského a insolvenčního, tyto však nejsou rozebrány tak dopodrobna, jak tomu bylo u rejstříku obchodního. Je zde stručně přiblížena právní úprava a blíže vysvětleny problematické instituty těchto registrů. Čtvrtá část práce představuje rozbor katastru nemovitostí, kterému se věnují převážně ze stránky zapisovaných práv. Pátá část se věnuje rejstříku zástav, který představuje v této práci jediný neveřejný registr.

Hlavním cílem bylo přiblížit dané instituty a především poukázat na problémy, které v souvislosti s těmito registry vznikají.

Summary

The thesis deals with registers as sources of information about entrepreneurs. It aims to provide the reader with a list of sources where they can get such information. It discusses mainly public registers, but there is also one non-public register – the Register of Pledges.

The thesis mainly concerns with the Commercial Register, which is first discussed on the substantive law basis, with the explanation of the concept of “Commercial Register”, its management, the recorded data and representatives, and it states the principles that regulate the Commercial Register. From the procedural law point of view, the participating parties, the Register proceedings, including the legal remedies, are discussed. There is also a brief historical outline and the important changes made by the 2005 Amendment. The electronization of the Register, which was to a large extent influenced by the community amendment. The last chapter compares the Commercial Registers in European Countries, namely in Slovakia and Poland.

Other parts of the thesis deal with the Trade Register and the Insolvency Register, but they are described in less detail than the Commercial Register. The legal regulations are briefly described and the problematical institutions of these registers explained. The fourth part provides the analysis of the Land Registry, mainly from the point of view of the owners' rights. The fifth part deals with the Register of Pledges which is the only non-public register discussed in this thesis.

It describes the respective institutions and shows the problems that appear in connection with them.

Seznam klíčových slov

Obchodní rejstřík, živnostenský rejstřík, insolvenční rejstřík, katastr nemovitostí, rejstřík zástav, podnikatel, zveřejňování informací, zpřístupňování informací, Česká republika, Slovenská republika, Polsko.

Keyword list

Commercial register, trade register, insolvency register, land registry, register of pledges, entrepreneur, publication of information, disclosure of information, Czech Republic, Slovakia, Poland.